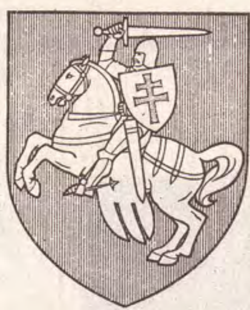

Жыве Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№11(524) 15 студзеня 1993 г. Пятніца. Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. Кошт у розніцу — 4 руб.

ФАКС

Белорусский рубль снова теряет в весе

На Белорусской фондовой бирже зафиксировано очередное повышение стоимости российского безналичного рубля — 12 января за сотню российских давали 122 белорусских безналичных.

Наблюдатели отмечают неуклонный рост спроса на валюту восточного соседа, что меняет курс не в лучшую для белорусского рубля сторону. Всего на последних торгах было продано 20,4 миллиона рублей российской "безналички".

Игорь ФИЛИПЕНКО.

Вагончик тронется, перрон останется

На 20 января намечено начало большой войны с белорусскими перекупщиками железнодорожных билетов.

С этого дня желающих отправиться в далекое и близкое зарубежье будут обслуживать только по удостоверяющим персону документам. По этим же документам проводник определит, достоин ли пассажир занять место согласно купленному билету. Как нам объяснили в Управлении Белорусской железной дороги, пассажир Малкин, например, даже если у него три билета на фамилии Палкина, Чалкина и Залкинда, все равно никуда по ним не поедет.

Ирина ФЕДОРОВА.

В Бресте — ЧК

Решение о создании комиссии по чрезвычайным ситуациям принял Брестский горсовет.

Она будет заниматься вопросами предотвращения и ликвидации последствий производственных и транспортных аварий, других чрезвычайных происшествий.

Виктор ВАСИЛЬЕВ.

Да здравствует "День хозяйки"!

По решению администрации и профсоюзного комитета МПМК-268 Могилевского облсельстроя для работниц предприятия учрежден дополнительный день отдыха. Назван он "Днем хозяйки".

Как стало известно корреспонденту БелаПАНа, воспользоваться им женщины смогут один раз в месяц. Причем этот лишний выходной оплачивается, как рабочий день.

Борис МИХЕЕВ.

Довыступались

Почти вдвое сократила за минувший год концертную деятельность Витебская филармония.

Реже стали покидать основную сцену и выезжать из областного центра ансамбли "Маладосць", "Мозаика", октет балалаек и другие. Причина — 60-процентный налог с дохода от выступлений в заводских Домах культуры, актовых залах вузов и сельских клубах, которые почему-то не считаются помещениями, пригодными для концертов и формально приравниваются к стадионам и кинотеатрам.

Сергей БУТКЕВИЧ.

Наш паровоз, домой лети!

Доходный промысел открыли для себя четверо лихих предпринимателей из Гомеля.

На железнодорожной станции они умудрялись разбирать локомотивы. Извлеченный цветной металл бизнесмены продавали прибалтийским коммивояжерам за валюту. Успели многое, но не все. Милиции удалось вытащить из квартир "предпринимателей" около двух тонн меди.

Вкратце

Совет Министров Беларуси дал "добро" на предложение государственного научно-исследовательского предприятия "Белгео" организовать работы по проведению экспертной геолого-экономической оценки железорудных месторождений республики.

По предварительным данным, Беларусь располагает запасами железных руд, исчисляемых сотнями миллионов тонн. При ежегодном потреблении нашими предприятиями 5 миллионов тонн железа, имеющейся руды должно хватить на многие десятилетия.

***

По данным агентства "ДР-пресс", реальна возможность увольнения Тенгиза Китовани с поста министра обороны Грузии.

Георгий Чантурия, лидер Национально-демократической партии, заявил, что Китовани готовит новый путч.

***

Нападение многонациональных сил на иракскую территорию является "началом очередной битвы в священной войне Ирака", заявил вчера президент Ирака Саддам Хусейн в своем выступлении по национальному радио и телевидению.

Иракский лидер призвал вооруженные силы страны к сражению против "врагов Аллаха".

***

Эрих Хонеккер покинул минувшей ночью Германию, отправившись из Франкфурта-на-Майне на самолете бразильской авиакомпании "Вариго" в Сан-Паулу.

Оттуда он отбудет в Чили, где в настоящее время проживают его супруга и дочь.

(ИТАР—ТАСС, БелаПАН, "Народная газета", Белинформ.)

Медицинский прогноз погоды на 15 января

Сегодня сохраняется вероятность ухудшения самочувствия метеозависимых больных с заболеваниями сердечно-сосудистой системы.

В целях метеопрофилактики рекомендуются щадящий режим, прием "отвлекающей" терапии (теплогидропроцедуры, самомассаж шейно-плечевого пояса), успокаивающих и сосудорасширяющих лекарственных препаратов.

Антонина КАРОЗО,
научный сотрудник БелНИИ кардиологии.

Деньги растаяли, как сахар

Выговором директору оптово-розничного предприятия "Бакалея" Алексею ЛИОРКО ограничился для начала исполком областного Совета, оценив таким образом финансово-хозяйственную деятельность этой торговой базы.

Более серьезные выводы могут последовать, если руководитель в месячный срок не взыщет 47 миллионов рублей, перечисленных еще прошлой весной малому предприятию "Электроник" за обещанный, но так и не поставленный сахар. Тогда же был заключен и договор с грузинскими торговцами о бартерной сделке, которая обошлась витебской стороне почти в миллион, а взамен опять же никаких товаров не поступило.

Даже если деньги каким-то чудом удастся востребовать, они значительно похудеют в результате инфляции.

Сергей ДВИНСКИЙ.

Закурю махорочку, про табак забуду

Туго приходится курильщикам города Хойники, особенно патриотически настроенным.

Все дело в том, что здесь уже более двух месяцев отсутствуют в государственной торговле сигареты белорусского и СНГовского производства. А прилавки кроме дорогой заморской почему-то заполнила продукция польского производства, между тем как в соседних районах с "родным" табаком все нормально. В то же время на здешних рынках появились старушки, бойко приторговывающие махоркой с собственных огородов, спрос на которую в последнее время стабилен.

Виктор НАЗАРЕНКО,
РИД.

Город не может спать спокойно

На сессии Могилевского городского Совета в ближайшее время будет рассматриваться вопрос... о новоселье председателя горсовета Сергея Габрусева.

Как стало известно, чтобы чета Габрусевых смогла вселиться в квартиру в престижном доме, пришлось переселять, а значит — наделять жилплощадью вне очереди аж 5 человек.

Комиссия горсовета, занимающаяся вопросом о законности выделения Габрусеву квартиры, обратилась в президиум горсовета с просьбой собрать сессию для отмены решений исполкома, связанных с получением квартиры председателем.

Президиум поддержал депутатов.

Николай КОМЛЕВ.

"Засветились"

В морге Брестской областной больницы неожиданно обнаружены постояльцы.

Проникая через окно, на отопительных трубах морговского коридора устраивались на ночь бомжи. Может, и дотянули бы постояльцы до весны, не прояви один из них роковую неосторожность с огнем, которая едва не привела к пожару и выдала "нелегалов".

Василий ВИКТОРОВИЧ.

Еще одно окно в Европу

С минувшего понедельника по Белорусскому телевидению началась трансляция новостей популярной на Западе телекомпании Би-би-си.

Получасовая передача будет выходить пять раз в неделю, в постоянное время — 18.30, с переводом на белорусский язык. Разница с прямым эфиром "у них" составляет всего два часа.

Почему именно Би-би-си? С этим вопросом корреспондент РИДа обратился к продюсеру этого проекта, менеджеру студии ТОП Дмитрию Бондаренко.

— Выбор пал именно на эту телекомпанию не случайно. Во всем мире новости Би-би-си котируются очень высоко, признаны многими авторитетами как одни из самых объективных и беспристрастных.

Что ж, теперь с этой оценкой смогут сверить свои вкусы и наши телезрители. Остается лишь пожелать, чтобы контракт на трансляцию новостей между Би-би-си и ТОП, подписанный на полгода, затем был продлен. А спонсорами этого любопытного проекта выступили А/О "Техносат" и Белорусская страховая компания.

"Горячий" телефон 20-83-97 работает ежедневно с 9 до 11 часов.

У камісіях Вярхоўнага Савета

Прабпем шмат, апе бюджэт будзе

Пакуль парламент знаходзіцца на калядных канікулах, у Планавай і бюджэтна-фінансавай камісіі Вярхоўнага Савета ідзе напружаная работа над падрыхтоўкай важнейшых дакументаў, якія разгледзіць сесія. Відаць, перш за ўсё на абмеркаванне народных дэпутатаў будуць вынесены эканамічная праграма і праект бюджэту на бягучы год. На папярэдніх пасяджэннях камісіі з дакладамі па гэтаму пытанню ўжо выступілі намеснік Старшыні Савета Міністраў Беларусі Сяргей Лінг і міністр фінансаў Сцяпан Янчук.

14 студзеня камісія прадоўжыла работу над праектам бюджэту. Разам з народнымі дэпутатамі ў абмеркаванні прынялі ўдзел кіраўнікі абласных і Мінскага гарадскога Саветаў народных дэпутатаў, начальнікі фінансавых упраўленняў, прадстаўнікі міністэрстваў і ведамстваў. Прамоўцы не ўтойвалі, што праблем, звязаных з фарміраваннем бюджэту, пакуль што яшчэ вельмі шмат. Прадстаўнікі з месц расказалі аб тым, у якім фінансавым становішчы знаходзяцца вобласці, унеслі шэраг канкрэтных прапаноў, што датычаць як дзяржаўнага, так і мясцовых бюджэтаў.

Белінфарм.

Афіцыяльна

У першым квартале цэны расці не будуць

Як паведамілі ў Дэпартаменце цэн пры Дзяржэканамплане Рэспублікі Беларусь, чуткі аб намячаемым павышэнні дзяржаўных цэн на харчовыя тавары не маюць падстаў. Розьнічныя цэны на асноўныя віды хлеба і хлебабулачных вырабаў, малако і малочнакіслую прадукцыю, у тым ліку смятану, тварог, дзіцячае малочнае харчаванне, на працягу 1 квартала 1993 года захаваюцца без змяненняў.

Беспадстаўныя таксама і чуткі аб павышэнні з 15 студзеня 1993 года рознічных цэн на свініну, ялавічыну, вараныя каўбасныя вырабы, масла, гарэлку белую.

Белінфарм.

Пастанова Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб правапераемнасці Рэспублікі Беларусь у адносінах да Дагавора паміж СССР і ФРГ аб садзейнічанні ажыццяўленню і ўзаемнай ахове капіталаўкладанняў

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Прыняць прапанову Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь аб правапераемнасці Рэспублікі Беларусь у адносінах да Дагавора паміж СССР і Федэратыўнай Рэспублікай Германія аб садзейнічанні ажыццяўленню і ўзаемнай ахове капіталаўкладанняў, падпісанага 13 ліпеня 1989 г.

2. Даручыць Міністэрству замежных спраў Рэспублікі Беларусь ажыццявіць неабходныя меры па выкананню дадзенай пастановы.

**Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.**

5 студзеня 1993 г.
г.Мінск.
№ 2092-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні дапаўнення ў пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 18 снежня 1991 года "Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь "Аб плацяжах за зямлю"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

дапоўніць пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 18 снежня 1991 года "Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь "Аб плацяжах за зямлю" (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., N 3, арт. 50) пунктам 7 наступнага зместу:

"7. Устанавіць, што размеры платы за зямлю штогод пераглядаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь шляхам прымянення каэфіцыентаў, якія ўлічваюць узровень інфляцыі ў адносінах да снежня папярэдняга года".

**Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.**

23 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№ 2068-XII

Да ведама народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь

Дзесятая сесія Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь прадоўжыць сваю работу 19 студзеня 1993 года ў 9 гадзін 30 хвілін у зале пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у Доме ўрада.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб дакладзе Часовай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па вывучэнню пытання захавання маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Прыняць да ведама даклад Часовай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па вывучэнню пытання захавання маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора.

2. Пракуратуры Рэспублікі Беларусь прыняць неабходныя меры па фактах парушэння заканадаўства, выкладзеных у дакладзе Часовай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па вывучэнню пытання захавання маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора і інфармаваць аб іх Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь.

3. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь забяспечыць захаванне маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора да канчатковага вырашэння пытанняў, узнятых Часовай камісіяй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па вывучэнню пытання захавання маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора.

4. Кантроль за выкананнем дадзенай пастановы ўскласці на Часовую камісію Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па вывучэнню пытання захавання маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора.

**Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.**

18 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№ 2057-XII

Художник улыбается

Рисунок Олега ПОПОВА.

Журналіст вядзе расследаванне

Куды знікаюць чарнобыльскія кватэры

Віктар ЧАРНУШЭНКА

З дасье журналіста:

у рэспубліцы не заселены каля 2 тысяч кватэр, прызначаных для чарнобыльцаў. Яшчэ больш як 1,5 тысячы кватэр заняты не перасяленцамі з зоны, а мясцовымі жыхарамі, часта — "сваімі людзьмі".

Будаўніцтва жылля вядзецца вельмі марудна. Не здадзена больш за тысячу кватэр і дамоў, якія пачалі ўзводзіць у 1992 годзе... Звыш 2 тысяч кватэр, катэджаў падрыхтаваны да аддзелкі, але невядома, калі яна завяршыцца.

Паўстае пытанне: чаму не выконваецца дзяржаўная праграма перасялення пацярпеўшых ад чарнобыльскай аварыі?

Нагадаю рашэнне сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 19 ліпеня 1990 г. У ім адзначалася, што ў 1991 годзе павінна завяршыцца перасяленне грамадзян, пражываючых на тэрыторыі з забруджанасцю 15 кюры на квадратны кіламетр і вышэй. Па стану на 1 верасня мінулага года з гэтай зоны выселена толькі крыху больш чым 57 працэнтаў усіх пражываючых там сем'яў.

Не так даўно ў Дзяржкамчарнобылі Рэспублікі Беларусь адбылася нарада кіраўнікоў абл- і райвыканкамаў, Мінгарвыканкама, Мінфіна, іншых ведамстваў, дзе крытычна было прааналізавана становішча з будаўніцтвам жылля для чарнобыльцаў, іх перасяленнем. Адной з галоўных прычын, у прыватнасці, называлася адставанне ў развіцці сацыяльнай інфраструктуры. Новыя пасёлкі часам размяшчаюцца далёка ад дарог, школ, там, дзе няма медыцынскіх устаноў. Многіх перасяленцаў адштурхоўваюць недаробкі ў здадзеных дамах. Таму і пустуюць яны месяцамі, псуюцца, раскрадаецца іх маёмасць. Шмат дзе кватэры засяляюць нечарнобыльскімі сем'ямі.

Кіраўнікі асобных гаспадарак, дамогшыся будаўніцтва жылля на сваёй тэрыторыі, атрымаўшы для гэтага сродкі з чарнобыльскага фонду, палічылі, што гэта будзе іх уласнасць. Паколькі мясцовыя ўлады глядзяць на гэта скрозь пальцы, кватэры размяркоўваюцца на свой капыл, патрэбным людзям.

Вось адзін з такіх фактаў. У прыгарадзе Гродна — вёсцы Гожа — для перасяленцаў было пабудавана 36 дамоў. Калгасу "Іскра" быў прадстаўлены спіс 34 сем'яў на перасяленне. Але толькі 10 дамоў выдзелілі тым, хто меў пасведчанні на абавязковае адсяленне, адзін — па свабоднаму адсяленню. А 25 дамоў выкарыстаны для паляпшэння жыллёвых умоў работнікам гаспадаркі. А як жа астатнія чарнобыльцы? Ім абяцаюць (невядома толькі калі) кампенсаваць жыллё за кошт калгаснага, якое значна горшае, таннейшае, чым пабудаванае спецыяльна для перасяленцаў.

Чаму такое здараецца? Працытую адзін пункт з дакумента — распараджэння Гродзенскага аблвыканкама за N 556р ад 1 чэрвеня 1992 года: "Дазволіць выканкамам гарадскіх і раённых Саветаў народных дэпутатаў, гаспадаркам, прадпрыемствам і арганізацыям выкарыстоўваць па ўзгодненасці з аддзелам па ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС незасяляемае жыллё для насельніцтва, якое мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў".

Шмат неразбярыхі з чарнобыльскім жыллём адбываецца і ў сталічнай вобласці. У некаторых раёнах няма нават спісаў перасяленцаў. У Чэрвеньскім, напрыклад, збіраюцца ўвесці ў строй 61 дом, у той час як яшчэ з мінулага года былі не заселены 22 дамы. Ды і цяпер, паводле даных райвыканкама, ёсць спісы на перасяленне толькі 17 сем'яў. Пустуюць дамы ў Барысаўскім, Нясвіжскім, іншых раёнах. Паспрабуй разбярыся, куды людзі не хочуць пераязджаць, а дзе іх не жадаюць прымаць.

Каб адмовіць у жыллі чарнобыльцам, ёсць шмат падстаў. Адны гаспадаркі адмаўляюць рабочым у працаўладкаванні, другія адварочваюцца ад пенсіянераў... Ёсць скаргі ад перасяленцаў з любанскага калгаса імя Гуляева, ад навасёлаў з Даўгінава Вілейскага раёна — шмат адкуль.

Чарнобыльскія кватэры іншы раз здаюцца з такімі недаробкамі, што перасяленцы, пагараваўшы з паўгода, уцякаюць назад. Тады гаспадарамі катэджаў становяцца свае людзі.

"Перасялілі нас каго вясной, а каго пазней з-пад Чарнобыля ў вёску Дзехань Смалявіцкага раёна, — напісалі ў рэдакцыю Уладзімір Цыброў, Васіль Каралёў, Міхась Ераноўскі і іншыя. — Дамы поўнасцю не абсталяваны: няма электраэнергіі, вады, у некаторых не ўстаноўлены ацяпляльныя катлы... Як жыць, зімаваць з малымі дзецьмі?"

Не здзіўляйцеся, калі хто-небудзь з дзеханскіх навасёлаў дасць задні ход. Ніхто з іх не мае гарантыі, што недаробкі будуць хутка выпраўлены. Гэтага пакуль што не можа ім паабяцаць і адзін з кіраўнікоў будоўлі Валерый Фрыдрых, да якога звярнуўся за тлумачэннямі аглядальнік газеты.

Падобныя пісьмы прыходзяць і з іншых раёнаў. Ёсць факты самавольнага захопу чарнобыльскіх кватэр, нямэтавага выкарыстання будаўнічых матэрыялаў. Нядаўна пазванілі з Лёзна: у адзін з трох чарнобыльскіх катэджаў засяліўся дырэктар раённага аб'яднання жыллёва-камунальнай гаспадаркі Павел Панаськоў...

Чарнобыльская жыллёвая праблема мае і іншыя адценні. Знаходзяцца несумленныя людзі, якія злоўжываюць становішчам пацярпеўшага ад аварыі, натуральна спекулююць дзяржаўнымі кватэрамі. Яны робяць такія адмысловыя хады, што і камар носа не падточыць. Дасведчаныя людзі расказалі, што некаторыя перасяленцы прадаюць, напрыклад, кватэру ў Мінску, вяртаюцца назад і выкупляюць пакінутыя раней кватэры. Маюць ад гэтага добры навар.

Дзяржаўная чарнобыльская праграма таму і трашчыць па ўсіх швах, што няма належнага кантролю за яе рэалізацыяй. Нават пры сённяшнім дэфіцыце бюджэту, будаўнічых матэрыялаў і іншых сродкаў можна было б зрабіць намнога больш для ўладкавання перасяленцаў. Асабліва з небяспечных для пражывання раёнаў. Відавочна, даўно наспела неабходнасць унесці папраўкі ў чарнобыльскі закон — прывесці яго ў адпаведнасць з абставінамі, прадыктаванымі жыццём.

* * *

Апошняя інфармацыя з Гродна. Тут ідзе літаральна масавы самавольны захоп гарвыканкамам чарнобыльскіх кватэр — іх аддаюць мясцовым жыхарам, якія стаяць у чарзе на жыллё. Гэта вынік таго, што Гродзенскі гарвыканкам насуперак устаноўленаму парадку своечасова не інфармаваў Гомельскі аблвыканкам і адпаведныя райвыканкамы аб тэрмінах будаўніцтва жылых дамоў, іх засялення, колькасці кватэр. Перададзеныя ў лістападзе—снежні дадатковыя спісы перасяленцаў замест выбыўшых у гарвыканкаме не разгледжаны, чарнобыльцы не ведаюць нумароў выдзеленых кватэр, даты атрымання ордэраў...

Нягледзячы на тое, што прадпрыемствам і арганізацыям горада запазычылі толькі 217 кв. метраў жыллёвай плошчы (агульная — 397 кв. м), у здадзеным у мінулым месяцы 120-кватэрным доме для перасяленцаў ім выдзелена толькі 60 кватэр. З дзесяці аднапакаёвых кватэр прадстаўлены толькі тры, хоць частка перасяленцаў жыве ў родзічаў і чакае абяцаныя ім кватэры.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

В двух словах

С новосельем!

В первом полугодии 1993 года медики Браславщины надеются справить, наконец, двойное новоселье.

Планируется ввести в эксплуатацию новую современную больницу и 32-квартирный дом для медиков.

Минздрав республики выделил средства на новую аппаратуру зарубежного производства. Среди приборов — большой аппарат "УЗИ" с пункционными иголками, эндоскоп китайского производства, электрокардиограф и другие.

Татьяна КОРСАК.

Долгое эхо 39-го

Некоторые жители Кореличского района как ветераны довоенного Войска Польского награждены медалями "За участие в оборонительной войне 1939 года".

Награды вручали представители польского посольства в Беларуси.

По-разному сложилась судьба этих солдат во время второй мировой войны: одни попали в плен к немцам, другие ушли в партизаны. Но важно одно: поляки не забывают своих героев независимо от убеждений и политики правящей партии.

Наталья ГРИБ.

Ушли, чтобы вернуться

В самое ближайшее время в Хойниках должны быть введены в эксплуатацию два жилых дома — 60-и 120-квартирный.

Само по себе, возможно, это бы и не вызывало особого интереса, если бы не тот факт, что до последнего времени из-за достаточно большого уровня радиации отсюда выселяли людей в "чистые" районы. Но многие стали возвращаться домой, несмотря ни на какие кюри, — хойничане говорят, что там они оказались "как бы и не нужны". Теперь в Хойниках вводятся в строй дома. Более того, в городе образовалась значительная очередь на получение жилья.

Виктор НАЗАРЕНКО. РИД.

Тревожные мысли

Вырождаемся?

Андрей НИКОЛЬСКИЙ

Разве это не сверхтревожное явление: в прошлом году в Минской и Витебской областях смертность людей превысила рождаемость. Пишешь эти слова и ощущаешь холодное дыхание кладбищенского призрака. Он хладнокровно дышит в затылок каждому отдельному человеку и всему народу. Ведь еще 30 лет назад коэффициент прироста населения составлял 17,8, в прошлом году он снизился до 1,7. Все тише становится в родильных палатах. Неужели первозданный крик крохи-человека и вовсе станет экзотической редкостью?

Заместитель председателя Комиссии по здравоохранению Верховного Совета Александр Шидловец как специалист и гражданин с обеспокоенностью заявляет, что состояние здоровья нации вплотную приблизилось к опасной черте, за которой начинается вырождение. Вдумаемся в это жуткое слово: вы-рож-де-ние...

— У нас привыкли только желать доброго здоровья,— говорит Александр Николаевич, ничего не делая по созданию условий для его сохранения и укрепления. Республиканская программа "Здоровье" не выполняется. Из 2 млн. 345 тыс. детей каждый пятый находится на диспансерном наблюдении. Что же мы будем иметь завтра? Откуда возьмутся здоровье и сила у призывника, молодой матери?

— В Соединенных Штатах, — продолжает народный депутат, — стало традицией ежегодное публичное выступление президента о здоровье нации. Мы когда-нибудь слышали, чтобы высшие руководители нашей республики коснулись вопросов здоровья народа в своих выступлениях? Нет, не слышали. Есть ли сегодня государственная национальная политика в области здоровья? Думаю, что нет. Я это понял за период работы в Верховном Совете.

Это горькое прозрение врача с многолетним стажем. Зная, что состояние здоровья общества только на 10 процентов зависит от медицинских служб, а остальные — от окружающей среды, социальных условий, образа жизни человека, от наследственности человека, Александр Шидловец подготовил депутатский запрос премьер-министру Вячеславу Кебичу, в котором просит ответить, что планирует правительство в области социально-экономической политики, с тем чтобы улучшить демографическую ситуацию в республике, обеспечить социальную и юридическую службу семьи, приоритетное развитие системы охраны здоровья матери и ребенка и геронтологической службы. Нельзя же мириться с тем, что продолжительность жизни людей в Беларуси значительно ниже, чем в странах с одинаковыми климатическими условиями.

Запрос народного депутата — это сигнал о грозящей нам всем опасности. Так нельзя же плыть навстречу ей в тумане. Нужна определенная ясность. Во имя жизни!

Далекое—близкое

В эпоху возрождения...

Гомельские историки, археологи, священники, депутаты местных Советов создали Общество возрождения полесского края имени Кирилла Туровского.

Таким образом инициаторы собираются вернуть к жизни седую романтику далекого прошлого, увековечить имя выдающегося мыслителя и писателя XII века епископа туровского Кирилла. Предполагается в Музее белорусского Полесья в Мозыре открыть особый раздел, посвященный Кириллу Туровскому. Родилась идея создания на базе здешнего techинститута Полесского университета имени Кирилла Туровского. Будут предприняты шаги для создания архитектурно-художественного комплекса на Замковой горе в самом Турове.

Анатолий ГОТОВЧИЦ.

Эх, рынок

Цены не замораживаются

В меньшем количестве теперь будут покупать свое любимое лакомство — мороженое — дети.

Если раньше оно стоило от 5 до 15 рублей, то нынче цены на него поднялись в два раза.

Анатолий РОМАНОВИЧ, РИД.

Хто — куды

Прызначэнні, перамяшчэнні, вызваленні

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь прызначыў:

Бубноўскага Дзмітрыя Сямёнавіча — старшынёй Дзяржаўнай інспекцыі Рэспублікі Беларусь па ахове гісторыка-культурнай спадчыны.

Калтунова Міхаіла Фаміча — першым намеснікам старшыні Камітэта па нафце і хіміі пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Бондара Артура Андрэевіча — першым намеснікам дырэктара дэпартамента эканамічнага кантролю пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь і **Саўчанку Барыса Андрэевіча** — намеснікам дырэктара гэтага дэпартамента.

Канапацкага Аляксандра Самуілавіча — намеснікам начальніка Упраўлення па абслугоўванню ўрадавых дэлегацый Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Міхайлава Юрыя Фёдаравіча, кандыдатура якога падтрымана працоўнымі калектывамі прадпрыемстваў і арганізацый, — генеральным дырэктарам Беларускага дзяржаўнага вытворча-гандлёвага канцэрна па марскому рыбалоўству, завозу, перапрацоўцы і рэалізацыі рыбы і рыбапрадукцыі.

Грынько Міхаіла Фёдаравіча — намеснікам міністра прамысловасці будаўнічых матэрыялаў.

Аўласенку Уладзіміра Васільевіча — камандзірам 30-й гвардзейскай асобнай механізаванай брыгады.

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь вызваліў:

Цыганкова Аляксея Гаўрылавіча ад абавязкаў намесніка міністра рэсурсаў згодна з пададзенай заявай (арт. 31 КЗаП Рэспублікі Беларусь).

Сяньшова Мікалая Аляксеевіча — з пасады камандзіра 30-й гвардзейскай асобнай механізаванай брыгады ў сувязі са змяненнем месца службы.

Справы вайсковыя

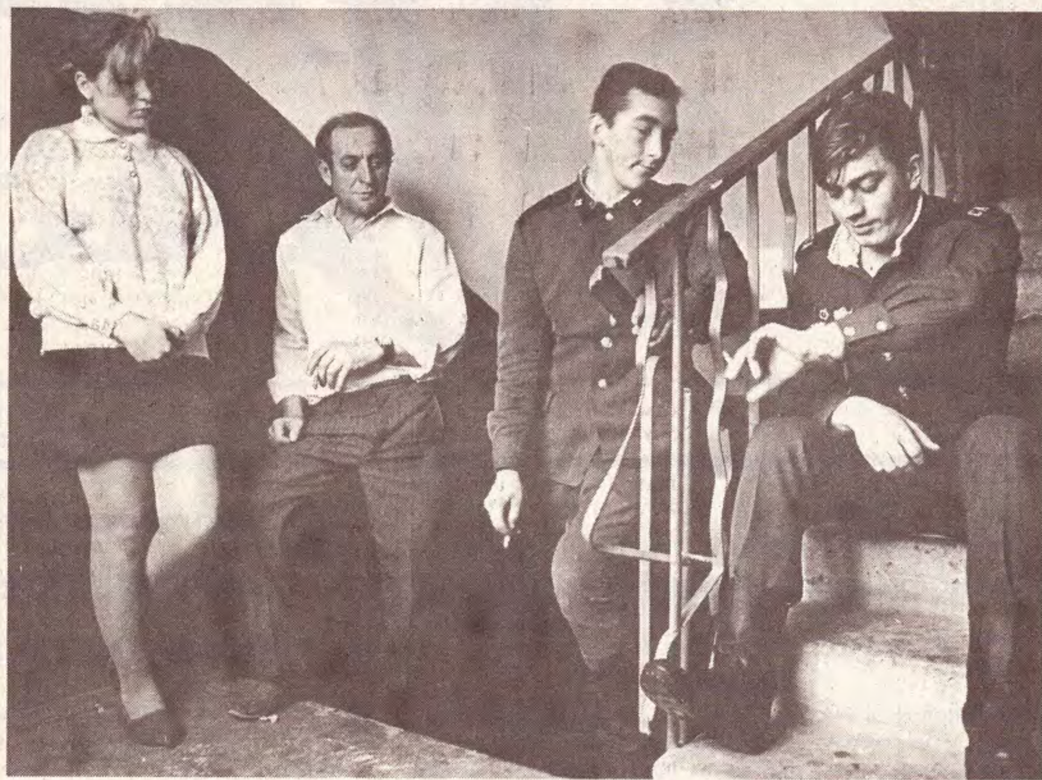

"Паслужыш, сынок, і прыходзь вячэраць"

Не лепшыя для прызыўнікоў часіны, калі хлопцы з беларускіх вёсак ехалі ахоўваць якую-небудзь бухту Чорную, адкуль і Амерыка відаць, здаецца, мінулі. Служаць сёння беларускія салдаты ў межах рэспублікі, часам нават у родных мясцінах. Магчымасць часта бываць дома, зразумела, з дазволу камандзіра, — ці добра гэта? Адназначна тут не скажаш, бо аднаго блізкасць да дому справакуе на нядобрасумленны ўчынак, а для другога спакойная служба ў знаёмых мясцінах — найлепшы падарунак на бліжэйшыя паўтара года.

Сяргей ГРЫЦ.

❑ *Вольныя гадзіны для сустрэчы з роднымі канчаюцца, хлопцаў чакае служба.*

Фота аўтара.

Размышление над письмами

Хо-ло-дно!

Бурки в заплатах, галоши зашиты нитками, ветхое пальтишко — нет, это не маскарад, чтобы вызвать жалость. Это бедность. И при этой бедности человек нашел деньги на дорогу, чтобы приехать в столицу и разрешить один единственный вопрос — проблему топлива. Все лето таскала хворост из леса Олимпиада Барталевич из деревни Яловка Узденского района. Но ненасытная печь мигом проглотила жалкую кучу, и замерзает бабуля без тепла. Обращалась в горсобес, тот перечислил гортопу деньги на топливо, а дров как не было, так и нет. Не дай бог, грянут крещенские морозы, кому хочется окочеть в собственной хате?

Бросив сына-инвалида, приехала в редакцию из совхоза "Озерный" под Минском Валентина Дербенева. В общежитии, где она проживает с пятилетним Сашей, холод такой, что ребенка приходится укладывать спать в пальто, варежках и шапке. Обогреватель мало помогает. Дефект заложили строители, а энергетический кризис заставляет поддерживать самый слабый температурный минимум. А как же быть с душевным теплом? На него никогда не влияет ни погода, ни наличие мазута и угля, оно даровано нам с рождения. Куда же растратили, где растеряли? Почему, чтобы решить такой простой вопрос, надо подключать редакции, депутатов, писать бумаги и пропускать их по бюрократической карусели? Почему, принимая постановления на высоком уровне, не имеем понятия, что имеем на уровне нижнем? Горькое письмо прислал инвалид войны Алексей Исаенко из деревни Гармовичи Жлобинского района. В положении о льготах сказано, что инвалиды могут иметь 50-процентную скидку за пользование отоплением. Заготовил он в Коротковичском лесничестве семь кубометров дров, а рассчитаться за них проблема — больно дорого! В лесничестве же сказали, что государство не выделило дотаций на эти льготы.

Когда приходят праздники, мы кричим на всех перекрестках, что заботимся о стариках и инвалидах, а в будни прячем стыдливо глаза, проходя мимо них, просящих милостыню на вокзалах и в подземных переходах? Обещаем им, но не делаем. Накладываем резолюции на их заявления, но не интересуемся, выполнено ли? Не приехали бы эти люди в редакцию, не написали бы о своих обидах, если бы на месте к ним отнеслись с душевным теплом. Конечно, можно сослаться на энергетический и политический кризис, можно понизить температуру в отопительной сети и даже отключить на время свет и горячую воду. Но выключать сердечное тепло — самое большое преступление.

Лилия НИКОЛАЕВА.

Их приемы

Губерния или республика?

"Советская Белоруссия" (N 4) предлагает нам тему: чем лучше быть — самостоятельным государством или губернией России? Исходя из публикации под таким заголовком, то, конечно же, надо быстрее проситься в Россию, ибо самостоятельное государство — одни убытки. Оказывается, "в золотую копеечку обойдется открытие посольств".

Если следовать такой логике, тогда зачем и России быть самостоятельным государством? У нее вон сколько посольств. А с деньгами даже похуже, чем у нас. Не лучше ли ей стать губернией Монголии или Кореи? Пусть они несут убытки на эти посольства...

А во-вторых, разве СССР не имел посольств и разве Беларусь не платила на их содержание? Пусть бы газета подсчитала, сколько нам приходилось отдавать на это дело, и тогда стало бы ясно, что собственные посольства обойдутся дешевле. Да и работать в них будут белорусы, а не москвичи, как это было раньше. Что тут плохого?

Вопрос в другом. Почему "Советскую Белоруссию" так раздражает история, культура Беларуси, ее самостоятельность? Если это не провокация против государства, то что это?

Иван СЕРГЕЕВ.

Эўрыка!

Брытва з... керамікі

Вынаходнік амерыканскага паходжання Рос Лаўгруў займаецца канструяваннем брытвы для галення, у якой устаноўлена лязо з керамікі. Яно даўгавечней, чым традыцыйнае.

Лязо з алюмініевай і цырконіевай керамік ужо шмат гадоў выкарыстоўваецца ў спецыяльных нажах і нажніцах. Лязо з ітрыевай і цырконіевай керамік служаць адпаведна ў 15 і 40 разоў даўжэй, чым брытвы з высокагатунковай сталі і таннейшых металаў.

Происшествия

Женитьба с... убийством

Житель деревни Мостовуха, что на Полоччине, приехал в Жабинковский район по брачному объявлению в надежде найти здесь спутницу жизни. Однако, о горе, дама отвергла пылающего страстью поклонника. Получив от ворот поворот, он в отчаянии забрел на ближайший хутор, где жила одинокая пенсионерка. На ней-то преступник, видимо, и решил отыграться за неудачную попытку жениться. В ярости он убил беспомощную женщину...

Анатолий КУРДА.

Современный мемуар

Неужели дикая охота короля Стаха бессмертна?

Во вторник вечером телеканал "Останкино" показал картину Валерия Рубинчика "Дикая охота короля Стаха", и миллионы людей ощутили себя причастными к удивительному миру Владимира Короткевича. Прекрасный фильм! Сегодня остается только гадать, как это 13 лет тому назад, в самый разгар застоя, да еще в гигантской черной тени, которую отбрасывал дом по улице Карла Маркса — тот самый знаменитый куб ЦК партии, по известному выражению Рыгора Бородулина, "дом напротив общественного туалета", — как это тогда можно было снять такую вещую картину о сущности тоталитаризма? Впрочем, проворные цензоры из отдела культуры, немножко проморгавшие данный факт, потом спохватились и занесли карающую длань, но об этом чуть позже...

А тогда, в 79-м году, новая картина вызвала бурю.

Экзальтированные студентки филфака страшно обиделись на Рубинчика за то, что на роль главной героини он пригласил не "свою", а болгарскую актрису. Мыслители, из наиболее угрюмых, глухо ворчали, что нет в картине привычных для них примет "тутэйшай" местности и это — большая ошибка. Соавтор сценария Короткевич тяжело болел и практически не появлялся на шумных обсуждениях, что придавало ситуации еще большую пикантность. А тогдашние завсегдатаи Дома кино пренебрежительно, как и подобает провинциальной элите, пожимали плечиками: "Это не Феллини..." По-моему, очень немногие увидели в фильме рывок Мастера, удавшуюся наконец-то попытку поднять чрезвычайно низкую планку "Беларусьфильма", полностью зацикленного на взращенных конъюнктурой лентах. Фильм исследовал природу каиновой печати на исторической судьбе Беларуси — природу страха, происхождение монстров, которые с леденящим душу топотом веками носились по нашим равнинам, парализуя волю и вызывая сон разума. Своей идеей и пластикой фильм убеждал, что страх всего лишь химера, призрак, это всего лишь чучело в попонах и свободный человек, преодолевший страх, может подойти к коню — "дрыгканту" и убедиться в том, что "дикая охота" давно умершего и истлевшего короля Стаха — всего лишь чудовищная выдумка властолюбца Дуботолка! Свободный человек сильнее мифов — вот о чем эта картина, созданная и удивительной работой оператора Логиновой, художника Чертовича, прекрасных актеров. По-моему, пик творчества композитора Глебова пришелся также на эту картину — его мелодия на тему "Маленького принца" необыкновенно чиста и прозрачна... Все это особенно заметно сейчас, через 13 лет, когда время расставило все на свои места и фильм получил немало самых престижных международных призов и званий.

Сейчас через ТВ он еще раз пришел на Беларусь.

А мне в связи с этим вспомнилась одна абсолютно личная история, имеющая, однако, непосредственное отношение к фильму. В первом новогоднем номере тогдашней "либеральной" "Знаменки", в 1980 году, я написал нечто вроде безобидной рецензии на "Дикую охоту короля Стаха", совершенно не подозревая, что за этим последует. Мне фильм понравился. Но кто мог знать, что в последних числах декабря в закрытом кинозале ЦК партии его смотрел сам Петр Миронович вместе с тогдашним надзирателем над белорусской культурой И.И.Антоновичем? Были там еще несколько деятелей меньшего калибра. Смотрели молча, по обыкновению косясь на экран, но в основном присматриваясь к лику Петра Мироновича. Если он хмурился, то и соратники сдвигали шалашиком брови, если первый светлел лицом, то по-доброму, по-партийному лучились глаза и у них. Но на этот раз товарищ Машеров все больше мрачнел, а по окончании сеанса встал и резюмировал: " Шаг назад в белорусском кино". К слову сказать, Петр Миронович именно в такой форме и повторил мне оценку этого фильма много позже, по другому поводу, когда в очередной раз, уже "по линии" компромата, собранного отделом пропаганды, в ЦК опять занимались моей скромной персоной. Но об этом когда-нибудь...

Итак, присутствующие получили директиву, высказанную пусть и в форме афоризма, но не требующую комментариев. Кстати, об афоризмах. Хочу поделиться с читателями одним наблюдением. Когда большой руководитель начинает облекать будничные мысли в афористичную форму, то это можно считать отрывом от реальной почвы, чреватым плохими последствиями. Хорошо известно, что именно к концу жизни этим увлекались и мсье Наполеон, и Владимир Ильич, и Иосиф Виссарионович, и товарищ Мао. Мне кажется, что этим они,какимто непостижимым образом, начинали готовить себя и окружающих к финалу своей земной жизни... Может быть, я не точен, и тогда пусть меня поправят, но, помнится, что примерно эдак с 1979 года и наш Петр Миронович тоже стал нередко облекать тривиальные руководящие указания в крылатую форму. Поскольку партийные нравы тех лет требовали почтительного восхищения любым словом Начальника, то окружавшие Петра Мироновича подхалимы весьма способствовали созданию мифа о человеке, который якобы одинаково легко чувствовал себя как в вопросах выдвижения кадров или, скажем, осушения Полесья, так и в оценке явлений литературы и кино. Весь этот звон имел, кажется, одно практическое значение: персональный шофер первого секретаря перестал обращать внимание на спидометр ЗИЛа...

Но это к слову.

В те январские дни 80-го года мне было не до этимологических наблюдений за формой выступлений П.М.Машерова. Уяснив суть команды первого, И.Антонович, занимавший тогда пост завотделом культуры ЦК, немедленно открыл свой служебный сундук, где лежали наготове клише с клеймами "низкохудожественное", "антинародное", "антипартийное", "диссидентское". Совсем скоро эти ярлыки должны были припечатать и режиссера, и редакторов, вообще всех, кто пропустил идейно ущербное полотно на широкий экран. Партийные хляби вот-вот должны были разверзнуться над "националистом" Короткевичем и "экстремистом" Рубинчиком. И вдруг — "незапланированная "Знаменка" с добрым словом о фильме. Все, кто знал Ивана Ивановича по тем годам, не забыли его стиль в духе боксера Кассиуса Клея — кружить, как оса, и жалить, как кобра. Наповал. По "вертушке" в ЦК комсомола последовала немедленная директива: "Редактора наказать, автора выгнать". Времена, напомню, были еще те! Приказы командиров не обсуждались, и доблестью являлось их немедленное исполнение. Изумляюсь твердости тогдашнего секретаря ЦК комсомола Ивана Сороковика, который унял страх и пошел "по начальству" защищать корреспондента. Меня быстренько отправили в какой-то краткосрочный отпуск, а там навалились грандиозные задачи, связанные с идеологическим освещением предстоящей посевной, дело как-то само собой замялось и, наконец, кто-то из партийных зевсов принял решение:"Пусть работает, но партийный выговор надо объявить". Стали меня "прорабатывать". Выступающие отводили глаза и несли всякую ахинею. Для протокола. Но какую подобрать формулировку? Ее, под внутренние ухмылки собравшихся товарищей, предложил я сам:"Строгий выговор за плохую работу с первоисточниками". Так и записали. А через неделю в редакцию ворвался взволнованный инструктор Советского райкома партии:"Что тут у вас произошло? Кто исказил Владимира Ильича? Кто извратил первоисточники?" Словом, подать сюда Тяпкина-Ляпкина! Пришлось мне объяснить, что данный эвфемизм должен обозначать следующее: поскольку Петр Миронович не пригласил корреспондента на закрытый просмотр, то корреспондент не мог знать высочайшего мнения о фильме и в итоге произошел чрезвычайно прискорбный факт разногласия в оценках. Инструктор ушел вполне удовлетворенный. Мне через полгода сняли строгий выговор. Жизнь продолжалась.

Прошли годы, и в судьбе многих участников истории, которая может показаться молодому читателю самым обычным ЧП — чепуховым происшествием, — произошли существенные изменения. Одних уж нет, а те далече... Фильм же живет и занял свое место в истории мирового кинематографа, что, конечно же, нисколько не умаляет заслуг Петра Мироновича Машерова в народном хозяйстве и партийном строительстве, но никак, увы, не причисляет его к ареопагу великих кинокритиков. "Эрарэ хуманум эст" — человеку свойственно ошибаться, как говорили некогда римляне.

Но вот кто, похоже, никогда не ошибается, так это Иван Иванович Антонович. Он всегда прав. В последнее время все чаще и чаще я вижу маленькую ладную фигурку главного Зоила фильма на ближайших подходах к авансцене общественной жизни. Вот он мелькнул в коридорах Совмина, вот огненно выступил перед аудиторией, вот проскользнула его "фирменная" интонация бывшего пламенного агитатора за коммунизм в чьей-то речи... И чудо! как замечательно все это получается, как органично вписывается человек вчерашнего дня в день сегодняшний — нет слов! И, глядя на все это, я начинаю все более отчетливо понимать, что врут календари, что напрасно бередят душу витии, что ничего у нас не изменилось, кроме разве вывесок и кабинетных шильд.

И мне становится все более интересен в типологическом отношении этот человек по фамилии Антонович, который, будучи философом по образованию, являет собой живой пример марксистско-ленинской диалектики. Его жизненный путь может быть назиданием для поучающихся житейской мудрости. Он прошел большой, славный и довольно тернистый путь от рядового члена до члена политбюро российской компартии. Его дробненький говорок, усиленный, когда надо, цитатами Ильича, а, когда следует, то и мудростью Скорины, как звонкий молоточек по крышке гроба, стучал и в Минске, и в Москве, разбивая в щепки неугодные Начальству мысли, идеи, а опосредованно и их носителей. Его боевой темперамент напугал в свое время даже испытанных сотоварищей по ЦК КПБ и от греха подальше Ивана Ивановича "задвинули" в Москву, на преподавание самого передового учения. Но как библейский Иосиф, брошенный братьями в колодец, этот замечательный человек был поднят из забвения тезкой Полозковым и вскоре стал секретарем российского ЦК. Какие открылись дали, какие горизонты! Помешал путч, "Белый дом" и иная московская кутерьма. Верный ленинец деловито спрятал партбилет, прервал увлекательный полет и тихо вернулся в Минск. Но, похоже, ему, как и Егору Лигачеву, чертовски хочется работать! И, конечно, на должностях, связанных с идейно-политическим воспитанием масс, привычным вразумлением режиссеров и композиторов, непосредственным руководством искусством и культурой. Бывшие партайгеноссе, спокойно пережившие в Минске бури и штормы, протянули руку. Иван Иванович вновь на серьезной идеологической работе. Пока еще не во главе какой-то "инстанции", но уже является полноправной частью демократического интерьера и все ближе к сегодняшнему истеблишменту.

— Вы, что же, хотите чтобы доктор философских наук из-за некоторых фактов своей биографии взял в руки метлу? Вы, что, за запреты на профессию?— слышу я голос возможных оппонентов.

Поразмыслив, отвечу:

— Я против запретов на профессию по политическим мотивам. Просто мне кажется, что если человек еще вчера во весь голос ратовал за коммунистический выбор, но сегодня делает вид, что не имеет представления о трех составных и трех источниках и вообще родился национально ориентированным демократом, то вряд ли это высокоморально.

Пережив легкий испуг, многие "вчерашние" все громче заявляют о себе. Вот вернулся Иван Иванович, говорят, что на подходе из Москвы знаменитый вертухай ЦК по журналистскому ведомству Николай Александрович Зенькович. А там, глядишь, и сам тов. Севрук на подмогу прикатит. Профессионалы-надзиратели, похоже, нужны не только для нужд открывающегося в Жодино следственного изолятора.

Так что я совсем не удивлюсь, если скоро в телефонных трубках "вертушек" нашей новой и суверенной Беларуси зарокочет ни с чем несравнимая скороговорочка И.И.Антоновича:"Редактора наказать, а корреспондента выгнать".

Если эти строки случайно попадутся на глаза Ивану Ивановичу, то я прошу не считать их неким личным "выпадом", а уж тем более сведением счетов. Прошу также не обижаться на любознательного автора, с изумлением наблюдающего за динамизмом таких выдающихся современников, как Антонович, которые в огне не горят и в воде не тонут. Он все больше постигает мудрость библейского пророчества о том, что "все возвращается на круги своя"... И думает — может быть, именно в этом, в умении во время принять цвет окружающей местности, а не в борении, не в правдоискательстве и заключается исконно-посконная мудрость жизни?

А значит, автор уже не удивляется и тому, что снова в цене профессионалы-мифотворцы, знающие тайну власти, умеющие оснастить и снарядить в поход за нашими душами новую дикую охоту короля Стаха.

Но, зная это, как же скучно жить на свете, господа!

Павел ЯКУБОВИЧ.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб фарміраванні і выкарыстанні валютных фондаў Рэспублікі Беларусь у 1993 годзе

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Устанавіць, што ў 1993 годзе Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь фарміруецца за кошт:

збірання падатку ў свабодна канверсуемай валюце з валютнай выручкі суб'ектаў гаспадарання ў размеры 10 працэнтаў;

абавязковага продажу 20 працэнтаў валютнай выручкі суб'ектаў гаспадарання па курсу, што каціруецца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь.

2. Выплата падатку і абавязковы продаж валюты ў Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь ажыццяўляюцца ўсімі суб'ектамі гаспадарання, зарэгістраванымі ва ўстаноўленым парадку на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, за выключэннем прадпрыемстваў, якія поўнасцю належаць замежным інвестарам, і сумесных прадпрыемстваў з доляй замежных інвестыцый у статутным фондзе больш чым 30 працэнтаў, валютная выручка якіх атрымана ад рэалізацыі прадукцыі (работ, паслуг) уласнай вытворчасці.

Палажэнні пункта 1 дадзенай пастановы распаўсюджваюцца на ўсе віды аперацый, звязаных з рэалізацыяй прадукцыі (работ, паслуг) за свабодна канверсуемую валюту, незалежна ад спосабу іх ажыццяўлення (самастойна або праз пасрэднікаў) і характару здзелак, уключаючы рэалізацыю на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Пры гэтым па тавараабменных (бартэрных) аперацыях прымяняецца толькі падатак у размеры 10 працэнтаў да кантрактнага кошту тавараў або да разліковай выручкі, пералічанай у грашовых адзінках Рэспублікі Беларусь па курсу, які каціруецца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь. Выплата падатку ў гэтых выпадках можа ажыццяўляцца як у свабодна канверсуемай валюце, так і ў грашовых адзінках Рэспублікі Беларусь.

3. Устанавіць, што з мэтай устаранення двайнога падаткаабкладання балансавы прыбытак суб'ектаў гаспадарання памяншаецца на суму падатку на валютную выручку. Пры гэтым сума падатку, вылічаная ў замежнай валюце, пералічваецца ў валюту, якая прымяняецца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, па курсу, што каціруецца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь.

4. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін распрацаваць парадак збірання падатку на валютную выручку і абавязковага продажу валюты ў Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь.

Прадаставіць права Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у выключных выпадках прадастаўляць ільготы па абавязковаму продажу і падаткаабкладанню валютнай выручкі ў Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь.

5. Устанавіць, што ў 1993 годзе сродкі Дзяржаўнага валютнага фонду Рэспублікі Беларусь накіроўваюцца толькі на тыя агульнадзяржаўныя мэты, дзе іншыя крыніцы фінансавання, акрамя названага фонду, адсутнічаюць, у тым ліку:

узносы ў міжнародныя арганізацыі, членства ў якіх адобрана Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь і Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь;

утрыманне пасольстваў і іншых замежных устаноў Рэспублікі Беларусь;

ажыццяўленне плацяжоў па абслугоўванню валютных крэдытаў, адобраных Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь;

аплату расходаў у замежнай валюце па службовых замежных камандзіроўках дэлегацый Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь і Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь і іншых неадкладных патрэб гэтых органаў у межах зацверджаных каштарысаў на іх утрыманне;

закупку харчавання, медыкаментаў у надзвычайных сітуацыях;

забеспячэнне бяспекі і падтрыманне неабходнай абараназдольнасці Рэспублікі Беларусь;

аплату іншых агульнадзяржаўных расходаў.

6. У мэтах максімальнай канцэнтрацыі валютных сродкаў для вырашэння агульнадзяржаўных задач валютныя фонды мясцовых Саветаў народных дэпутатаў за кошт абавязковага продажу валюты не ствараюцца.

Міністэрствы, ведамствы, мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, прадпрыемствы і арганізацыі для задавальнення сваіх патрэбнасцей у валютных сродках набываюць іх на валютных аўкцыёнах або ва ўпаўнаважаных банках. У выпадку рэалізацыі сумесных праграм сродкі валютных фондаў суб'ектаў гаспадарання могуць аб'ядноўвацца на дагаворнай аснове.

7. Суб'екты гаспадарання нясуць адказнасць за своечасовае і поўнае пералічэнне сродкаў у Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь.

У выпадку неўнясення плацяжоў у Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь у 20-дзённы тэрмін з даты паступлення валютнай выручкі на рахунак плацельшчыка, у тым ліку ў замежных банках, устанаўліваецца штраф у свабодна канверсуемай валюце ў размеры 100 працэнтаў непералічаных сум.

Пры адсутнасці (недастатковасці) валютных сродкаў на момант выяўленага парушэння штраф выплачваецца ў валюце, якая дзейнічае на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і пералічана па курсу, што каціруецца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь на дату паступлення валютных сродкаў на рахунак прадпрыемства.

Выплата штрафу не вызваляе плацельшчыка ад унясення ўстаноўленых плацяжоў у Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь. Сума выплачанага штрафу адносіцца за кошт прыбытку, што застаецца ў распараджэнні суб'екта гаспадарання.

Гэта санкцыя прымяняецца і пры ўстанаўленні фактаў парушэнняў парадку афармлення знешнегандлёвых аперацый (замена дадаткаў да кантракта пасля атрымання ліцэнзіі і інш.).

8. Устанавіць, што суб'екты гаспадарання (уключаючы ўпаўнаважаныя банкі) за адсутнасць уліку валютных аперацый, вядзенне ўліку валютных аперацый з парушэннем устаноўленага парадку, непрадстаўленне або несвоечасовае прадстаўленне органам валютнага кантролю дакументаў і інфармацыі нясуць адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

9. Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь, Міністэрству фінансаў Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнаму камітэту Рэспублікі Беларусь па знешніх эканамічных сувязях, Дзяржаўнаму мытнаму камітэту Рэспублікі Беларусь забяспечыць кантроль за выкананнем палажэнняў, устаноўленых дадзенай пастановай.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

15 снежня 1992 г.
г.Мінск.
N 2047-XII

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

Аб увекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў

Згодна з рашэннем Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь і ў мэтах вызначэння прававых, эканамічных, сацыяльных асноў дзейнасці дзяржаўных органаў, прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый, грамадскіх аб'яднанняў, суполак і асобных грамадзян Рэспублікі Беларусь па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Зацвердзіць Палажэнне аб увекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў у Рэспубліцы Беларусь. Тэкст Палажэння дадаецца.

2. Даручыць арганізацыю работы па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў Камітэту па сацыяльнай абароне вайскоўцаў, асоб радавога і начальніцкага складу органаў унутраных спраў, воінаў-інтэрнацыяналістаў, звольненых у запас (адстаўку), і членаў іх сем'яў пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, стварыўшы дзеля гэтага ў камітэце ўпраўленне з 9 чалавек.

3. Камітэту па сацыяльнай абароне вайскоўцаў, асоб радавога і начальніцкага складу органаў унутраных спраў, воінаў-інтэрнацыяналістаў, звольненых у запас (адстаўку), і членаў іх сем'яў пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь:

да 1 лютага 1993 г. падрыхтаваць і падаць на зацвярджэнне ў Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь узгодненыя з Міністэрствам фінансаў і Дзяржэканампланам прапановы аб увекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў;

у трохмесячны тэрмін падрыхтаваць і ўнесці ў Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь прапановы па стварэнні аўтаматызаванага банка даных "Кніга памяці грамадзян, загінуўшых пры абароне Радзімы і пацярпеўшых ад рэпрэсій 20—80-х гадоў";

да 1 красавіка 1993 г. разам з Міністэрствам абароны распрацаваць і ўнесці ў Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь прапановы аб стварэнні спецыялізаваных вайсковых фарміраванняў для пошукавай работы ў сувязі з увекавечаннем памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў.

4. Міністэрству юстыцыі, Міністэрству абароны, Міністэрству ўнутраных спраў і Камітэту дзяржаўнай бяспекі да 1 сакавіка 1993 г. падаць прапановы аб унясенні змен і дапаўненняў у заканадаўчыя акты аб устанаўленні адказнасці за парушэнне парадку ўвекавечання памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў у Рэспубліцы Беларусь.

5. Рэкамендаваць выканаўчым камітэтам раённых, гарадскіх і абласных Саветаў народных дэпутатаў у двухмесячны тэрмін разгледзець пытанне аб стварэнні арганізацыйных структур па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В.КЕБІЧ.

Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М.КАЎКО.

21 снежня 1992 г.
г.Мінск.

ПАЛАЖЭННЕ

аб увекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў у Рэспубліцы Беларусь

Увекавечанне памяці загінуўшых — свяшчэнны абавязак усіх грамадзян Рэспублікі Беларусь

1. Палажэнне вызначае прававыя, эканамічныя і сацыяльныя асновы дзейнасці органаў дзяржаўнага кіравання, прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый, грамадскіх аб'яднанняў, суполак і асобных грамадзян Рэспублікі Беларусь па ўвекавечанні памяці загінуўшых пры выкананні воінскага абавязку — абароне Айчыны, пры выкананні баявых задач у час войнаў і ўзброеных канфліктаў.

2. Рэспубліка Беларусь ажыццяўляе меры па ўвекавечанні памяці:

воінаў і партызан, што загінулі ў час ваенных дзеянняў ці пры выкананні іншых баявых задач, а таксама ветэранаў войнаў; памёршых ад ран, кантузій, знявечанняў ці хвароб, атрыманых пры выкананні баявых задач;

прапаўшых без весткі ў час ваенных дзеянняў ці пры выкананні іншых баявых задач;

ахвяр войнаў;

загінуўшых (памёршых) у палоне, куды трапілі з прычыны бязвыхаднага баявога становішча, але не здрадзіўшых Радзіме.

Увекавечваюцца і месцы баявых дзеянняў, якія ўвайшлі ў гісторыю Радзімы як сімвал гераізму, мужнасці і стойкасці народа.

Памяць аб замежных грамадзянах увекавечваецца па ўзгадненні з адпаведнымі службамі (органамі) замежных дзяржаў.

3. Асноўнымі формамі ўвекавечання памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў з'яўляюцца:

збудаванне мемарыяльных комплексаў, помнікаў, надмагілляў, іншых памятных знакаў, а таксама абсталявання месцаў пахавання абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў;

ахова асобных тэрыторый і аб'ектаў, гістарычна звязаных з подзвігамі загінуўшых пры абароне Айчыны;

занясенне прозвішчаў загінуўшых пры абароне Айчыны на помнікі і абеліскі, іншых звестак пра іх — у гісторыка-дакументальныя хронікі "Памяць";

стварэнне мемарыяльных музеяў, арганізацыя выстаў, тэматычных экспазіцый;

праслаўленне імёнаў загінуўшых абаронцаў у сродках масавай інфармацыі, творах літаратуры і мастацтва;

прысваенне населеным пунктам, вуліцам, плошчам, аб'ектам, установам, прадпрыемствам, арганізацыям, вайсковым часцям, караблям і суднам імёнаў загінуўшых пры абароне Айчыны.

4. Пытанні аб увекавечанні памяці грамадзян Рэспублікі Беларусь, што загінулі на тэрыторыі іншых дзяржаў, рэгулююцца дагаворамі і пагадненнямі, якія заключаюцца рэспублікай з гэтымі дзяржавамі.

Органы кіравання, адказныя за работу па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў

5. Вырашэнне пытанняў аб увекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў ускладаецца на Камітэт па сацыяльнай абароне вайскоўцаў, асоб радавога і начальніцкага складу органаў унутраных спраў, воінаў-інтэрнацыяналістаў, звольненых у запас (адстаўку), і членаў іх сем'яў пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь (надалей — Камітэт па сацыяльнай абароне вайскоўцаў), Міністэрства абароны, Міністэрства ўнутраных спраў, Міністэрства культуры, мясцовыя органы дзяржаўнага кіравання.

6. Камітэт па сацыяльнай абароне вайскоўцаў — гэта спецыялізаваны дзяржаўны орган па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў. На яго ўскладаюцца:

кіраўніцтва дзейнасцю па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў і каардынацыя работы дзяржаўных органаў, прадпрыемстваў, арганізацый, устаноў, грамадскіх суполак па ўвекавечанні памяці абаронцаў;

распрацоўка рэспубліканскіх праграм, нарматыўных і іншых дакументаў па пахаванні абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў, доглядзе вайсковых могілак і правядзенні пошукавай работы;

кантраляванне вядзення ўліку вайсковых пахаванняў; наладжванне супрацоўніцтва з дзяржаўнымі і грамадскімі структурамі замежных краін па доглядзе воінскіх пахаванняў;

арганізацыя прапаганды гераічных учынкаў, подзвігаў, здзейсненых абаронцамі Айчыны ў барацьбе за яе свабоду і незалежнасць;

разгляд прапаноў грамадскіх аб'яднанняў, суполак і асобных грамадзян Рэспублікі Беларусь па пытаннях увекавечання памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў і прыняцце мер па іх рэалізацыі;

забеспячэнне падрыхтоўкі і выдання гісторыка-дакументальных хронік "Памяць" і дадаткаў да іх па выніках пошукавай работы;

адказнасць за выкананне гэтага палажэння.

7. Міністэрства ўнутраных спраў:

удзельнічае ў распрацоўцы і рэалізацыі праграм па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў;

вядзе ўлік загінуўшых у барацьбе за Айчыну вайскоўцаў унутраных войскаў, асоб радавога і начальніцкага складу органаў унутраных спраў, удзельнічае ў падрыхтоўцы матэрыялаў для выдання гісторыка-дакументальных хронік "Памяць";

забяспечвае грамадскі парадак на месцах пошукавых работ, у вызначаным парадку прымае знойдзеную агнястрэльную і іншую зброю, праводзіць экспертызу на прадмет прыгоднасці гэтай зброі;

папярэджвае выпадкі глумлення над помнікамі і магіламі загінуўшых абаронцаў Айчыны, а таксама спыняе несанкцыяніраваную пошукавую дзейнасць атрадаў і асобных грамадзян.

8. Міністэрства замежных спраў:

удзельнічае ў распрацоўцы і рэалізацыі праграм па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў;

праз свае замежныя прадстаўніцтвы садзейнічае пошуку асоб, загінуўшых без весткі ў баях у час Вялікай Айчыннай вайны, ва ўзброеных канфліктах ці пры выкананні іншага воінскага абавязку, вядзе ўлік і пашпартызацыю воінскіх пахаванняў па-за межамі Рэспублікі Беларусь;

з мясцовымі ўладамі дзяржаў, дзе размешчаны воінскія пахаванні, узгадняе пытанне аб прывядзенні гэтых пахаванняў у парадак, аб устанаўленні на іх памятных знакаў;

заключае з іншымі дзяржавамі дагаворы і пагадненні аб доглядзе воінскіх пахаванняў, аб парадку наведвання іх сваякамі загінуўшых, сочыць за выкананнем гэтых дакументаў.

9. Міністэрства культуры:

удзельнічае ў распрацоўцы і рэалізацыі праграм па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў;

арганізоўвае работу па стварэнні помнікаў і мемарыялаў на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і ў вызначаным парадку на тэрыторыі іншых дзяржаў, па абсталяванні гістарычных месцаў бітваў, адкрыцці музейных экспазіцый і выстаў, удзельнічае ў рэканструкцыі надмагілляў і помнікаў, класіфікацыі воінскіх пахаванняў і помнікаў;

праводзіць работу па ўшанаванні памяці аб загінуўшых абаронцах Айчыны праз сродкі культуры і мастацтва.

10. Міністэрства абароны:

удзельнічае ў распрацоўцы і рэалізацыі праграм па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў;

кіруе работай ва ўзброеных сілах па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны;

арганізуе пошукавую дзейнасць спецыяльных вайсковых фарміраванняў паводле рэспубліканскай праграмы па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў;

праводзіць у войсках і мясцовых органах вайсковага кіравання пашпартызацыю воінскіх пахаванняў, а таксама экспертызу гісторыка-мемарыяльнай каштоўнасці ўзораў баявой тэхнікі і ўзбраення, размешчаных у якасці помнікаў і мемарыялаў на месцах воінскіх пахаванняў і ў музеях, вядзе ўлік гэтых помнікаў і мемарыялаў;

аказвае метадычную і практычную дапамогу дзяржаўным органам, прадпрыемствам, установам, грамадскім аб'яднанням, суполкам у правядзенні пошукавай работы і доглядзе воінскіх пахаванняў;

адшуквае звесткі пра загінуўшых і без вестак прапаўшых воінаў па гісторыка-архіўных дакументах у іншых дзяржавах;

удзельнічае ў падрыхтоўцы матэрыялаў для гісторыка-дакументальных хронік "Памяць".

11. Мясцовыя органы дзяржаўнага кіравання:

вядуць улік і пашпартызацыю пахаванняў абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў на сваёй тэрыторыі;

праводзяць мерапрыемствы па добраўпарадкаванні воінскіх пахаванняў і падтрыманні ў парадку надмагілляў, помнікаў і мемарыяльных збудаванняў;

наладжваюць пошук невядомых месцаў пахавання і непахаваных астанкаў воінаў, выяўляюць імёны загінуўшых, заносяць выяўленыя прозвішчы на надмагільныя помнікі і ўносяць змены ў кнігу "Памяць";

вызначаюць рэзервы плошчаў для новых пахаванняў на вайсковых могілках і вайсковых участках агульных могілак;

выяўляюць на сваёй тэрыторыі звесткі аб грамадзянах, загінуўшых (памёршых), без вестак прапаўшых пры абароне Айчыны;

арганізуюць работу па падрыхтоўцы гісторыка-дакументальных хронік "Памяць".

12. Грамадскія суполкі на добраахвотнай аснове вядуць работу па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў у межах сваіх правоў і паўнамоцтваў, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, а таксама статутамі суполак.

Аб пахаваннях абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў

13. Месцы пахавання абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў, на якіх ёсць надмагільныя помнікі, элементы агароджы і тэхнічнае абсталяванне, з'яўляюцца воінскімі пахаваннямі. Да іх адносяцца:

мемарыяльныя ансамблі і могілкі;

вайсковыя могілкі;

асобныя вайсковыя ўчасткі на агульных могілках;

брацкія і індывідуальныя магілы, што знаходзяцца на могілках і па-за могілкамі;

калумбарыі і асобныя урны з прахам загінуўшых.

14. Пахаванне абаронцаў Айчыны праводзіцца з воінскімі ўшанаваннямі.

Адказнасць за пахаванне, устанаўленне ахоўнай зоны, абсталяванне і афармленне магіл і могілак загінуўшых пры абароне Радзімы ўскладаецца на органы мясцовай улады.

Месцы пахавання загінуўшых пры абароне Радзімы афармляюцца ў вызначаным парадку і перадаюцца па акту мясцовым органам дзяржаўнага кіравання.

Пахаванне непахаваных астанкаў абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў арганізуюць мясцовыя органы дзяржаўнага кіравання.

15. Перапахаванне астанкаў абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў з месцаў, названых у пункце 14, забараняецца. У выключных выпадках гэта могуць рабіць мясцовыя органы дзяржаўнага кіравання паводле рашэння абласных і Мінскага гарадскога Саветаў народных дэпутатаў і па ўзгадненні з Камітэтам па сацыяльнай абароне вайскоўцаў.

16. Усе воінскія пахаванні бяруцца на дзяржаўны ўлік. На тэрыторыі Рэспублікі Беларусь улік іх вядзецца ў мясцовых органах дзяржаўнага кіравання, а за мяжой — у замежных установах Рэспублікі Беларусь. На кожнае воінскае пахаванне складаецца пашпарт і на кожным з іх ставіцца дзяржаўны знак. Узоры пашпарта воінскага пахавання і дзяржаўнага знака зацвярджаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Парадак дзяржаўнага ўліку воінскіх пахаванняў, іх утрымання і добраўпарадкавання вызначаецца Камітэтам па сацыяльнай абароне вайскоўцаў з улікам патрабаванняў Закона Рэспублікі Беларусь "Аб ахове і захаванні гісторыка-культурнай спадчыны" і гэтага Палажэння.

17. Дзеля забеспячэння цэласці пахаванняў загінуўшых пры абароне Айчыны ўстанаўліваюцца межы ахоўных зон і зон ахоўваемага прыроднага ландшафту ў вызначаным заканадаўствам Рэспублікі Беларусь парадку.

Выяўленыя пахаванні абаронцаў Радзімы і ахвяр войнаў да вырашэння пытання аб прыняцці іх на дзяржаўны ўлік павінны ахоўвацца.

Праекты планіроўкі, забудовы і рэканструкцыі гарадоў і іншых населеных пунктаў, дзе ёсць воінскія пахаванні, узгадняюцца з адпаведнымі абласнымі і раённымі (гарадскімі) Саветамі народных дэпутатаў.

Усе работы, якія могуць ствараць пагрозу для пахаванняў, забараняюцца. У выключных выпадках работы могуць весціся толькі з дазволу Камітэта па сацыяльнай абароне вайскоўцаў.

Прадпрыемствы, арганізацыі, установы і грамадзяне адказваюць за цэласць воінскіх пахаванняў на землях, што атрымалі ў карыстанне. Пры выяўленні ў час работ незарэгістраваных пахаванняў яны павінны спыніць гэтыя работы і неадкладна паведаміць у мясцовыя органы ўлады. Работы могуць быць адноўлены толькі з пісьмовага дазволу Камітэта па сацыяльнай абароне вайскоўцаў.

Прадпрыемствам, арганізацыям, установам і грамадзянам за вымушаны прастой выплачваецца кампенсацыя са сродкаў дзяржаўнага бюджэту.

Прадпрыемствы, арганізацыі, установы, грамадзяне, якія пашкодзілі пахаванні ці ахоўную зону, абавязаны аднавіць іх, а калі немагчыма — кампенсаваць урон у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Арганізацыя пошукавай работы, звязанай з увекавечаннем памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў

18. Парадак правядзення пошукавай работы вызначаецца Камітэтам па сацыяльнай абароне вайскоўцаў.

19. Пошукавая работа праводзіцца дзеля ўстанаўлення імёнаў загінуўшых і без вестак прапаўшых абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў, выяўлення пахаванняў і непахаваных астанкаў воінаў, а таксама жывых удзельнікаў і месцаў баявых дзеянняў, збору запісаў і ўспамінаў, дакументаў, фатаграфій, пісьмаў, якія сведчаць пра подзвіг народа пры абароне Радзімы. Яна арганізуецца на аснове рэспубліканскай і мясцовай праграм па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў і праводзіцца спецыяльнымі вайсковымі падраздзяленнямі з удзелам грамадскіх пошукавых аб'яднанняў.

20. Весці пошукавую работу на месцах баявых дзеянняў, а таксама ўскрываць воінскія пахаванні па ўласнай ініцыятыве забараняецца, а парушальнікі гэтага палажэння прыцягваюцца да адказнасці.

21. Знойдзеныя дакументальныя і рэчыўныя рэліквіі перадаюцца па акту ў мясцовыя ваенныя камісарыяты або адпаведным кампетэнтным органам для вывучэння, экспертызы, уліку, захавання, а ўстаноўленыя асабістыя рэчы і ўзнагароды загінуўшых — для перадачы іх блізкім сваякам.

22. Знойдзеныя на месцах баявых дзеянняў стралковая зброя, іншыя віды ўзбраення і боепрыпасы здаюцца ў мясцовыя органы ўнутраных спраў.

У выпадку выяўлення выбухованебяспечных прадметаў (снарадаў, мін, авіябомб і інш.) трэба неадкладна паведаміць у мясцовыя органы ваеннага кіравання, якія ў вызначаным парадку прымаюць меры па іх абясшкоджванні і знішчэнні. Самастойна браць выбухованебяспечныя прадметы, транспартаваць і знішчаць іх асобным грамадзянам, удзельнікам пошукавых работ, што праводзяцца грамадскімі аб'яднаннямі, суполкамі, прадпрыемствамі, установамі, арганізацыямі, забараняецца.

Фінансаванне і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне мерапрыемстваў па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў. Адказнасць за парушэнне заканадаўства

23. Парадак фінансавання і матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння мерапрыемстваў па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь і выканкамамі мясцовых Саветаў народных дэпутатаў.

24. Мерапрыемствы па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў фінансуюцца са спецыяльна выдзеленых сродкаў з рэспубліканскага і мясцовага бюджэтаў, сродкаў міністэрстваў, ведамстваў, аб'яднанняў, прадпрыемстваў, арганізацый, з даходаў ад вытворчай і выдавецкай дзейнасці Камітэта па сацыяльнай абароне вайскоўцаў, а таксама з добраахвотных ахвяраванняў грамадзян.

Пры гэтым прыбытак прадпрыемстваў і арганізацый, падведамасных Камітэту па сацыяльнай абароне вайскоўцаў, фактычна выкарыстаны на ўвекавечанне памяці загінуўшых, падаткам не абкладаецца.

25. Месцы воінскіх пахаванняў, мемарыялы і помнікі загінуўшым абаронцам Айчыны і ахвярам войнаў ахоўваюцца дзяржавай. Гаспадарчая дзейнасць на месцах воінскіх пахаванняў забараняецца.

26. Службовыя асобы, грамадзяне, якія парушылі заканадаўства аб увекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў, нясуць крымінальную, адміністрацыйную ці іншую адказнасць у адпаведнасці з законам Рэспублікі Беларусь.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь "Аб часовым парадку валютнага рэгулявання і правядзенні валютных аперацый на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Унесці ў пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 20 сакавіка 1992 года "Аб часовым парадку валютнага рэгулявання і правядзенні валютных аперацый на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь" (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., N 13, арт. 221) наступныя змяненні і дапаўненні:

пункт 1.1 дапоўніць словамі: "зацвярджае нарматывы абавязковага продажу валютнай выручкі дзяржаве і ўмовы падаткаабкладання валютнай выручкі";

пункт 1.2 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"1.2. Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь:

выконвае функцыі па аператыўнаму кіраванню і выкарыстанню сродкаў Дзяржаўнага валютнага фонду Рэспублікі Беларусь;

рыхтуе ў Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы па размерах і напрамках выкарыстання знешніх пазык Рэспублікі Беларусь;

вызначае неабходнасць і ўмовы прыцягнення крэдытаў у межах устаноўленага Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь ліміту знешняга доўгу Рэспублікі Беларусь і ажыццяўляе кантроль за выкананнем абавязацельстваў па яго пагашэнні;

надзяляе ўпаўнаважаныя банкі, якія маюць ліцэнзію Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь, паўнамоцтвамі выступаць агентамі па прыцягненню ад імя ўрада дзяржаўных крэдытаў";

пункт 1.3 дапоўніць словамі: "прадстаўленню інтарэсаў Рэспублікі Беларусь у адносінах з цэнтральнымі банкамі іншых дзяржаў, міжнароднымі фінансава-крэдытнымі ўстановамі, а таксама заключэнню адпаведных міжбанкаўскіх пагадненняў, правядзенню ўсіх відаў валютных аперацый; удзелу ў падрыхтоўцы атрымання, уліку і пагашэння міжурадавых валютных крэдытаў; вызначэнню адзінай формы ўліку, справаздачнасці, дакументацыі і статыстыкі валютных аперацый; падрыхтоўцы да публікацыі статыстыкі валютна-фінансавых аперацый па прызнаных міжнародных стандартах; складанню звядзення валютнага плана (плацежнага балансу) Рэспублікі Беларусь; выпрацоўцы сумесна з Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу метадыкі складання валютнага плана (плацежнага балансу); прымяненню ў парадку, прадугледжаным заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, санкцый за парушэнне правіл ажыццяўлення валютных аперацый, а таксама за невыкананне нарматыўных актаў Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь у галіне валютнага рэгулявання і валютнага кантролю";

дапоўніць пастанову пасля пункта 1.3 новым пунктам 1.4 наступнага зместу:

"1.4. Органамі валютнага кантролю ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляюцца Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь, Кантрольная палата Рэспублікі Беларусь, Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўны мытны камітэт Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па знешніх эканамічных сувязях, Галоўная дзяржаўная падатковая інспекцыя Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь";

пункты 1.4 — 1.8 у дзеючай рэдакцыі лічыць адпаведна пунктамі 1.5 — 1.9;

пункт 1.6 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"1.6. Фарміраванне дзяржаўнага валютнага фонду Рэспублікі Беларусь, валютных фондаў мясцовых Саветаў народных дэпутатаў, валютнага рэзервовага фонду Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца ў парадку, які ўстанаўліваецца Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь";

абзац трэці пункта 1.9 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"у выпадку адкрыцця суб'ектамі гаспадарання валютных рахункаў за межамі Рэспублікі Беларусь без адпаведных ліцэнзій Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь органамі валютнага кантролю спаганяецца штраф з вінаватых асоб у дзесяціразовым размеры мінімальнай заработнай платы. Акрамя таго, па прадстаўленню органаў валютнага кантролю Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па знешніх эканамічных сувязях мае права прыпыняць дзеянне або пазбаўляць суб'ектаў гаспадарання пасведчання ўдзельніка знешнеэканамічных сувязей";

пункт 6 дапоўніць абзацам:

"Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь унесці адпаведныя дапаўненні і змяненні ў палажэнні аб міністэрствах і ведамствах, якім дадзена права прадстаўляць у Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь прапановы па пытаннях валютнага рэгулявання і валютнага кантролю";

пункт 7 выключыць;

з пункта 8 выключыць словы: "на 1992 год".

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

11 снежня 1992 г.
г. Мінск.
N 2038-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змянення ў статут Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

З артыкула 5 статута Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь, зацверджанага пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 13 лютага 1991 года (Ведамасці Вярхоўнага Савета БССР, 1991 г., N 14 (16), арт. 160), выключыць слова "дзяржаўны".

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

9 снежня 1992 г.
г.Мінск.
N 2019-XII

Пастанова Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб устанаўленні дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Азербайджанскай Рэспублікай, Рэспублікай Арменія, Ісламскай Рэспублікай Іран, Ліванскай Рэспублікай, Літоўскай Рэспублікай, Рэспублікай Малі, Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікай, Туркменістанам і Рэспублікай Узбекістан

У сувязі са зваротам міністэрстваў замежных спраў Азербайджанскай Рэспублікі, Рэспублікі Арменія, Ісламскай Рэспублікі Іран, Ліванскай Рэспублікі, Літоўскай Рэспублікі, Рэспублікі Малі, Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікі, Туркменістана і Рэспублікі Узбекістан з прапановай устанавіць дыпламатычныя адносіны і, маючы на ўвазе, што гэта будзе садзейнічаць далейшаму развіццю ўсебаковых сувязей паміж Рэспублікай Беларусь і вышэйпамянёнымі краінамі,

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Устанавіць дыпламатычныя адносіны паміж Рэспублікай Беларусь і Азербайджанскай Рэспублікай, Рэспублікай Арменія, Ісламскай Рэспублікай Іран, Ліванскай Рэспублікай, Літоўскай Рэспублікай, Рэспублікай Малі, Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікай, Туркменістанам і Рэспублікай Узбекістан.

2. Даручыць Міністэрству замежных спраў Рэспублікі Беларусь прыняць неабходныя практычныя меры для адпаведнага афармлення ўстанаўлення дыпламатычных адносін з вышэйпамянёнымі краінамі.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

5 студзеня 1993 г.
г.Мінск.
N 2090-XII

 Народная газета

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб ахове навакольнага асяроддзя

Ахова навакольнага асяроддзя, рацыянальнае выкарыстанне прыродных рэсурсаў, забеспячэнне экалагічнай бяспекі чалавека — неад'емная ўмова ўстойлівага эканамічнага і сацыяльнага развіцця дзяржавы. Гэты Закон закліканы забяспечыць прававыя асновы такога шляху развіцця Рэспублікі Беларусь, абарону правоў чалавека на спрыяльнае для яго жыцця і здароўя навакольнае асяроддзе, вызначыць прававыя і эканамічныя асновы аховы навакольнага асяроддзя ў інтарэсах цяперашняга і будучых пакаленняў людзей.

РАЗДЗЕЛ I. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Задачы заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове навакольнага асяроддзя

Задачамі заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове навакольнага асяроддзя з'яўляюцца:

забеспячэнне бяспечнага для жыцця і здароўя людзей стану навакольнага асяроддзя;

рэгуляванне адносін у галіне аховы, выкарыстання і ўзнаўлення прыродных рэсурсаў;

захаванне прыродных рэсурсаў, генетычнага фонду жывой прыроды, ахова прыродных багаццяў, прыроднага асяроддзя, ландшафтаў і іншых прыродных комплексаў.

Артыкул 2. Асноўныя прынцыпы аховы навакольнага асяроддзя

Пры планаванні і ажыццяўленні дзейнасці, якая аказвае ўплыў на стан навакольнага асяроддзя, Саветы народных дэпутатаў, органы выканаўчай улады, юрыдычныя і фізічныя асобы, замежныя інвестары абавязаны кіравацца наступнымі асноўнымі прынцыпамі:

прыярытэтам аховы жыцця і здароўя чалавека ў параўнанні з іншымі мэтамі прыродакарыстання, забеспячэння правоў грамадзян на спрыяльнае для жыцця, працы і адпачынку навакольнае асяроддзе;

выкананнем патрабаванняў заканадаўства аб ахове навакольнага асяроддзя;

навукова абгрунтаваным спалучэннем экалагічных і эканамічных інтарэсаў грамадства;

спалучэннем нацыянальных і міжнародных інтарэсаў у галіне навакольнага асяроддзя;

рацыянальным выкарыстаннем прыродных рэсурсаў з улікам магчымасцей навакольнага асяроддзя, неабходнасці ўзнаўлення прыродных рэсурсаў і недапушчэння незварачальных вынікаў для навакольнага асяроддзя і здароўя чалавека;

галоснасцю ў рабоце, цесняй сувяззю з грамадскімі аб'яднаннямі і насельніцтвам пры вырашэнні прыродаахоўных задач.

Артыкул 3. Аб'екты прыроды, якія падлягаюць ахове

Ахове падлягаюць як уцягнутыя ў гаспадарчы абарот, так і не выкарыстоўваемыя непасрэдна або ў дадзены перыяд віды прыродных рэсурсаў, да якіх адносяцца: кліматычныя рэсурсы, атмасфера, уключаючы азонавы слой, зямля, яе нетры і глебы, воды (паверхневыя, падземныя і глебавая вільгаць), раслінны і жывёльны свет у іх відавой разнастайнасці ва ўсіх сферах пражывання і росту, тыповыя і рэдкія ландшафты, а таксама іншыя прыродныя аб'екты як кампаненты экалагічных сістэм і біясферы.

Артыкул 4. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове навакольнага асяроддзя і прыродных рэсурсаў

Адносіны ў галіне аховы навакольнага асяроддзя ў Рэспубліцы Беларусь рэгулююцца гэтым Законам, іншымі нарматыўнымі актамі Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ II. ПРАВЫ І АБАВЯЗКІ ГРАМАДЗЯН У ГАЛІНЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 5. Правы грамадзян у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Грамадзяне Рэспублікі Беларусь і іншыя асобы, якія пражываюць на яе тэрыторыі, маюць права:

ствараць грамадскія аб'яднанні і фонды па ахове навакольнага асяроддзя і кантролю за яго станам;

патрабаваць і атрымліваць поўную і дакладную інфармацыю аб стане навакольнага асяроддзя і мерах па яго ахове;

уносіць прапановы аб забароне размяшчэння, спыненні праектавання, будаўніцтва, рэканструкцыі, эксплуатацыі аб'ектаў, якія аказваюць адмоўны ўплыў на навакольнае асяроддзе і здароўе чалавека;

прад'яўляць у суд іскі аб пакрыцці шкоды здароўю і маёмасці грамадзян, маёмасці юрыдычных асоб, прычыненай парушэннямі прыродаахоўнага заканадаўства або стаўшай вынікам звязаных з такімі парушэннямі экалагічных катастроф.

Заканадаўствам Рэспублікі Беларусь могуць быць вызначаны і іншыя правы грамадзян па ахове навакольнага асяроддзя.

Артыкул 6. Абавязкі грамадзян у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Грамадзяне Рэспублікі Беларусь і іншыя асобы, якія пражываюць на яе тэрыторыі, абавязаны: берагчы і ахоўваць прыроду, рацыянальна выкарыстоўваць яе багацці, выконваць патрабаванні прыродаахоўнага заканадаўства, павышаць экалагічную культуру, садзейнічаць экалагічнаму выхаванню падрастаючага пакалення, выконваць іншыя абавязкі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 7. Правы грамадскіх аб'яднанняў у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Грамадскія экалагічныя аб'яднанні, іншыя грамадскія аб'яднанні Рэспублікі Беларусь, якія ажыццяўляюць экалагічныя функцыі, маюць права:

распрацоўваць і прапагандаваць свае экалагічныя праграмы, абараняць правы і інтарэсы насельніцтва ў галіне аховы навакольнага асяроддзя, садзейнічаць павышэнню экалагічнай культуры насельніцтва, прыцягваць на добраахвотных пачатках грамадзян да актыўнай прыродаахоўнай дзейнасці;

за кошт сваіх сродкаў і добраахвотнага працоўнага ўдзелу членаў арганізацый выконваць работы па ахове і ўзнаўленні прыродных рэсурсаў, захаванню і паляпшэнню навакольнага асяроддзя, аказваць садзейнічанне дзяржаўным органам па ахове прыроды ў барацьбе з парушэннямі прыродаахоўнага заканадаўства, ствараць грамадскія фонды па ахове навакольнага асяроддзя і расходаваць іх на правядзенне экалагічных мерапрыемстваў;

прымаць удзел у правядзенні дзяржаўнай экалагічнай экспертызы па размяшчэнню, праектаванню, будаўніцтву, уводу ў эксплуатацыю экалагічна небяспечных аб'ектаў, праводзіць грамадскую экалагічную экспертызу, уносіць прапановы, патрабаваць у судовым парадку адмены рашэнняў па размяшчэнню, будаўніцтву, эксплуатацыі экалагічна небяспечных аб'ектаў, абмежаванню, прыпыненню, спыненню, перапрафіліраванню іх дзейнасці;

прад'яўляць у суд іскі аб пакрыцці шкоды здароўю, маёмасці грамадзян і грамадскіх аб'яднанняў, прычыненай парушэннем прыродаахоўнага заканадаўства.

Артыкул 8. Гарантыі правоў грамадзян на здаровае і спрыяльнае для жыцця навакольнае асяроддзе

Правы грамадзян Рэспублікі Беларусь і іншых асоб, якія пражываюць на яе тэрыторыі, на здаровае і спрыяльнае для жыцця і здароўя навакольнае асяроддзе забяспечваюцца:

планаваннем і нарміраваннем якасці навакольнага асяроддзя, мерамі па прадухіленню экалагічна шкоднай дзейнасці і аздараўленню навакольнага асяроддзя, папярэджванню і ліквідацыі вынікаў аварый, катастроф, стыхійных бедстваў;

дзяржаўным кантролем за станам навакольнага асяроддзя і выкананнем прыродаахоўнага заканадаўства, прыцягненнем да адказнасці асоб, вінаватых у парушэнні патрабаванняў забеспячэння экалагічнай бяспекі насельніцтва;

страхаваннем грамадзян, утварэннем дзяржаўных, грамадскіх і іншых фондаў дапамогі асобам, пацярпеўшым ад забруджання навакольнага асяроддзя;

пакрыццём у добраахвотным і судовым парадку шкоды, прычыненай здароўю і маёмасці грамадзян у выніку забруджання навакольнага асяроддзя і іншых шкодных уздзеянняў на яго, у тым ліку вынікаў аварый і катастроф;

прыцягненнем да адказнасці ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь асоб, якія наўмысна скажаюць або ўтойваюць інфармацыю аб стане навакольнага асяроддзя, перашкаджаюць выкананню грамадзянамі і грамадскімі аб'яднаннямі іх правоў, што вынікаюць з гэтага Закона, іншымі гарантыямі, прадугледжанымі гэтым Законам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ III. ОРГАНЫ ДЗЯРЖАЎНАЙ УЛАДЫ І КІРАВАННЯ Ў ГАЛІНЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 9. Кампетэнцыя Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь у галіне аховы навакольнага асяроддзя:

вызначае дзяржаўную і міждзяржаўную экалагічную палітыку;

ажыццяўляе міждзяржаўнае супрацоўніцтва ў галіне аховы навакольнага асяроддзя;

распрацоўвае і прымае заканадаўчыя акты аб ахове навакольнага асяроддзя ў Рэспубліцы Беларусь;

вызначае парадак арганізацыі і дзейнасці органаў дзяржаўнай улады і кіравання ў галіне выкарыстання і аховы прыродных рэсурсаў, аховы навакольнага асяроддзя;

разглядае і зацвярджае дзяржаўную экалагічную праграму Рэспублікі Беларусь;

аб'яўляе тэрыторыі зонамі экалагічнага бедства;

зацвярджае межы аб'ектаў прыродна-запаведнага фонду рэспубліканскага значэння і санкцыяніруе іх змяненне;

разглядае іншыя пытанні ў галіне аховы навакольнага асяроддзя і прыродакарыстання.

Артыкул 10. Кампетэнцыя мясцовых Саветаў народных дэпутатаў у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Да ведання мясцовых Саветаў народных дэпутатаў у галіне аховы навакольнага асяроддзя адносяцца:

арганізацыя планавання аховы навакольнага асяроддзя, фінансаванне і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне экалагічных праграм;

каардынацыя дзейнасці экалагічных службаў прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый;

прыняцце рашэнняў аб забароне дзейнасці юрыдычных асоб і іх асобных вытворчасцей, цэхаў, участкаў, якія знаходзяцца на тэрыторыі мясцовага Савета, або аб пазбаўленні гэтых юрыдычных асоб і іх вытворчасцей права карыстання мясцовымі прыроднымі рэсурсамі ў выпадках забруджання навакольнага асяроддзя, нерацыянальнага выкарыстання прыродных рэсурсаў і іншых парушэнняў прыродаахоўнага заканадаўства, санітарных норм і правіл;

арганізацыя экалагічнай асветы, адукацыі і выхавання грамадзян;

забеспячэнне насельніцтва неабходнай экалагічнай інфармацыяй;

вырашэнне іншых пытанняў аховы навакольнага асяроддзя, аднесеных да кампетэнцыі органаў мясцовага самакіравання заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Мясцовыя Саветы народных дэпутатаў могуць дэлегаваць частку сваіх паўнамоцтваў у галіне аховы навакольнага асяроддзя органам Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па экалогіі.

Артыкул 11. Кампетэнцыя Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь у галіне аховы навакольнага асяроддзя:

ажыццяўляе рэалізацыю экалагічнай палітыкі, вызначанай Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь;

ажыццяўляе меры па ахове і навукова абгрунтаванаму выкарыстанню прыродных рэсурсаў і паляпшэнню навакольнага асяроддзя;

забяспечвае распрацоўку і рэалізацыю дзяржаўнай экалагічнай праграмы Рэспублікі Беларусь;

каардынуе дзейнасць міністэрстваў, дзяржаўных камітэтаў, іншых падведамных яму органаў, якія займаюцца аховай навакольнага асяроддзя;

стварае рэспубліканскі пазабюджэтны фонд аховы прыроды;

зацвярджае парадак распрацоўкі экалагічных нарматываў, лімітаў выкарыстання прыродных рэсурсаў, выкідаў і скідаў забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе і размяшчэння адходаў;

вызначае парадак уліку, ацэнкі прыродных рэсурсаў, а таксама парадак вядзення кадастраў прыродных рэсурсаў;

аб'яўляе ў выпадку неабходнасці ўчасткі тэрыторыі зонай надзвычайнай экалагічнай сітуацыі;

зацвярджае пералік асабліва каштоўных прыродных рэсурсаў і аб'ектаў навакольнага асяроддзя;

арганізуе сістэму экалагічнага выхавання і адукацыі грамадзян;

прымае рашэнні аб спыненні дзейнасці або перапрафіліраванні экалагічна шкодных аб'ектаў рэспубліканскага значэння;

ажыццяўляе міжурадавае супрацоўніцтва ў галіне аховы навакольнага асяроддзя;

рэгулюе іншыя пытанні аховы навакольнага асяроддзя і рацыянальнага выкарыстання прыродных рэсурсаў.

Артыкул 12. Кампетэнцыя Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па экалогіі і яго падраздзяленняў у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Да кампетэнцыі Дзяржаўнага камітэта па экалогіі і яго падраздзяленняў адносіцца:

кантроль за дзейнасцю міністэрстваў, ведамстваў, прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый у галіне аховы навакольнага асяроддзя;

правядзенне адзінай навукова-тэхнічнай палітыкі па пытаннях аховы навакольнага асяроддзя і выкарыстання прыродных рэсурсаў;

дзяржаўны кантроль за выкананнем норм экалагічнай бяспекі, нараўне з іншымі спецыяльна ўпаўнаважанымі дзяржаўнымі органамі кантроль за выкарыстаннем і аховай нетраў, паверхневых і падземных вод, атмасфернага паветра, расліннага і жывёльнага свету;

арганізацыя маніторынгу прыроднага асяроддзя;

зацвярджэнне сумесна з органамі санітарнага нагляду нарматываў якасці навакольнага асяроддзя, удзел у распрацоўцы стандартаў па рэгуляванню выкарыстання прыродных рэсурсаў і ахове навакольнага асяроддзя ад забруджвання, спусташэння і іншых шкодных уздзеянняў;

ажыццяўленне дзяржаўнай экалагічнай экспертызы;

атрыманне бязвыплатна ад міністэрстваў, дзяржаўных камітэтаў, ведамстваў, прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый інфармацыі, неабходнай для выканання ўскладзеных на яго задач;

выдача і ануляванне дазволаў на захаванне (складзіраванне) прамысловых, камунальна-бытавых і іншых адходаў, выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе, на спецыяльнае выкарыстанне прыродных рэсурсаў у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;

абмежаванне або прыпыненне дзейнасці прадпрыемстаў і аб'ектаў незалежна ад формы ўласнасці, калі іх эксплуатацыя ажыццяўляецца з парушэннем прыродаахоўнага заканадаўства;

прад'яўленне іскаў аб пакрыцці шкоды, прычыненай у выніку парушэння прыродаахоўнага заканадаўства;

распрацоўка дзяржаўных экалагічных праграм;

складанне пратаколаў і разгляд спраў аб правапарушэннях у галіне аховы навакольнага асяроддзя і выкарыстання прыродных рэсурсаў у межах правоў, прадастаўленых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;

улік і ацэнка прыродных рэсурсаў, вядзенне дзяржаўных кадастраў водных рэсурсаў, тарфянога фонду, жывёльнага і расліннага свету;

вядзенне Чырвонай кнігі Рэспублікі Беларусь;

забеспячэнне насельніцтва неабходнай экалагічнай інфармацыяй;

арганізацыя прапаганды экалагічных ведаў сярод насельніцтва;

ажыццяўленне на адпаведным узроўні міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне аховы навакольнага асяроддзя, вывучэнне, абагульненне і распаўсюджванне міжнароднага вопыту, кантроль за выкананнем абавязацельстваў Рэспублікі Беларусь па міжнародных пагадненнях у галіне аховы навакольнага асяроддзя.

Рашэнні Дзяржаўнага камітэта па экалогіі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя па пытаннях, аднесеных да яго кампетэнцыі, абавязковыя для ўсіх юрыдычных і фізічных асоб і могуць быць абскарджаны ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку.

Артыкул 13. Кампетэнцыя іншых спецыяльна ўпаўнаважаных дзяржаўных органаў у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Кампетэнцыя іншых спецыяльна на тое ўпаўнаважаных дзяржаўных органаў па ахове навакольнага асяроддзя вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ IV. ЭКАНАМІЧНЫ МЕХАНІЗМ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 14. Эканамічны механізм забеспячэння аховы навакольнага асяроддзя

Эканамічны механізм аховы навакольнага асяроддзя ўключае ў сябе:

планаванне і фінансаванне прыродаахоўных мерапрыемстваў;

ільготнае крэдытаванне і падаткаабкладанне прыродаахоўнай дзейнасці;

вызначэнне лімітаў на карыстанне прыроднымі рэсурсамі, размяшчэнне адходаў, дапушчальных выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе;

збіранне падатку і іншых плацяжоў за выкарыстанне прыродных рэсурсаў, выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе;

збіранне платы за размяшчэнне адходаў і іншыя віды шкоднага ўздзеяння на навкольнае асяроддзе;

пакрыццё ва ўстаноўленым парадку шкоды, прычыненай навакольнаму асяроддзю і здароўю насельніцтва.

Эканамічны механізм аховы навакольнага асяроддзя можа ўключаць у сябе і іншыя палажэнні, вызначаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 15. Планаванне мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя

Мэтай планавання мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя і прыродакарыстанню з'яўляецца забеспячэнне гарманічнага ўзаемадзеяння прыроды і грамадства на аснове навукова абгрунтаванага спалучэння экалагічных, эканамічных і сацыяльных інтарэсаў, выбар найбольш эфектыўных сродкаў прыродакарыстання, прадухілення і ліквідацыі негатыўнага ўплыву гаспадарчай і іншай дзейнасці на навакольнае асяроддзе, захаванне і павелічэнне прыродна-рэсурснага патэнцыялу Рэспублікі Беларусь.

Планаванне мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца ў складзе прагнозных паказчыкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь і дзяржаўнага плана з улікам дзяржаўных і іншых праграм і патрабаванняў прыродаахоўнага заканадаўства.

Тэрытарыяльнае планаванне аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца адпаведнымі Саветамі народных дэпутатаў з удзелам дзяржаўных органаў і грамадскіх арганізацый.

Галіновае планаванне ў сферы аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца міністэрствамі, дзяржаўнымі камітэтамі і іншымі дзяржаўнымі органамі з улікам паказчыкаў тэрытарыяльнага планавання.

Артыкул 16. Фінансаванне экалагічных праграм і мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя

Фінансаванне экалагічных праграм і мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя праводзіцца за кошт:

рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў;

сродкаў юрыдычных асоб, добраахвотных узносаў насельніцтва, замежных грамадзян, а таксама іншых крыніц;

рэспубліканскага, мясцовых пазабюджэтных фондаў і грамадскіх фондаў аховы прыроды;

крэдытаў банкаў.

Артыкул 17. Ліміты на карыстанне прыроднымі рэсурсамі

Ліміты на карыстанне прыроднымі рэсурсамі з'яўляюцца сістэмай экалагічных абмежаванняў па тэрыторыях і ўяўляюць сабой устаноўленыя прыродакарыстальнікам на пэўны перыяд часу аб'ёмы гранічнага выкарыстання (адабрання) прыродных рэсурсаў, выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў, размяшчэння адходаў.

Ліміты на прыродныя рэсурсы, якія здабываюцца, ліміты дапушчальных выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяродзе ўстанаўліваюцца ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь "Аб падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі (экалагічны падатак)".

Ліміты на размяшчэнне адходаў устанаўліваюцца абласнымі і Мінскім гарадскім Саветамі народных дэпутатаў па ўзгадненню з органамі Дзяржаўнага камітэта па экалогіі.

Артыкул 18. Плацяжы за карыстанне прыроднымі рэсурсамі

Плацяжы за карыстанне прыроднымі рэсурсамі ўключаюць:

плацяжы за карыстанне прыроднымі рэсурсамі;

плацяжы за выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў і плату за размяшчэнне адходаў.

Парадак выплаты падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі, выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе вызначаецца Законам Рэспублікі Беларусь "Аб падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі (экалагічны падатак)".

Парадак выплаты падатку за карыстанне зямлёй рэгулюецца спецыяльным законам.

Нарматывы платы за размяшчэнне адходаў устанаўліваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню Дзяржаўнага камітэта па экалогіі.

За размяшчэнне адходаў звыш устаноўленых лімітаў плата бярэцца ў пяцікратным памеры.

Унясенне платы за карыстанне прыроднымі рэсурсамі не вызваляе прыродакарыстальніка ад выканання мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя і пакрыцця ўрону, прычыненага парушэннем прыродаахоўнага заканадаўства.

Артыкул 19. Пазабюджэтныя фонды аховы прыроды

Для фінансавання неадкладных прыродаахоўных мерапрыемстваў, экалагічных праграм аднаўлення страт у навакольным асяроддзі, пакрыцця прычыненага ўрону і іншых мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя ствараюцца рэспубліканскі, абласныя, Мінскі гарадскі, раённыя (акрамя раёнаў у гарадах) і гарадскія пазабюджэтныя фонды аховы прыроды.

Пазабюджэтныя фонды аховы прыроды ўтвараюцца за кошт:

сродкаў, якія паступаюць ад юрыдычных і фізічных асоб, уключаючы замежных;

плацяжоў за выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе;

платы за размяшчэнне адходаў;

сум, атрыманых у пакрыццё ўрону, штрафаў за забруджанне навакольнага асяроддзя і нерацыянальнае выкарыстанне прыродных рэсурсаў і іншыя парушэнні прыродаахоўнага заканадаўства;

сродкаў ад рэалізацыі канфіскаваных прылад палявання і рыбалоўства, а таксама ад продажу незаконна здабытай з іх дапамогай прадукцыі;

інвалютных паступленняў, атрыманых па исках ад замежных фізічных і юрыдычных асоб за парушэнне прыродаахоўнага заканадаўства;

добраахвотных узносаў юрыдычных асоб, ахвяраванняў грамадзян і іншых паступленняў;

долевага ўдзелу юрыдычных асоб, іншых прыродакарыстальнікаў у фінансаванні прыродаахоўных работ;

даходаў ад правядзення грашова-рэчавых латарэй.

Сродкі пазабюджэтных фондаў аховы прыроды залічваюцца на спецыяльныя рахункі мясцовых Саветаў народных дэпутатаў, 10 працэнтаў ад іх — на спецыяльны бягучы рахунак пазабюджэтных сродкаў Дзяржаўнага камітэта па экалогіі.

Сродкі ўказаных фондаў расходуюцца на мэты аздараўлення навакольнага асяроддзя, ажыццяўленне мер і праграм па ахове навакольнага асяроддзя і ўзнаўленню прыродных рэсурсаў, навуковыя даследаванні, укараненне экалагічна чыстых тэхналогій, будаўніцтва ачышчальных збудаванняў, развіццё экалагічнага выхавання і адукацыі, стварэнне матэрыяльнай базы для ажыццяўлення кантролю за станам навакольнага асяроддзя, удзел у арганізацыі міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне аховы прыроды, іншыя патрэбы, звязаныя з аховай навакольнага асяроддзя.

Расходаванне сродкаў пазабюджэтных фондаў аховы прыроды на мэты, не звязаныя з прыродаахоўнай дзейнасцю, забараняецца.

Артыкул 20. Эканамічнае стымуляванне аховы навакольнага асяроддзя

У Рэспубліцы Беларусь ажыццяўляецца стымуляванне рацыянальнага прыродакарыстання і аховы навакольнага асяроддзя шляхам:

прадастаўлення юрыдычным і фізічным асобам падатковых і іншых ільгот пры ўкараненні малаадходных і безадходных рэсурса- і энергазберагаючых тэхналогій, перапрацоўцы адходаў вытворчасці і спажывання, выкарыстанні другасных рэсурсаў, ажыццяўленні іншай дзейнасці, якая дае значны прыродаахоўны эфект;

устанаўлення павышаных норм амартызацыі асноўных вытворчых прыродаахоўных фондаў.

Заканадаўствам Рэспублікі Беларусь могуць устанаўлівацца іншыя віды эканамічнага стымулявання дзейнасці па ахове навакольнага асяроддзя.

РАЗДЗЕЛ V. РЭГУЛЯВАННЕ ВЫКАРЫСТАННЯ ПРЫРОДНЫХ РЭСУРСАЎ

Артыкул 21. Агульнае і спецыяльнае карыстанне прыроднымі рэсурсамі

Заканадаўствам Рэспублікі Беларусь грамадзянам гарантуецца права агульнага карыстання прыроднымі рэсурсамі для задавальнення іх патрэбнасцей бязвыплатна, без замацавання гэтых рэсурсаў за некаторымі асобамі і прадастаўлення адпаведных дазволаў, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Прыродныя рэсурсы ў парадку спецыяльнага выкарыстання прадастаўляюцца юрыдычным і фізічным асобам для ажыццяўлення вытворчай і іншай дзейнасці за плату, а ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, — на льготных умовах на падставе спецыяльных дазволаў, якія выдаюцца ўпаўнаважанымі на тое дзяржаўнымі органамі, і заключэння дзяржаўнай экалагічнай экспертызы.

РАЗДЗЕЛ VI. НАЗІРАННЕ І ЎЛІК У ГАЛІНЕ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 22. Маніторынг навакольнага асяроддзя

Маніторынг навакольнага асяроддзя ўяўляе сабой сістэму назіранняў за станам навакольнага асяроддзя для своечасовай ацэнкі магчымых змяненняў фізічных, хімічных і біялагічных працэсаў, узроўню забруджання атмасфернага паветра, глебы, водных і іншых прыродных аб'ектаў, папярэджвання і ўстаранення негатыўных з'яў, а таксама забеспячэння зацікаўленых арганізацый і насельніцтва бягучай і экстраннай інфармацыяй аб навакольным асяроддзі і прагназіравання яго стану.

Маніторынг навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца Дзяржаўным камітэтам па экалогіі, спецыяльна ўпаўнаважанымі на тое дзяржаўнымі органамі пры ўдзеле міністэрстваў, дзяржаўных камітэтаў, ведамстваў, аб'яднанняў, прадпрыемстваў, арганізацый, іншых юрыдычных асоб.

Міністэрствы, ведамствы, аб'яднанні, прадпрыемствы, установы, арганізацыі, іншыя юрыдычныя асобы бясплатна перадаюць указаным дзяржаўным органам аналітычныя матэрыялы сваіх назіранняў.

Парадак ажыццяўлення маніторынгу навакольнага асяроддзя вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 23. Дзяржаўныя кадастры прыродных рэсурсаў

Для ўліку колькасных, якасных і іншых характарыстык прыродных рэсурсаў, а таксама аб'ёму, характару і рэжыму іх выкарыстання вядуцца дзяржаўныя кадастры прыродных рэсурсаў.

Змест і парадак вядзення дзяржаўных кадастраў вызначаюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 24. Дзяржаўны ўлік аб'ектаў, якія ўздзейнічаюць на навакольнае асяроддзе

Аб'екты, якія шкодна ўздзейнічаюць або могуць шкодна ўздзейнічаць на стан навакольнага асяроддзя, віды і колькасць шкодных рэчываў, што выдзяляюцца ў навакольнае асяроддзе, віды і памеры шкодных фізічных уздзеянняў на яго, падлягаюць дзяржаўнаму ўліку, які праводзіцца органамі Дзяржаўнага камітэта па экалогіі і Міністэрства аховы здароўя.

РАЗДЗЕЛ VII. НАРМАТЫЎНА ТЭХНІЧНАЕ І МЕТРАЛАГІЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 25. Патрабаванні да нарматыўна-тэхнічнага і метралагічнага забеспячэння аховы навакольнага асяроддзя

У мэтах эфектыўнай аховы навакольнага асяроддзя ўстанаўліваецца адзіная сістэма патрабаванняў да нарматыўна-тэхнічнага і метралагічнага забеспячэння прыродаахоўнай дзейнасці, вымярэнняў, якія вызначаюць уздзеянне вытворчай і іншай дзейнасці на навакольнае асяроддзе.

Сістэма нарматыўна-тэхнічнага і метралагічнага забеспячэння ўключае нарматывы гранічна дапушчальных канцэнтрацый і выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў і мікраарганізмаў у навакольнае асяроддзе, шкодных фізічных уздзеянняў і ўзроўню радыяцыйнай бяспекі. Указаная сістэма ўключае патрабаванні: дзяржаўныя, мясцовыя, галіновыя, а таксама патрабаванні, якія ўстанаўліваюцца прадпрыемствамі.

Нарматыўна-тэхнічныя і метралагічныя патрабаванні ў галіне аховы навакольнага асяроддзя павінны адпавядаць міжнародным стандартам, канвенцыям і пагадненням, у якіх удзельнічае Рэспубліка Беларусь, сусветным дасягненням навукі і тэхнікі.

Распрацоўка нарматыўна-тэхнічных і метралагічных патрабаванняў у галіне аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца ў парадку, які ўстанаўліваецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Пры невыкананні нарматыўна-тэхнічных і метралагічных патрабаванняў па ахове навакольнага асяроддзя ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, абмяжоўваецца, прыпыняецца або спыняецца дзейнасць юрыдычных асоб, іх адасобленых падраздзяленняў, установак абсталявання па рашэннях дзяржаўных органаў па ахове навакольнага асяроддзя, органаў санітарнага нагляду і іншых спецыяльна ўпаўнаважаных органаў або па іх прадстаўленню мясцовымі Саветамі народных дэпутатаў пры адначасовым спыненні фінансавання забароненых работ да ўстаранення парушэнняў. Абмежаванне, прыпыненне або спыненне дзейнасці не вызваляюць вінаватых ад прадугледжанай заканадаўствам Рэспублікі Беларусь адказнасці за ўрон, нанесены навакольнаму асяроддзю.

РАЗДЗЕЛ VIII. ЭКАЛАГІЧНАЯ ЭКСПЕРТЫЗА

Артыкул 26. Мэты і прынцыпы дзяржаўнай экалагічнай экспертызы

Дзяржаўная экалагічная экспертыза праводзіцца з мэтай:

вызначэння ўзроўню экалагічнай небяспекі, якая можа ўзнікнуць у працэсе ажыццяўлення гаспадарчай і іншай дзейнасці цяпер або ў будучым і прама або ўскосна аказаць адмоўнае ўздзеянне на стан навакольнага асяроддзя і здароўе насельніцтва;

ацэнкі адпаведнасці гаспадарчай і іншай дзейнасці, якая плануецца, праектуецца, патрабаванням прыродаахоўнага заканадаўства;

вызначэння дастатковасці і абгрунтаванасці мер па ахове навакольнага асяроддзя, якія прадугледжваюцца праектам.

Дзяржаўная экалагічная экспертыза праводзіцца дзяржаўнымі органамі па экалогіі на аснове прынцыпаў законнасці, навуковай абгрунтаванасці, комплекснасці, галоснасці з удзелам у неабходных выпадках дзяржаўных і грамадскіх арганізацый.

Правядзенне дзяржаўнай экалагічнай экспертызы ажыццяўляецца ў парадку, які вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Рэалізацыя праектаў, якія падлягаюць дзяржаўнай экалагічнай экспертызе, без станоўчага заключэння дзяржаўнай экалагічнай экспертызы забараняецца і не падлягае фінансаванню.

Артыкул 27. Аб'екты дзяржаўнай экалагічнай экспертызы

Дзяржаўнай экалагічнай экспертызе падлягаюць:

перадпланавая, перадпраектная і праектная дакументацыя па гаспадарчай і іншай дзейнасці, якая можа аказаць адмоўнае ўздзеянне на навакольнае асяроддзе;

праекты планаў (праграм), асноўных напрамкаў, схем развіцця і размяшчэння прадукцыйных сіл і галін народнай гаспадаркі;

дзеючыя прадпрыемствы і іншыя аб'екты;

экалагічны стан асобных рэгіёнаў і мясцовасцей.

Дзяржаўнай экалагічнай экспертызе падлягаюць іншыя праекты, рашэнні, сістэмы, аб'екты, укараненне або рэалізацыя якіх можа прывесці да парушэння норм экалагічнай бяспекі.

Артыкул 28. Грамадская экалагічная экспертыза

Грамадская экалагічная экспертыза ажыццяўляецца незалежнымі групамі спецыялістаў па ініцыятыве грамадскіх арганізацый, Саветаў народных дэпутатаў і грамадзян за кошт іх уласных сродкаў або на грамадскіх пачатках.

Грамадская экалагічная экспертыза праводзіцца незалежна ад дзяржаўнай экалагічнай экспертызы.

Заключэнні грамадскай экалагічнай экспертызы ўлічваюцца органамі, якія ажыццяўляюць дзяржаўную экалагічную экспертызу.

РАЗДЗЕЛ IX. ЭКАЛАГІЧНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ГАСПАДАРЧАЙ І ІНШАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Артыкул 29. Экалагічныя патрабаванні да размяшчэння, праектавання, будаўніцтва, рэканструкцыі, уводу ў эксплуатацыю і эксплуатацыі прадпрыемстваў, збудаванняў і іншых аб'ектаў

Праекты аб'ектаў гаспадарчай і іншай дзейнасці павінны змяшчаць матэрыялы па ацэнцы ўздзеяння на навакольнае асяроддзе.

Ацэнка ўздзеяння на навакольнае асяроддзе ажыццяўляецца ў парадку, які вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Забараняецца ўвод у эксплуатацыю аб'ектаў, якія не забяспечваюць выкананне ў поўным аб'ёме ўсіх экалагічных патрабаванняў, а таксама без завяршэння запраектаваных работ па ахове навакольнага асяроддзя.

Артыкул 30. Экалагічныя патрабаванні пры абыходжанні з хімічнымі рэчывамі

Юрыдычныя і фізічныя асобы абавязаны выконваць экалагічныя патрабаванні пры вытворчасці, захоўванні, транспарціроўцы, прымяненні, абясшкоджванні і захаванні ў магільніках хімічных рэчываў, выконваць устаноўленыя нарматывы выкарыстання, прымаць меры да папярэджвання і ліквідацыі шкодных вынікаў іх прымянення для навакольнага асяроддзя.

(Заканчэнне на 5-й стар.)

Аб ахове навакольнага асяроддзя

(Заканчэнне. Пачатак на 4-й стар.)

Парушэнне экалагічных патрабаванняў пры абыходжанні з хімічнымі рэчывамі, якое стварае пагрозу забруджвання навакольнага асяроддзя, цягне за сабой забарону вытворчасці, захоўвання, транспарціроўкі, прымянення, абясшкоджвання або захавання ў магільніках гэтых рэчываў па рашэнню прыродаахоўных ці іншых спецыяльна ўпаўнаважаных органаў, не вызваляючы вінаватых ад дысцыплінарнай або крымінальнай адказнасці ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 31. Ахова навакольнага асяроддзя ад шкоднага біялагічнага ўздзеяння

Юрыдычныя і фізічныя асобы, якія аказваюць біялагічнае ўздзеянне на прыроду, абавязаны забяспечваць у працэсе сваёй дзейнасці экалагічна бяспечную вытворчасць (стварэнне), захоўванне (утрыманне), акліматызацыю і рэакліматызацыю, транспарціроўку, выкарыстанне і захаванне ў магільніках мікраарганізмаў, жывёл, раслін і рэчываў, распрацоўваць і ажыццяўляць мерапрыемствы па папярэджванню і ліквідацыі аварый і катастроф, папярэджванню і ліквідацыі вынікаў шкоднага біялагічнага ўздзеяння на прыроду і здароўе чалавека, генетычны фонд і экалагічныя сістэмы.

Артыкул 32. Ахова навакольнага асяроддзя ад шуму, вібрацыі, электрамагнітных палёў і іншых шкодных фізічных уздзеянняў

Мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, юрыдычныя асобы і грамадзяне абавязаны прымаць неабходныя меры па папярэджванню шкоднага ўздзеяння і ўстараненню інтэнсіўнага шуму, вібрацыі, шкоднага ўздзеяння электрамагнітных палёў і іншых шкодных фізічных уздзеянняў на навакольнае асяроддзе.

Забараняецца перавышэнне нарматываў гранічна дапушчальных узроўняў уздзеяння на здароўе чалавека і навакольнае асяроддзе вытворчага і транспартнага шуму, вібрацыі, электрамагнітных палёў і іншых шкодных уздзеянняў.

Артыкул 33. Ахова навакольнага асяроддзя ад забруджвання вытворчымі, бытавымі і іншымі адходамі

Месцы складзіравання, захавання ў магільніках (размяшчэння) адходаў вызначаюцца абласнымі Саветамі народных дэпутатаў з захаваннем санітарных норм і правіл па абавязковаму ўзгадненню з мясцовымі Саветамі, органамі па экалогіі, санітарна-эпідэміялагічнага нагляду, Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па нагляду за бяспечным вядзеннем работ у прамысловасці і атамнай энергетыцы і іншымі зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі.

Захаванне ў магільніках радыеактыўных адходаў праводзіцца ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь "Аб прававым рэжыме тэрыторый, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС".

Забараняецца захаванне ў магільніках шкодных адходаў на тэрыторыі гарадоў, іншых населеных пунктаў, у водных аб'ектах, падземных ваданосных гарызонтах, курортна-аздараўленчых зонах і іншых месцах, дзе можа быць створана небяспека пагаршэння стану навакольнага асяроддзя і здароўя насельніцтва.

Артыкул 34. Экалагічная бяспека транспартных сродкаў

Юрыдычныя асобы, якія ажыццяўляюць праектаванне, вытворчасць, эксплуатацыю і абслугоўванне аўтамабіляў, самалётаў, суднаў і іншых перасовачных сродкаў, установак і вытворчасцей, абавязаны распрацоўваць і ажыццяўляць меры па зніжэнню таксічнасці, дымнасці, а таксама абясшкоджванню шкодных рэчываў, якія змяшчаюцца ў выкідах (скідах) транспартных сродкаў, пераходу на менш таксічныя віды энергіі і паліва, захаванне рэжыму эксплуатацыі транспартных сродкаў і іншыя меры, накіраваныя на прадухіленне і змяншэнне выкідаў забруджвальных рэчываў.

Вытворчасць і эксплуатацыя транспартных і іншых перасовачных сродкаў і ўстановак, у выкідах (скідах) якіх утрыманне забруджвальных рэчываў і ўзроўні фізічных уздзеянняў перавышаюць устаноўленыя нарматывы, цягне за сабой адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 35. Выкананне патрабаванняў экалагічнай бяспекі пры правядзенні навуковых даследаванняў, укараненні адкрыццяў, вынаходстваў, прымяненні новай тэхнікі, абсталявання, матэрыялаў, тэхналогій і сістэм

Пры правядзенні фундаментальных і прыкладных навукова-даследчых і вопытна-канструктарскіх работ павінны ўлічвацца патрабаванні забеспячэння экалагічнай бяспекі, аховы навакольнага асяроддзя, рацыянальнага выкарыстання і аднаўлення прыродных рэсурсаў.

Забараняецца ўкараненне адкрыццяў, вынаходстваў, прымяненне новай тэхнікі, абсталявання, матэрыялаў, тэхналогій і сістэм, калі яны не адказваюць патрабаванням экалагічнай бяспекі.

Артыкул 36. Экалагічныя патрабаванні да ваенных і абаронных аб'ектаў, ваеннай дзейнасці

Патрабаванні, якія прад'яўляюцца гэтым Законам да размяшчэння, будаўніцтва, уводу ў эксплуатацыю і эксплуатацыі прадпрыемстваў, збудаванняў і іншых аб'ектаў, а таксама іншыя патрабаванні, устаноўленыя гэтым Законам у галіне аховы навакольнага асяроддзя, у поўнай меры адносяцца да ваенных і абаронных аб'ектаў, размешчаных на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь пры дыслакацыі войск і ваеннай тэхнікі (акрамя асобых сітуацый).

Органы ваеннага кіравання абавязаны пакрываць шкоду, прычыненую навакольнаму асяроддзю і здароўю чалавека, у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 37. Ахова азонавага слою атмасферы

У адпаведнасці з міжнароднымі пагадненнямі, што дзейнічаюць у Рэспубліцы Беларусь, юрыдычныя асобы абавязаны скараціць і ў далейшым спыніць вытворчасць і выкарыстанне хімічных рэчываў, якія шкодна ўздзейнічаюць на азонавы слой атмасферы.

Спіс хімічных рэчываў і адходаў вытворчасці, якія шкодна ўздзейнічаюць на стан азонавага слою атмасферы, зацвярджаецца ўпаўнаважанымі на тое дзяржаўнымі органамі Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ X. ЗОНЫ НАДЗВЫЧАЙНАЙ ЭКАЛАГІЧНАЙ СІТУАЦЫІ І ЭКАЛАГІЧНАГА БЕДСТВА

Артыкул 38. Зоны надзвычайнай экалагічнай сітуацыі

Зонамі надзвычайнай экалагічнай сітуацыі могуць аб'яўляцца ўчасткі тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, дзе ў выніку гаспадарчай і іншай дзейнасці, разбуральнага ўплыву стыхійных сіл прыроды, аварыі, што мела месца, адбываюцца ўстойлівыя адмоўныя змяненні ў навакольным асяроддзі, якія пагражаюць здароўю людзей, стану натуральных экалагічных сістэм, прыроднаму генетычнаму фонду.

Зоны надзвычайнай экалагічнай сітуацыі аб'яўляюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

У зоне надзвычайнай экалагічнай сітуацыі прыпыняецца дзейнасць юрыдычных асоб і аб'ектаў, якія адмоўна ўплываюць на навакольнае асяроддзе і здароўе чалавека, абмяжоўваюцца асобныя віды прыродакарыстання, прымаюцца аператыўныя меры па аднаўленню экалагічнай сітуацыі.

Фінансаванне мерапрыемстваў па аздараўленню зон надзвычайнай экалагічнай сітуацыі праводзіцца ў першую чаргу за кошт сродкаў юрыдычных асоб, па віне якіх адбылася аварыя або катастрофа, а таксама за кошт сродкаў мясцовых і рэспубліканскага бюджэтаў, іншых крыніц.

Артыкул 39. Зоны экалагічнага бедства

Зонамі экалагічнага бедства аб'яўляюцца ўчасткі тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, дзе ў выніку гаспадарчай або іншай дзейнасці адбыліся глыбокія неабарачальныя змяненні асяроддзя, якія вядуць да істотнага пагаршэння здароўя насельніцтва, парушэння прыроднай раўнавагі, разбурэння натуральных экалагічных сістэм, дэградацыі глеб, флоры і фауны.

Зоны экалагічнага бедства аб'яўляюцца Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь.

У зоне экалагічнага бедства спыняецца дзейнасць гаспадарчых аб'ектаў, акрамя звязаных з абслугоўваннем насельніцтва, якое пражывае на тэрыторыі зоны, забараняецца будаўніцтва, рэканструкцыя новых гаспадарчых аб'ектаў, істотна абмяжоўваецца прыродакарыстанне, прымаюцца аператыўныя меры па аднаўленню экалагічнай сітуацыі і аздараўленню навакольнага асяроддзя.

Фінансаванне мерапрыемстваў па аздараўленню ўказаных зон праводзіцца ў парадку, устаноўленым часткай чацвёртай артыкула 39 гэтага Закона. Прававы рэжым тэрыторый Рэспублікі Беларусь, што падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку чарнобыльскай катастрофы, вызначаецца Законам Рэспублікі Беларусь "Аб прававым рэжыме тэрыторый, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС".

РАЗДЗЕЛ XI. АСОБА АХОЎВАЕМЫЯ ПРЫРОДНЫЯ АБ'ЕКТЫ І ТЭРЫТОРЫІ

Артыкул 40. Прыродныя аб'екты і тэрыторыі, якія падлягаюць асобай ахове

Да асоба ахоўваемых аб'ектаў прыроды адносяцца дзяржаўныя запаведнікі, нацыянальныя паркі, заказнікі, помнікі прыроды, а таксама жывёлы і расліны, якія адносяцца да відаў, занесеных у Чырвоную кнігу Рэспублікі Беларусь. Парадак вядзення Чырвонай кнігі Рэспублікі Беларусь вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Асобай ахове падлягаюць таксама курортныя зоны, зоны адпачынку, прыбярэжныя палосы, водаахоўныя зоны (палосы), зоны санітарнай аховы крыніц пітнога водазабеспячэння, лясы зялёных зон гарадоў і іншых населеных пунктаў, забаронныя палосы лясоў і іншыя тэрыторыі ў парадку, які вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Стварэнне дзяржаўных запаведнікаў, нацыянальных паркаў, заказнікаў, аб'яўленне асобных аб'ектаў помнікамі прыроды праводзіцца ў парадку, які вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ XII. КАНТРОЛЬ І НАГЛЯД У ГАЛІНЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 41. Задачы кантролю і нагляду ў галіне аховы навакольнага асяроддзя

Задачы кантролю і нагляду ў галіне аховы навакольнага асяроддзя заключаюцца ў забеспячэнні выканання юрыдычнымі асобамі і грамадзянамі патрабаванняў заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове навакольнага асяроддзя.

Сістэма кантролю і нагляду ў галіне аховы навакольнага асяроддзя складаецца з дзяржаўнага, ведамаснага, вытворчага і грамадскага кантролю.

Артыкул 42. Дзяржаўны кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Дзяржаўны кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляюць Саветы народных дэпутатаў, адпаведныя органы Дзяржаўнага камітэта па экалогіі і іншыя спецыяльна ўпаўнаважаныя на тое дзяржаўныя органы.

Нагляд за выкананнем прыродаахоўнага заканадаўства ажыццяўляе экалагічная пракуратура Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 43. Ведамасны і вытворчы кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Ведамасны кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца міністэрствамі, дзяржаўнымі камітэтамі, ведамствамі з мэтай забеспячэння выканання падведамнымі прадпрыемствамі і арганізацыямі планаў і мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя, прыродаахоўнага заканадаўства, прадпісанняў Дзяржаўнага камітэта па экалогіі і іншых спецыяльна ўпаўнаважаных на тое дзяржаўных органаў.

Вытворчы кантроль у гэтай галіне ажыццяўляецца экалагічнымі службамі прадпрыемстваў, арганізацый і іншых гаспадарчых суб'ектаў.

Артыкул 44. Грамадскі кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Грамадскі кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца грамадскімі арганізацыямі, працоўнымі калектывамі і ставіць сваёй задачай правядзенне грамадскай праверкі выканання юрыдычнымі асобамі і грамадзянамі прыродаахоўнага заканадаўства, а таксама выканання мерапрыемстваў па ахове, рацыянальнаму выкарыстанню і ўзнаўленню прыродных рэсурсаў.

Парадак арганізацыі грамадскага кантролю рэгулюецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, статутамі грамадскіх арганізацый.

РАЗДЗЕЛ XIII. СІСТЭМА ЭКАЛАГІЧНАЙ АСВЕТЫ, АДУКАЦЫІ І ВЫХАВАННЯ

Артыкул 45. Сістэма экалагічнай асветы, адукацыі і выхавання

У Рэспубліцы Беларусь забяспечваецца сістэма ўсеагульнай, комплекснай, бесперапыннай экалагічнай асветы, адукацыі і выхавання, якая ахоплівае дашкольную, школьную адукацыю і выхаванне, прафесіянальную падрыхтоўку спецыялістаў у сярэдніх і вышэйшых навучальных установах, усе формы павышэння кваліфікацыі.

Артыкул 46. Абавязковасць выкладання экалагічных ведаў у навучальных установах

Для авалодання мінімумам экалагічных ведаў, неабходных у фарміраванні экалагічнай культуры грамадзян, у дашкольных установах, школах, сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных установах прадугледжваецца абавязковае выкладанне асноў экалагічных ведаў.

Артыкул 47. Прафесіянальная экалагічная падрыхтоўка кіруючых работнікаў і спецыялістаў

Кіраўнікі міністэрстваў, дзяржаўных камітэтаў і ведамстваў, прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый, іншыя службовыя асобы і спецыялісты, звязаныя з дзейнасцю, якая аказвае ўплыў на навакольнае асяроддзе і здароўе чалавека, абавязаны мець неабходную экалагічную падрыхтоўку, рэгулярна павышаць узровень экалагічных ведаў, што павінна ўлічвацца пры іх назначэнні на пасаду, атэстацыі і пераатэстацыі.

РАЗДЗЕЛ XIV. АДКАЗНАСЦЬ ЗА ПАРУШЭННІ ЗАКАНАДАЎСТВА АБ АХОВЕ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ І ПАКРЫЦЦЁ ШКОДЫ, ПРЫЧЫНЕНАЙ ГЭТЫМІ ДЗЕЯННЯМІ

Артыкул 48. Адказнасць за парушэнне заканадаўства аб ахове навакольнага асяроддзя

Асобы, вінаватыя ў парушэнні заканадаўства аб ахове навакольнага асяроддзя, нясуць дысцыплінарную, адміністрацыйную, крымінальную і іншую адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, што не вызваляе іх ад неабходнасці пакрыцця шкоды, прычыненай гэтымі дзеяннямі.

Артыкул 49. Абавязак поўнага пакрыцця шкоды, прычыненай парушэннем заканадаўства аб ахове навакольнага асяроддзя

Юрыдычныя асобы, грамадзяне, службовыя асобы, якія прычынілі шкоду навакольнаму асяроддзю, здароўю і маёмасці грамадзян, іншым юрыдычным асобам з прычыны парушэння імі прыродаахоўнага заканадаўства, абавязаны пакрыць яе ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 50. Парадак пакрыцця шкоды, прычыненай парушэннем заканадаўства аб ахове навакольнага асяроддзя

Пакрыццё шкоды, прычыненай навакольнаму асяроддзю парушэннем прыродаахоўнага заканадаўства, праводзіцца добраахвотна або па рашэнню суда.

Артыкул 51. Пакрыццё шкоды, прычыненай здароўю і маёмасці грамадзян неспрыяльным станам навакольнага асяроддзя

Шкода, прычыненая здароўю і маёмасці грамадзян пагаршэннем стану навакольнага асяроддзя, выкліканым дзейнасцю юрыдычных асоб або грамадзян, падлягае пакрыццю ў поўным аб'ёме. Пакрыццё шкоды праводзіцца на падставе рашэння суда па іску пацярпеўшага, членаў яго сям'і, пракурора, спецыяльна ўпаўнаважаных органаў або грамадскіх арганізацый.

Пакрыццё шкоды, прычыненай у выніку буйных аварый, а таксама стыхійных бедстваў, праводзіцца ў парадку, які вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ XV. ВЫРАШЭННЕ СПРЭЧАК У ГАЛІНЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 52. Парадак вырашэння спрэчак у галіне аховы навакольнага асяроддзя

Спрэчкі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя вырашаюцца судамі ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 53. Вырашэнне спрэчак у галіне аховы навакольнага асяроддзя паміж Рэспублікай Беларусь і іншымі дзяржавамі

Спрэчкі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя паміж Рэспублікай Беларусь і іншымі дзяржавамі разглядаюцца ў парадку, які вызначаецца міждзяржаўнымі экалагічнымі пагадненнямі.

Органы сістэмы Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па экалогіі і іншых упаўнаважаных на тое устаноў вызваляюцца ад выплаты дзяржаўнай пошліны паісках аб пакрыцці шкоды, прычыненай аб'ектам навакольнага асяроддзя.

РАЗДЗЕЛ XVI. МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА Ў ГАЛІНЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 54. Удзел у міжнародным супрацоўніцтве ў галіне аховы навакольнага асяроддзя

Рэспубліка Беларусь прымае ўдзел у міжнародным супрацоўніцтве ў галіне аховы навакольнага асяроддзя на дзяржаўным і грамадскім узроўнях у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і міжнародным правам.

Артыкул 55. Абавязкі замежных юрыдычных асоб, грамадзян замежных дзяржаў і асоб без грамадзянства па ахове навакольнага асяроддзя

Замежныя юрыдычныя асобы, грамадзяне замежных дзяржаў і асобы без грамадзянства абавязаны на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь выконваць патрабаванні гэтага Закона і іншых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь і нясуць адказнасць за іх парушэнне ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 56. Міжнародныя дагаворы ў галіне аховы навакольнага асяроддзя

Калі ў міжнародным дагаворы, заключаным Рэспублікай Беларусь, устаноўлены іншыя правілы, чым тыя, якія змяшчаюцца ў гэтым Законе, то прымяняюцца правілы міжнароднага дагавора.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

26 лістапада 1992г.
г.Мінск.
N 1982-XII

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь "Аб банках і банкаўскай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь "Аб банках і банкаўскай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь" (Ведамасці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. 1990 г., N 2, арт. 15) наступныя змяненні і дапаўненні:

1. У тэксце Закона словы "камерцыйныя банкі (дзяржаўныя, акцыянерныя, кааператыўныя) і іншыя крэдытныя ўстановы", "камерцыйныя банкі", "камерцыйныя банкі і іншыя крэдытныя ўстановы" замяніць словам "банкі" ў адпаведным склоне.

2. Артыкул 1 дапоўніць новай часткай наступнага зместу:

"Выкарыстанне слова "банк" не дапускаецца ў назве юрыдычнай асобы, гаспадарчай дзейнасці без банкаўскай ліцэнзіі, якая выдаецца ў адпаведнасці з гэтым Законам, акрамя выпадкаў, калі такое выкарыстанне прадугледжана дзеючым заканадаўствам, міжнароднымі пагадненнямі або ў выпадках, калі гэты тэрмін не адносіцца да банкаўскай дзейнасці".

3. Артыкул 3 дапоўніць новай часткай наступнага зместу:

"Службовым асобам і спецыялістам, якія працуюць у органах дзяржаўнай улады і дзяржаўнага кіравання, забараняецца ўдзельнічаць адначасова і ў органах кіравання банкаў, акрамя выпадкаў, прадугледжаных дзеючым заканадаўствам".

4. У артыкуле 4:

абзац пяты выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"праводзіць аперацыі з каштоўнымі паперамі, за выключэннем аперацый эмітэнтаў, якія абслугоўваюцца ў гэтым банку";

абзац сёмы дапоўніць словамі: "звязаныя з банкаўскай дзейнасцю";

абзац дзевяты выкласці ў наступнай рэдакцыі:

купляць і прадаваць замежную валюту і ажыццяўляць іншыя валютныя аперацыі на падставе ліцэнзіі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь".

5. Артыкул 5 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"**Артыкул 5.** Банкам забараняецца:

прадастаўляць крэдыты ўраду і мясцовым органам дзяржаўнай улады для фінансавання бюджэтных дэфіцытаў. Крэдыты ўраду для фінансавання бюджэтнага дэфіцыту могуць прадастаўляцца толькі Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь;

уступаць у любога роду здзелкі, якія могуць прывесці да незаконных даходаў;

памяншаць без папярэдняга пісьмовага дазволу Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь свой статутны капітал шляхам выкупу акцый, праз удзел у дзейнасці іншых юрыдычных асоб або іншым чынам;

ажыццяўляць на больш ільготных умовах крэдытаванне пайшчыкаў, акцыянераў банка або іншых уладальнікаў банка".

6. Частку трэцюю артыкула 9 выкласці ў новай рэдакцыі:

"Ашчадны банк Рэспублікі Беларусь спецыялізуецца на крэдытна-разліковым абслугоўванні насельніцтва, а таксама крэдытаванні прадпрымальніцтва, якое займаецца вытворчасцю тавараў народнага спажывання і аказаннем паслуг насельніцтву. Акрамя таго, Ашчадным банкам Рэспублікі Беларусь крэдытныя рэсурсы могуць размяшчацца на рыначных умовах у пазыковыя абавязацельствы Рэспублікі Беларусь, у Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь, а таксама выкарыстоўвацца для крэдытавання іншай дзейнасці, прадугледжанай у артыкуле 4 гэтага Закона".

7. Другі сказ артыкула 10 выкласці ў наступнай рэдакцыі: "Адным з яго заснавальнікаў выступае ўрад Рэспублікі Беларусь".

8. Артыкул 11 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"**Артыкул 11.** Банкі ствараюцца заснавальнікамі — фізічнымі і юрыдычнымі асобамі, за выключэннем грамадскіх аб'яднанняў, якія дамагаюцца палітычных мэт. Банкі могуць заснуоўвацца на аснове дзяржаўнай, прыватнай і змешанай форм уласнасці.

Статутны капітал банка і філіяла банка на правах юрыдычнай асобы павінен быць поўнасцю аплачаны да рэгістрацыі. Сістэма аплаты працы і матэрыяльнага стымулявання ў банках вызначаецца саветамі банкаў па ўзгадненню з Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь.

Замежныя заснавальнікі могуць ствараць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь банкі са 100-працэнтным уласным капіталам, сумесныя банкі на долевай аснове з беларускімі сузаснавальнікамі, філіялы і прадстаўніцтвы.

Сваю дзейнасць банкі ажыццяўляюць на падставе ліцэнзій на правядзенне банкаўскіх аперацый, атрыманых ад Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь.

Атрыманне грашовых укладаў і іншых зваротных сродкаў і выдача крэдытаў ад свайго імя без ліцэнзіі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь любымі юрыдычнымі і фізічнымі асобамі не дапускаюцца.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь устанаўлівае плату за выдачу ліцэнзій на правядзенне банкаўскіх аперацый.

Юрыдычныя і фізічныя асобы за правядзенне банкаўскіх аперацый без ліцэнзіі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь, а таксама за незаконнае выкарыстанне слова "банк" нясуць адказнасць згодна з дзеючым заканадаўствам".

9. Дапоўніць Закон артыкуламі 11^1 і 11^2 наступнага зместу:

"**Артыкул 11^1.** Устаноўчыя дакументы банкаў падрыхтоўваюцца ў адпаведнасці з рэкамендацыямі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі банка для атрымання ліцэнзіі на правядзенне банкаўскіх аперацый прадстаўляюць наступныя дакументы:

хадайніцтва аб выдачы ліцэнзіі на правядзенне банкаўскіх аперацый з эканамічным абгрунтаваннем неабходнасці стварэння банка;

звесткі аб прафесіянальнай прыгоднасці двух вышэйшых кіраўнікоў і галоўнага бухгалтара банка;

прагнозныя балансы банка і разлік яго плана даходаў, расходаў і прыбытку на канец першага года дзейнасці;

статут банка;

дэкларацыі аб крыніцах інвестыцый у статутны фонд банка;

устаноўчы дагавор, пратакол сходу заснавальнікаў і іншыя дакументы згодна з дзеючым заканадаўствам.

Статуты і іншыя ўстаноўчыя дакументы складаюцца і зацвярджаюцца ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам.

Замежныя банкі і банкі з удзелам замежнага капіталу для атрымання ліцэнзіі на правядзенне банкаўскіх аперацый дадаткова прадстаўляюць дакументы, якія пацвярджаюць згоду кантрольнага органа краіны замежнага заснавальніка на яго ўдзел у стварэнні банка ў Рэспубліцы Беларусь і змяшчаюць доказы яго юрыдычнага статуса і плацежаздольнасці, а ў адносінах да фізічных асоб — рэкамендацыі не менш чым ад дзвюх замежных юрыдычных асоб або грамадзян з вядомай плацежаздольнасцю.

Абавязковай умовай стварэння банкаў, якія заснуоўваюцца на аснове або з удзелам замежнага капіталу, з'яўляецца наяўнасць замежнага банка ў ліку заснавальнікаў.

Пералічаныя патрабаванні прад'яўляюцца і да ўстаноўчых дакументаў пры адкрыцці на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь замежным банкам сваіх філіялаў або прадстаўніцтваў.

Артыкул 11^2. Банкі атрымліваюць правы юрыдычнай асобы з моманту іх рэгістрацыі ў Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь.

Банкі ў месячны тэрмін пісьмова паведамляюць Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь аб усіх змяненнях, якія ўносяцца ва ўстаноўчыя дакументы, для іх узгаднення. Пры змяненні складу ўладальнікаў банка новыя інвестары абавязаны пацвердзіць законнасць паходжання сваіх уласных сродкаў".

10. Артыкул 12 дапоўніць новымі часткамі наступнага зместу:

"Банкі падтрымліваюць належны капітал і дастатковасць ліквідных рэсурсаў і забяспечваюць дыверсіфікацыю сваіх актываў, каб пазбегнуць страт.

У выпадку прыняцця органамі дзяржаўнай улады і дзяржаўнага кіравання рашэння аб прадастаўленні крэдытаў на льготных умовах кампенсацыя страт банкам ажыццяўляецца за кошт сродкаў адпаведных бюджэтаў.

Банкі забяспечваюць галоснасць і публічнасць сярэдніх працэнтных ставак па крэдытах і дэпазітах".

11. Артыкул 13 дапоўніць новымі часткамі наступнага зместу:

"Філіялы банкаў ажыццяўляюць банкаўскія аперацыі з моманту іх рэгістрацыі ў Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь.

Адкрыццё філіялаў і прадстаўніцтваў банкаў, даччыных банкаў, банкаў з удзелам беларускага капіталу, якія заснуоўваюцца за межамі Рэспублікі Беларусь, ажыццяўляецца па ліцэнзіі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь".

12. Артыкул 14 дапоўніць новай часткай наступнага зместу:

"У выпадку прыняцця банкамі рашэння аб зліцці неабходна атрыманне дазволу Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь на іх зліццё".

13. Артыкул 16 дапоўніць новай часткай наступнага зместу:

"Банкі могуць ажыццяўляць інвестыцыі ў статутныя фонды прадпрыемстваў, арганізацый, кааператываў і іншых юрыдычных асоб толькі пасля атрымання дазволу Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусі пры ўмове наяўнасці крыніц інвесціравання".

14. У частцы першай артыкула 17 слова "заснавальнікаў" замяніць словамі "акцыянераў, пайшчыкаў або іншых уладальнікаў банка з пісьмовай згодай Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь".

Дапоўніць артыкул пасля часткі другой новай часткай наступнага зместу:

"У выпадку прызнання судом банка банкрутам распрадажа маёмасці гэтага банка праводзіцца ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам".

Частку трэцюю лічыць часткай чацвёртай.

15. Дапоўніць Закон новым артыкулам 17^1 наступнага зместу:

"**Артыкул 17^1.** Прэтэнзіі крэдытораў, якія прад'яўляюцца да ліквідуемага банка, задавальняюцца з рэшты грашовых сродкаў і маёмасці гэтага банка. У першачарговым парадку пагашаюцца даўгі фізічным асобам і бюджэту.

Прэтэнзіі, якія прад'яўляюцца пасля заканчэння тэрміну, устаноўленага для іх заявы, задавальняюцца пасля задавальнення прэтэнзій, заяўленых ва ўстаноўлены тэрмін.

Патрабаванні крэдытораў, не задаволеныя з-за недахопу грашовых сродкаў і маёмасці, лічацца пагашанымі. Пагашанымі лічацца таксама прэтэнзіі, не прызнаныя ліквідацыйнай камісіяй, калі крэдыторы на працягу месячнага тэрміну з дня атрымання паведамлення аб поўным або частковым непрызнанні прэтэнзій не прад'яўляюць іскі ў суд або Гаспадарчы суд аб задавальненні іх патрабаванняў".

16. У артыкуле 19 выключыць словы "якія адкрываюцца гэтымі банкамі ў Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь".

17. Артыкул 21 дапоўніць новай часткай наступнага зместу:

"Банкі нясуць адказнасць за своечасовасць выканання даручэнняў кліентаў".

18. Дапоўніць Закон новымі артыкуламі 21^1 і 21^2 наступнага зместу:

"**Артыкул 21^1.** Банк абавязаны мець унутраную аўдытарскую службу.

Артыкул 21^2. Абавязкі па сертыфікацыі справаздач банка выконваюцца незалежным знешнім аўдытарам. Ім можа быць аўдытарская арганізацыя, для якой гэты від дзейнасці з'яўляецца асноўным, а таксама асобны чалавек. Знешні аўдытар павінен адпавядаць кваліфікацыйным патрабаванням".

19. Артыкул 22 выкласці ў новай рэдакцыі:

"**Артыкул 22.** Банкі гарантуюць тайну па аперацыях, рахунках і ўкладах кліентаў. Даведкі па аперацыях і рахунках юрыдычных асоб могуць выдавацца самім юрыдычным асобам, следчым органам, судам, Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь, Кантрольнай палаце Рэспублікі Беларусь, аўдытарскім арганізацыям, падатковым органам па пытаннях падаткаабкладання, а таксама фінансавым органам па пытаннях, звязаных з выдзяленнем бюджэтных асігнаванняў.

Даведкі аб укладчыку (фізічнай асобе) і аб аперацыях па ўкладу могуць быць выдадзены:

органам дазнання, папярэдняга следства і судам па крымінальных справах, што знаходзяцца ў іх вядзенні, па якіх у адпаведнасці з законам можа быць прыменена канфіскацыя маёмасці, а таксама судам па грамадзянскіх справах, што вынікаюць з крымінальных спраў;

судам па грамадзянскіх справах, якія знаходзяцца ў іх вядзенні, аб спагнанні аліментаў (пры адсутнасці заработку або іншай маёмасці, на якую можа быць звернута спагнанне) або аб раздзеле ўкладу, што з'яўляецца сумеснай уласнасцю мужа і жонкі, спагнанні сум, атрыманых у выглядзе пазык, і іншых справах;

дзяржаўным натарыяльным канторам па спадчынных справах аб укладах памёршых укладчыкаў.

Асобы, вінаватыя ў выдаванні тайны ўкладу, прыцягваюцца да адказнасці ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам".

20. Частку першую артыкула 23 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"**Артыкул 23.** На грашовыя сродкі і іншыя каштоўнасці юрыдычных асоб, што знаходзяцца ў банках, арышт можа быць накладзены не інакш як па рашэннях судоў, пастановах следчых органаў, па рашэннях Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь (у адносінах да юрыдычных асоб, якія адмовіліся або не выконваюць абавязацельстваў па дагаворах залогу ў забеспячэнні канкрэтных абавязацельстваў і гарантый, выдадзеных Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь замежнаму боку). Спагнанне можа быць звернута толькі па выканаўчых лістах, выдадзеных судамі, па загадах Гаспадарчых судоў і іншых выканаўчых дакументах, а ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, — па патрабаванню фінансавых органаў і іншых арганізацый".

21. Першы сказ артыкула 30 пасля слоў "Даходы па ўкладах" дапоўніць словамі "Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь".

22. Артыкул 31 пасля слоў "Уклады" дапоўніць словамі "Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь".

23. Артыкул 33 выкласці ў новай рэдакцыі:

"**Артыкул 33.** Банкі-крэдыторы маюць права звяртацца ў судовыя органы для разгляду пытання аб эканамічнай неплацежаздольнасці і банкруцтве даўжнікоў, якія не выконваюць свае дагаворныя абавязацельствы".

24. Артыкулы 34 і 35 выключыць.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

9 снежня 1992 г.
г.Мінск.
N 2029-XII.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь "Аб ахове навакольнага асяроддзя"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь "Аб ахове навакольнага асяроддзя" з дня апублікавання.

2. У далейшым да прывядзення заканадаўства Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь "Аб ахове навакольнага асяроддзя" акты дзеючага заканадаўства Рэспублікі Беларусь па ахове навакольнага асяроддзя прымяняюцца ў той частцы, што не супярэчыць гэтаму Закону.

3. Даручыць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

у месячны тэрмін распрацаваць і зацвердзіць палажэнне аб пазабюджэтных фондах аховы прыроды:

у трохмесячны тэрмін прадставіць у Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы аб прывядзенні заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь "Аб ахове навакольнага асяроддзя", а таксама прывесці рашэнні ўрада Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з указаным Законам;

у месячны тэрмін забяспечыць перагляд і адмену міністэрствамі, дзяржаўнымі камітэтамі, ведамствамі Рэспублікі Беларусь іх нарматыўных актаў, якія супярэчаць Закону Рэспублікі Беларусь "Аб ахове навакольнага асяроддзя";

у трохмесячны тэрмін вызначыць парадак ажыццяўлення маніторынгу навакольнага асяроддзя, а таксама змест і парадак вядзення дзяржаўных кадастраў прыродных рэсурсаў.

4. Прызнаць страціўшым сілу Закон Рэспублікі Беларусь "Аб ахове прыроды ў Рэспубліцы Беларусь" ад 21 снежня 1961 г. (ЗЗ БССР, 1961 г., N 38, арт. 380).

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

26 лістапада 1992г.
г.Мінск.
N 1983-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь "Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь "Аб банках і банкаўскай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь "Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь "Аб банках і банкаўскай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь" з дня яго прыняцця.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

9 снежня 1992 г.
г.Мінск.
N 2030-XII

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь "Аб Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь "Аб Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь" (Ведамасці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, 1990 г., N 2, арт. 16) наступныя змяненні і дапаўненні:

1. У тэксце Закона словы "камерцыйныя банкі", "камерцыйныя банкі і іншыя крэдытныя ўстановы" замяніць словам "банкі" ў адпаведным склоне.

2. Артыкул 2 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"**Артыкул 2.** Галоўнай мэтай палітыкі і дзейнасці Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь з'яўляецца забеспячэнне ўнутранай і знешняй устойлівасці афіцыяльнай грашовай адзінкі, падтрыманне стабільных цэн.

Да іншых мэт Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь, падпарадкаваных галоўнай, адносяцца забеспячэнне ліквіднасці, крэдытаздольнасці і надзейнасці функцыяніравання стабільнай грашова-крэдытнай (банкаўскай) сістэмы, падтрымка агульнай эканамічнай палітыкі ўрада Рэспублікі Беларусь.

Асноўнымі задачамі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь з'яўляюцца:

выпрацоўка і правядзенне грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь;

выдача ліцэнзій і ажыццяўленне нагляду за юрыдычнымі асобамі, якія займаюцца выдачай крэдытаў ад свайго імя за кошт укладаў або іншых зваротных сродкаў, атрыманых ад фізічных і юрыдычных асоб".

3. Дапоўніць Закон артыкулам 4^1 наступнага зместу:

"**Артыкул 4^1.** Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь:

выступае ў ролі банкіра, эканамічнага саветніка і фінансавага агента ўрада Рэспублікі Беларусь;

садзейнічае нармальнаму функцыяніраванню банкаў, забяспечваючы стварэнне ім роўных умоў для канкурэнцыі і развіцця. Рэгулюючыя і кантрольныя функцыі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь вызначаюцца толькі ў тым аб'ёме, які неабходны для забеспячэння стабільнасці грашова-крэдытнай сістэмы і абароны інтарэсаў крэдытораў і ўкладчыкаў;

ажыццяўляе на ўзаемнай аснове каардынацыю грашова-крэдытнай і нарматыўнай палітыкі з цэнтральнымі банкамі іншых дзяржаў;

прадстаўляе Рэспубліку Беларусь ва ўсіх саветах і арганізацыях па пытаннях грашова-крэдытнай палітыкі, выдачы ліцэнзій банкам і ажыццяўлення над імі кантролю, а таксама па іншых пытаннях, якія знаходзяцца ў сферы яго кампетэнцыі;

аказвае банкаўскія паслугі замежным урадам, замежным цэнтральным банкам і фінансавым органам, а таксама міжнародным арганізацыям, членам якіх з'яўляецца Рэспубліка Беларусь;

прымае ўдзел у рабоце міжнародных арганізацый, якія ажыццяўляюць падтрыманне фінансавай і эканамічнай стабільнасці праз развіццё міжнароднага супрацоўніцтва ў грашова-крэдытнай галіне;

па даручэнню Вярхоўнага Савета або прапанове ўрада Рэспублікі Беларусь бярэ на сябе ў якасці прадстаўніка Рэспублікі Беларусь абавязацельствы і ажыццяўляе аперацыі, звязаныя з удзелам Рэспублікі Беларусь у рабоце міжнародных арганізацый".

4. У артыкуле 6 выключыць словы "або калі банк прымае на сябе такую адказнасць". Апошні сказ артыкула выключыць.

5. У артыкуле 8 выключыць словы "(у далейшым маюць назву "камерцыйныя банкі")".

6. Частку трэцюю артыкула 10 дапоўніць словамі "а таксама выкарыстоўваць або дазваляць выкарыстоўваць такую інфармацыю ў мэтах асабістай нажывы".

Дапоўніць артыкул часткай чацвёртай наступнага зместу:

"Парушэнне гэтых патрабаванняў цягне за сабой адказнасць у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам".

7. У першым сказе часткі першай артыкула 12 выключыць словы "і прадпрыемствах", пасля слоў "Знешэканамбанка Рэспублікі Беларусь" запісаць словы "Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь". У другім сказе гэтай часткі слова "ажыццяўляе" замяніць словам "робіць".

Дапоўніць частку першую гэтага артыкула сказам наступнага зместу:

"Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь і яго ўстановы не ажыццяўляюць крэдытаванне гаспадарніцкіх суб'ектаў, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных гэтым Законам".

Дапоўніць артыкул пасля часткі другой новай часткай наступнага зместу:

"Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь штоквартальна робіць з прыбытку, які атрымліваецца, авансавыя адлічэнні на павелічэнне статутнага, рэзервовага, інвестыцыйнага і іншых фондаў".

Частку трэцюю лічыць часткай чацвёртай.

Дапоўніць артыкул часткамі пятай і шостай наступнага зместу:

"Калі ў гадавым балансе Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь кошт яго актываў не адпавядае суме яго абавязацельстваў, капіталу і рэзерваў, Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь прадастаўляе Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь даўгавыя абавязацельствы ў выглядзе каштоўных папер на прад'яўніка, выпушчаных урадам Рэспублікі Беларусь у суме, неабходнай для ліквідацыі дэфіцыту.

Пагашэнне даўгавых абавязацельстваў, якія выпушчаны ўрадам і захоўваюцца ў Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь, праводзіцца ў далейшым за кошт прыбытку Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь".

8. Артыкул 15 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"**Артыкул 15.** Органы дзяржаўнага кіравання Рэспублікі Беларусь прадстаўляюць Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь усю фінансавую і эканамічную інфармацыю і дакументацыю, неабходную Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь для выканання яго функцый.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь мае права:

выдаваць адпаведныя правілы, інструкцыі, палажэнні, іншыя нарматыўныя дакументы, абавязковыя для выканання ўсімі банкамі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, прымаць іншыя меры, неабходныя для забеспячэння нармальнага функцыяніравання банкаўскай сістэмы і арганізацыі надзейнага ўнутранага кантролю ў банках праз належнае ліцэнзаванне і прымяненне норм і працэдур нагляду;

устанаўліваць для банкаў і пры неабходнасці іншых арганізацый аб'ём бухгалтарскай і статыстычнай справаздачнасці, якая прадстаўляецца.

Спецыялісты Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь могуць наведваць любыя прадпрыемствы і банкі, інспектаваць бухгалтарскія рахункі, іншыя дакументы банкаў і іншых юрыдычных асоб і атрымліваць ад іх інфармацыю, якая неабходна для выканання ліцэнзійных і наглядных функцый.

Атрыманая ў парадку банкаўскага нагляду інфармацыя разглядаецца як канфідэнцыяльная.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь не ўмешваецца ў дзейнасць банкаў, акрамя выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствам".

9. Артыкул 16 пасля абзаца другога дапоўніць абзацамі наступнага зместу:

"валютнае рэгуляванне;

выкананне функцый цэнтральнага дэпазітарыя".

Абзацы трэці, чацвёрты, пяты, шосты, сёмы, восьмы, дзевяты лічыць адпаведна абзацамі пятым, шостым, сёмым, восьмым, дзевятым, дзесятым, адзінаццатым.

Абзацы шосты, сёмы, восьмы выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"кансультаванне, крэдытаванне і ажыццяўленне функцый фінансавага агента ўрада і мясцовых органаў улады, арганізацыя сумесна з Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь выканання рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў;

рэгістрацыя банкаў, улік філіялаў і прадстаўніцтваў банкаў;

нагляд за дзейнасцю банкаў, філіялаў і прадстаўніцтваў банкаў па выкананню імі бяспечнага і ліквіднага функцыяніравання".

Дапоўніць артыкул пасля абзаца адзінаццатага новымі абзацамі наступнага зместу:

"вызначэнне і зацвярджэнне парадку, форм і правіл арганізацыі безнаяўных разлікаў у народнай гаспадарцы Рэспублікі Беларусь;

арганізацыя крэдытна-разліковага абслугоўвання воінскіх часцей, прадпрыемстваў, установ і арганізацый Міністэрства абароны, Камітэта дзяржаўнай бяспекі і Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь".

10. Дапоўніць Закон новым раздзелам 1^1 наступнага зместу:

"РАЗДЗЕЛ 1^1. ГРАШОВАЯ СІСТЭМА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 16^1. Грашовая сістэма Рэспублікі Беларусь уключае афіцыяльную (нацыянальную) грашовую адзінку, віды дзяржаўных грашовых знакаў, якія маюць законную плацежную сілу, парадак наяўнай і безнаяўнай (дэпазітнай) эмісіі, дзяржаўны орган грашова-крэдытнага і валютнага рэгулявання.

Нараўне з нацыянальнай грашовай адзінкай у якасці законнага плацежнага сродку на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь можа захавацца рубель, які эмітуецца Цэнтральным банкам Расійскай Федэрацыі і Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з Пагадненнем аб адзінай грашовай сістэме і ўзгодненай грашова-крэдытнай і валютнай палітыцы дзяржаў, што захавалі рубель у якасці законнага плацежнага сродку, да прыняцця Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь рашэння аб выхадзе рэспублікі з рублёвай зоны.

Артыкул 16^2. Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь карыстаецца манапольным правам эмісіі банкнотаў і манеты на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь у якасці афіцыяльнага плацежнага сродку.

Артыкул 16^3. Нацыянальная грашовая адзінка, якая эмітуецца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь, з'яўляецца адзіным законным плацежным сродкам у любых формах разлікаў на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, за выключэннем знешнеэканамічных, калі іншае не прадугледжана законам. Абмежаванне іх абароту на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь не дапускаецца. Выпуск у абарот іншых грашовых сродкаў забаронены.

Артыкул 16^4. Вартасці (намінал), меры вагі, выява і іншыя характарыстыкі нацыянальнай грашовай адзінкі вызначаюцца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 16^5. Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь забяспечвае друкаванне банкнотаў нацыянальнай грашовай адзінкі, чаканку манет, надзейнае захоўванне неэмісаваных банкнотаў і манет, а таксама захоўванне і пры неабходнасці знішчэнне друкарскіх форм, штампаў і выключаных з абароту банкнотаў і манет.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь мае права выпускаць банкноты новага дызайну з паступовым выключэннем з абароту па меры зносу грашовых знакаў старога ўзору.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь мае права па ўзгадненню з Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь выпускаць юбілейныя манеты, манеты з каштоўных металаў, банкноты ў якасці аб'екта калекцыяніравання і тэзаўрацыі.

Артыкул 16^6. Установы Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь абменьваюць грамадзянам і арганізацыям банкноты і манеты, кіруючыся пры гэтым правіламі прымет плацежнасці грашовых знакаў.

Артыкул 16^7. Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь распрацоўвае і зацвярджае:

парадак вядзення касавых аперацый у народнай гаспадарцы;

правілы перавозкі, захоўвання і інкасацыі наяўных грошай, метады і спосабы іх інкасацыі;

правілы правядзення эмісійна-касавых аперацый;

правілы прымет плацежнасці грашовых знакаў.

Артыкул 16^8. Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь забяспечвае стварэнне і непасрэдна распараджаецца рэзервовымі фондамі банкнотаў і манет, арганізуе іх эмісію.

Артыкул 16^9. Агульная сума выпушчаных у абарот банкнотаў і манет адлюстроўваецца на рахунках у адпаведнасці з правіламі бухгалтарскага ўліку.

Артыкул 16^{10}. Любая асоба, якая ажыццяўляе падробку, друкаванне, фальшывы выраб або падчыстку любога банкнота ці манеты, якія выкарыстоўваюцца ў якасці афіцыяльнай грашовай адзінкі ў Рэспубліцы Беларусь або за мяжой, ці любога чэка, каштоўнай паперы ці плацежнай карткі, якія маюць намінал у нацыянальнай або замежнай валюце; валодае, перавозіць ці выпускае такія банкноты, манеты, чэкі, каштоўныя паперы ці плацежныя карткі, ведаючы аб іх падробцы, друкаванні, фальшывым вырабе ці падчыстцы; вырабляе, валодае ці перавозіць любога віду друкарскія формы, камяні, матрыцы або іншыя прадметы ці рэчывы, ведаючы аб іх мяркуемым выкарыстанні для падробкі, друкавання, фальшывага вырабу або падчысткі такіх банкнотаў, манет, чэкаў, каштоўных папер ці плацежных картак, прыцягваецца да адказнасці ва ўстаноўленым парадку".

11. Частку другую артыкула 20 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь вызначае і зацвярджае парадак страхавання дэпазітаў і ўкладаў юрыдычных і фізічных асоб для пакрыцця ім магчымых страт".

12. Артыкул 21 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"**Артыкул 21.** Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь устанаўлівае афіцыяльныя курсы нацыянальнай грашовай адзінкі ў адносінах да іншых валют і рэгулюе яе рыначны курс".

13. Дапоўніць Закон новым раздзелам II^1 наступнага зместу:

"РАЗДЗЕЛ II^1. ПАЛІТЫКА ЎСТАНАЎЛЕННЯ АБМЕННЫХ КУРСАЎ. МІЖНАРОДНЫЯ РЭЗЕРВЫ І НАГЛЯД НАД АБМЕНАМ

Артыкул 21^1. Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь мае выключнае права на ўстанаўленне абменных курсаў і нясе выключную адказнасць за правядзенне палітыкі ў гэтай галіне.

Урад Рэспублікі Беларусь аказвае садзейнічанне Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь у галіне падтрымання абменнага курсу афіцыяльнай грашовай адзінкі.

Артыкул 21^2. Задачамі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь у галіне абменных курсаў і кантролю над абменам з'яўляюцца:

выданне нарматыўных актаў у адносінах да аперацый з замежнай валютай;

падтрыманне рэзерваў замежнай валюты Рэспублікі Беларусь і распараджэнне імі;

выдача і адмена ліцэнзій на правядзенне банкаўскіх аперацый з замежнай валютай, нагляд і рэгуляванне дзейнасці дылераў замежнай валюты, уключаючы банкі, у адпаведнасці з правіламі абмену, устаноўленымі Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь;

кантроль у галіне правядзення банкаўскіх аперацый з замежнай валютай.

Артыкул 21^3. У рамках распараджэння рэзервамі замежнай валюты Рэспублікі Беларусь Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь стварае і падтрымлівае дастатковыя рэзервовыя запасы, неабходныя Рэспубліцы Беларусь у правядзенні грашова-крэдытнай палітыкі, палітыкі абменных курсаў і для своечасовых разлікаў Рэспублікі Беларусь па замежных здзелках у выглядзе:

золата;

замежнай валюты ў выглядзе банкнотаў або манет, размешчаных за мяжой банкаўскіх рахункаў у свабодна канверсуемай замежнай валюце;

іншых агульнапрынятых міжнародных рэзервовых сродкаў.

Артыкул 21^4. Страты, панесеныя Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь у дадзёным фінансавым годзе з прычыны змяненняў кошту актываў або пасіваў балансу Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь у выглядзе золата, спецыяльных правоў запазычання або замежнай валюты з прычыны змянення іх курсаў у адносінах да афіцыяльнай грашовай адзінкі, кампенсуюцца сумай даўгавых абавязацельстваў, якія знаходзяцца ў абароце і выдадзены ўрадам Рэспублікі Беларусь Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь.

Прыбытак, атрыманы Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь у дадзеным фінансавым годзе з прычыны змяненняў кошту актываў або пасіваў балансу Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь у выглядзе золата, спецыяльных правоў запазычання або замежнай валюты з прычыны змянення іх курсаў у адносінах да афіцыяльнай грашовай адзінкі, накіроўваецца на пагашэнне непакрытых даўгавых абавязацельстваў урада Рэспублікі Беларусь, у частцы, якая засталася, — на папаўненне афіцыяльных міжнародных рэзерваў.

Артыкул 21^5. Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь можа патрабаваць прадстаўлення перыядычнай справаздачнасці ад дылераў замежнай валюты і банкаў.

Артыкул 21^6. Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь можа заключаць клірынгавыя і плацежныя пагадненні або іншыя кантракты з дзяржаўнымі і прыватнымі цэнтральнымі клірынгавымі арганізацыямі за мяжой як ад свайго імя, так і ад імя і па даручэнню ўрада Рэспублікі Беларусь".

14. Абзац другі артыкула 22 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"прадастаўленне ўраду Рэспублікі Беларусь крэдытаў на тэрмін, як правіла, да 6 месяцаў, забяспечаных даўгавымі абавязацельствамі на прад'яўніка;

прадастаўленне мясцовым органам улады кароткатэрміновых (да 6 месяцаў) крэдытаў, забяспечаных даўгавымі абавязацельствамі на прад'яўніка.

Сукупная сума крэдытаў ураду і мясцовым органам улады, прадастаўленая Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь, не павінна перавышаць пяці працэнтаў ад сумы валавога нацыянальнага прадукту дадзенага фінансавага года".

Абзацы трэці, чацвёрты, пяты, шосты, сёмы, восьмы, дзевяты, дзесяты, адзінаццаты, дванаццаты лічыць адпаведна абзацамі пятым, шостым, сёмым, восьмым, дзевятым, дзесятым, адзінаццатым, дванаццатым, трынаццатым, чатырнаццатым.

Абзацы восьмы і дванаццаты выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"куплю і продаж на рынку дзяржаўных каштоўных папер, а таксама каштоўных папер Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь у рамках грашова-крэдытнага рэгулявання, правядзення аперацый з каштоўнымі паперамі банкаў, прынятых у забеспячэнне крэдыту Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь";

"выдачу гарантый і паручыцельстваў, па даручэнню Вярхоўнага Савета або ўрада Рэспублікі Беларусь выдачу гарантый ад імя Рэспублікі Беларусь па знешніх пазыках".

Дапоўніць артыкул пасля абзаца чатырнаццатага новымі абзацамі наступнага зместу:

"аказанне пасрэдніцкіх паслуг у якасці агента ўрада па распаўсюджванню дзяржаўных каштоўных папер;

улік сродкаў дзяржаўных і грамадскіх фондаў;

абслугоўванне дзяржаўнага доўгу Рэспублікі Беларусь;

правядзенне касавых, укладных і крэдытна-разліковых аперацый па рахунках воінскіх часцей, прадпрыемстваў, установ і арганізацый Міністэрства абароны, Камітэта дзяржаўнай бяспекі, Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь".

Дзеючы абзац трынаццаты лічыць абзацам дзевятнаццатым.

15. У артыкуле 23 часткі першую, другую і трэцюю выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь валодае выключным правам на выдачу ліцэнзій на правядзенне банкаўскіх аперацый і правам нагляду над банкамі і філіяламі замежных банкаў, якія атрымалі ліцэнзію.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь праводзіць рэгістрацыю банкаў, дае ліцэнзіі на правядзенне банкаўскіх аперацый банкамі ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам.

Хадайніцтва аб рэгістрацыі банка і дакументы, якія вызначаюцца дзеючым заканадаўствам, разглядаюцца на працягу 30 дзён. Няпоўны камплект дакументаў да разгляду не прымаецца".

16. Абзац трэці артыкула 24 выкласці ў новай рэдакцыі:

"адсутнасці або незаконнага паходжання ўласных фінансавых рэсурсаў інвестараў для ўнясення ў статутны фонд банка (па заключэнню аўдытарскай арганізацыі або фінансавых органаў)".

Дапоўніць артыкул новымі абзацамі наступнага зместу:

"прафесіянальнай непрыгоднасці (па заключэнню камісіі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь) старшыні праўлення банка, яго першага намесніка і галоўнага бухгалтара;

недакладнасці прадстаўленай інфармацыі".

17. Артыкул 25 выкласці ў новай рэдакцыі:

"**Артыкул 25.** Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь можа назначыць суцэльную або выбарачную праверку аперацый банкаў.

Праверка або аналіз дзейнасці банкаў ажыццяўляецца рэвізійнай службай Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь або аўдытарскай арганізацыяй, упаўнаважанай на іх правядзенне.

Пры выяўленні парушэнняў якім-небудзь банкам устаноўленых у адпаведнасці з гэтым Законам нарматываў Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь прадпісвае тэрміны і іншыя ўмовы для ўстаранення парушэнняў.

У выпадку сістэматычных парушэнняў устаноўленых нарматываў, невыканання прадпісанняў Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь, падвядзення вынікаў года са стратамі, узнікнення становішча, якое пагражае інтарэсам крэдытораў банка, Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь можа ставіць пытанне перад акцыянерамі, пайшчыкамі або іншымі ўладальнікамі банка ці перад адпаведным дзяржаўным органам;

аб правядзенні мерапрыемстваў па фінансаваму аздараўленню банка;

аб рэарганізацыі банка;

аб замене кіраўніцтва банка;

аб ліквідацыі банка.

Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь прадастаўлена права прымяняць меры адміністрацыйнай адказнасці да службовых асоб банка ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь можа ў якасці эканамічнай санкцыі павысіць нормы абавязковых рэзерваў для банкаў, якія парушаюць устаноўленыя нарматывы, спаганяць сродкі ў бясспрэчным парадку, прымяняць штрафныя санкцыі і спыняць аперацыі па карэспандэнцкаму рахунку банка. Размер і парадак прымянення штрафных санкцый вызначае Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь. Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь распрацоўвае і зацвярджае парадак прымянення эканамічных і іншых санкцый за парушэнне дзеючага заканадаўства, нарматыўных актаў і банкаўскіх інструкцый.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь можа накладаць арышт на грашовыя сродкі і іншыя каштоўнасці, якія знаходзяцца ў банках, юрыдычных асоб у выпадку адмовы або невыканання імі абавязацельстваў па дагаворах закладу ў забеспячэнне кантрактных абавязацельстваў і гарантый, выдадзеных Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь замежнаму боку.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь мае пераважнае права на задавальненне сваіх патрабаванняў па крэдыту ў перыяд заканчэння тэрміну патрабаванняў або надыходу плацяжу з карэспандэнцкага рахунку банка. Для ажыццяўлення Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь пераважнага права не патрабуецца рашэння суда.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь можа запатрабаваць ад банка сертыфікацыю знешнім аўдытарам гадавой і любой унутрыгадавой справаздачы. Ажыццяўляючы інспекцыі банкаў і іх філіялаў, інспектары Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь, а таксама аўдытары, якія прыцягваюцца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь, могуць:

правяраць рахункі, запісы і іншыя дакументы банка і яго філіялаў;

патрабаваць ад адміністрацыі і работнікаў банка або філіяла прадаставіць інфармацыю па любому пытанню, што адносіцца да дзейнасці банка і яго аперацый.

Знешняя аўдытарская служба абавязана накіроўваць інфармацыю аб выніках свайго нагляду ў адрас Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь у тэрміны і па форме, ім устаноўленыя.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь мае права прыняць рашэнне аб прымусовай ліквідацыі банкаў у наступных выпадках:

затрымкі пачатку дзейнасці банка больш чым на 6 месяцаў з моманту рэгістрацыі;

парушэння банкам законаў Рэспублікі Беларусь або статута пры ажыццяўленні банкаўскіх аперацый".

18. Артыкул 27 выкласці ў новай рэдакцыі:

"**Артыкул 27.** Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь можа выступаць крэдыторам апошняй інстанцыі, аказваючы крэдытную дапамогу банкам без адпаведнага забеспячэння ў мэтах падтрымання іх ліквіднасці, калі такія меры дапамогі адпавядаюць грамадскім інтарэсам.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь мае права звярнуцца ў судовыя органы для разгляду пытання аб эканамічнай неплацежаздольнасці і банкруцтве банкаў, якія не забяспечваюць свае абавязацельствы па крэдыту".

19. У артыкуле 28 слова "заснавальнікамі" замяніць словамі "акцыянерамі, пайшчыкамі або іншымі ўладальнікамі".

20. Артыкул 29 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"**Артыкул 29.** Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь супрацоўнічае з замежнымі банкаўскімі кантрольнымі органамі ў розных формах, уключаючы абмен інфармацыяй адносна банкаў, якія дзейнічаюць на іх тэрыторыях, захоўваючы канфідэнцыяльнасць гэтай інфармацыі.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь можа ўдзельнічаць у міжнародных банкаўскіх фондах, саюзах, асацыяцыях".

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

8 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№ 2016-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь "Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь "Аб Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь "Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь "Аб Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь" з дня яго прыняцця.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

8 снежня 1992 г.
г.Мінск.
№ 2017-XII

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь аб падаткаабкладанні

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

I. Унесці змяненні і дапаўненні ў Закон Рэспублікі Беларусь "Аб плацяжах за зямлю" (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., N 3, арт. 49; N 12, арт. 206):

1. У артыкуле 8:

у частцы першай словы "4 рублі" замяніць словамі "116 рублёў";

частку другую выключыць;

часткі трэцюю і чацвёртую лічыць часткамі другой і трэцяй.

2. У артыкуле 9:

у частцы першай словы "у межах населеных пунктаў (гарадоў, пасёлкаў гарадскога тыпу і сельскіх населеных пунктаў)" замяніць словамі "у межах населеных пунктаў (гарадоў, гарадскіх, курортных і рабочых пасёлкаў, сельскіх населеных пунктаў)";

дапоўніць артыкул пасля часткі першай часткамі наступнага зместу:

"Зямельны падатак на землі, занятыя дамамі дзяржаўнага і грамадскага жыллёвага фонду, жыллёва-будаўнічых (жыллёвых) кааператываў, а таксама прадастаўленыя гаражна-будаўнічым кааператывам, вылічваецца ў размеры трох працэнтаў ад ставак, прадугледжаных у дадатку 2 да гэтага Закона. Вылічэнне зямельнага падатку для грамадзян, якія прыватызавалі жылыя памяшканні, праводзіцца ў парадку, прадугледжаным часткай пятай артыкула 20 гэтага Закона.

Падатак на зямельныя ўчасткі, якія перавышаюць па плошчы ўстаноўленыя нормы адводу, бярэцца ў двухкратным размеры. Выплата гэтага падатку не азначае ўзаконьвання самавольнага землеўладання або землекарыстання";

частку другую лічыць часткай чацвёртай.

3. У артыкуле 11:

у назве артыкула выключыць словы "а таксама для жыллёва-будаўнічых і гаражна-будаўнічых кааператываў";

частку першую выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"Зямельны падатак на зямельныя ўчасткі, размешчаныя ў межах населеных пунктаў, а таксама за межамі населеных пунктаў, прадастаўленыя грамадзянам для вядзення асабістай падсобнай гаспадаркі, будаўніцтва і абслугоўвання жылога дома, садаводства і жывёлагадоўлі, касьбы і выпасу жывёлы, дачнага будаўніцтва, традыцыйных народных промыслаў і ў выпадку атрымання ў спадчыну або набыцця жылога дома, устанаўліваецца пры наяўнасці кадастравай ацэнкі зямельнага ўчастка па стаўках, указаных у дадатку 1, пры адсутнасці кадастравай ацэнкі зямельнага ўчастка — па стаўках, прадугледжаных у дадатку 3 да гэтага Закона";

частку другую выключыць;

частку трэцюю лічыць часткай другой.

4. У частцы другой артыкула 15 словы "для сельскагаспадарчай дзейнасці" замяніць словамі "для гаспадарчай дзейнасці".

5. У артыкуле 17:

у частцы другой:

у абзацы другім словы "нацыянальныя і дэндралагічныя паркі" замяніць словамі "нацыянальныя і дэндралагічныя паркі, акрамя ўваходзячых у іх склад зямель сельскагаспадарчага прызначэння";

абзац трэці выключыць;

у частцы трэцяй словы "Сельскія, пасялковыя і раённыя Саветы народных дэпутатаў" замяніць словамі "Раённыя, гарадскія (пасялковыя) і сельскія Саветы народных дэпутатаў".

6. Дадаткі 1, 2 і 3 да гэтага Закона выкласці ў новай рэдакцыі (прыкладаюцца).

II. Гэты Закон увесці ў дзеянне з 1 студзеня 1993 года.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1992 г.
г.Мінск. № 2067-XII

Дадатак 1

Стаўкі зямельнага падатку на землі сельскагаспадарчага прызначэння

(рублёў за гектар)

Кадастравая ацэнка зямель (балаў)	Ворная зямля, землі, занятыя шматгадовымі пладовымі насаджэннямі, сенажаці і пашы, на якіх праведзены работы па іх паляпшэнню	Прыродныя сенажаці і пашы
да 27,50	609	116
27,51—28,75	704	134
28,76—30,00	799	152
30,01—31,25	893	170
31,26—32,50	988	188
32,51—33,75	1082	206
33,76—35,00	1177	224
35,01—36,25	1273	242
36,26—37,50	1368	260
37,51—38,75	1462	278
38,76—40,00	1557	296
40,01—41,25	1652	314
41,26—42,50	1747	338
42,51—43,75	1842	350
43,76—45,00	1936	368
45,01—46,25	2031	386
46,26—47,50	2126	404
47,51—48,75	2221	422
48,76—50,00	2316	440
50,01—51,25	2411	458
51,26—52,50	2506	476
52,51—53,75	2600	494
53,76—55,00	2695	512
55,01—56,25	2790	530
56,26—57,50	2884	548
57,51—58,75	2979	566
58,76—60,00	3074	584
60,01—61,25	3168	602
61,26—62,50	3264	620
62,51—63,75	3359	638
63,76—65,00	3453	656
65,01 і вышэй	3550	675

Дадатак 2

Сярэднія стаўкі зямельнага падатку на землі населеных пунктаў

(тысяч рублёў за гектар)

Катэгорыі гарадскіх пасяленняў і іншыя населеныя пункты	Стаўкі зямельнага падатку	
	для дзеючых аб'ектаў	для нанава размяшчаемых
Горад Мінск	95,4	249,6
Абласныя цэнтры (акрамя г.Мінска)	36,8	96,2
Гарады абласнога падпарадкавання з насельніцтвам:		
звыш 100 тыс. жыхароў	29,0	67,6
ад 50 да 100 тыс. жыхароў	20,8	45,6
да 50 тыс. жыхароў	12,0	25,0
Гарады раённага падпарадкавання	8,0	16,0
Іншыя гарадскія пасяленні	6,0	10,2
Сельскія населеныя пункты	4,0	8,8

Дадатак 3

Сярэднія стаўкі зямельнага падатку па адміністрацыйных раёнах

(рублёў за гектар)

Брэсцкая вобласць	
Баранавіцкі	1509
Брэсцкі	1535
Бярозаўскі	1467
Ганцавіцкі	1548
Драгічынскі	1271
Жабінкаўскі	1325
Іванаўскі	1526
Івацэвіцкі	1392
Камянецкі	1475
Кобрынскі	1302
Лунінецкі	1368
Ляхавіцкі	1756
Маларыцкі	1032
Пінскі	1374
Пружанскі	1390
Столінскі	1312
Віцебская вобласць	
Аршанскі	1262
Бешанковіцкі	702
Браслаўскі	543
Верхнядзвінскі	724
Віцебскі	894
Гарадоцкі	518
Глыбоцкі	950
Докшыцкі	988
Дубровенскі	636
Лепельскі	945
Лёзненскі	624
Міёрскі	722
Пастаўскі	680
Полацкі	795
Расонскі	636
Сенненскі	636
Талачынскі	1434
Ушацкі	707
Чашніцкі	944
Шаркоўшчынскі	826
Шумілінскі	819
Гомельская вобласць	
Акцябрскі	598
Брагінскі	1322
Буда-Кашалёўскі	1219
Веткаўскі	954
Гомельскі	1626
Добрушскі	1390
Ельскі	893
Жлобінскі	1327
Жыткавіцкі	1259
Калінкавіцкі	975
Кармянскі	1082
Лельчыцкі	883
Лоеўскі	992
Мазырскі	1145
Нараўлянскі	990
Петрыкаўскі	848
Рагачоўскі	1421
Рэчыцкі	1097
Светлагорскі	1014
Хойніцкі	1438
Чачэрскі	1442
Гродзенская вобласць	
Астравецкі	1729
Ашмянскі	1090
Бераставіцкі	1757
Ваўкавыскі	1854
Воранаўскі	1250
Гродзенскі	1922
Дзятлаўскі	1174
Зельвенскі	1615
Іўеўскі	1198
Карэліцкі	2323
Лідскі	1405
Мастоўскі	1619
Навагрудскі	1926
Свіслацкі	1418
Слонімскі	1552
Смаргонскі	1225
Шчучынскі	1508
Мінская вобласць	
Барысаўскі	1262
Бярэзінскі	1085
Валожынскі	1290
Вілейскі	1523
Дзяржынскі	1636
Капыльскі	1683
Клецкі	2002
Крупскі	1020
Лагойскі	917
Любанскі	1619
Маладзечанскі	1945
Мінскі	1851
Мядзельскі	1274
Нясвіжскі	2244
Пухавіцкі	1081
Салігорскі	1634
Слуцкі	1902
Смалявіцкі	1218
Старадарожскі	1173
Стаўбцоўскі	1853
Уздзенскі	1297
Чэрвеньскі	1047
Магілёўская вобласць	
Асіповіцкі	888
Бабруйскі	1358
Быхаўскі	784
Бялыніцкі	1277
Глускі	994
Горацкі	1273
Дрыбінскі	1079
Касцюковіцкі	520
Кіраўскі	1393
Клімавіцкі	527
Клічаўскі	637
Краснапольскі	520
Круглянскі	912
Крычаўскі	874
Магілёўскі	1003
Мсціслаўскі	1262
Слаўгарадскі	584
Хоцімскі	532
Чавускі	627
Чэрыкаўскі	786
Шклоўскі	1178

ЗАРУБЕЖЬЕ

• ИТАР-ТАСС • НАРОДНАЯ ГАЗЕТА •

Очередная "буря в пустыне"?

Белый дом заявил, что военная авиация США и их союзников завершила нанесение воздушного удара по югу Ирака.

Выступая на брифинге в Белом доме, официальный представитель президента США Марлин Фицуотер сообщил журналистам, что удар был нанесен по комплексам зенитных ракет в Южном Ираке. Союзники, подчеркнул он, будут продолжать следить за действиями Ирака и сохраняют за собой право предпринять новые воздушные рейды в том случае, если Ирак будет угрожать самолетам ВВС США и их союзников нести патрулирование в "запретной воздушной зоне".

Клинтон тоже не против

Будущий президент США Билл Клинтон заявил, что он полностью поддерживает предпринятую Соединенными Штатами по решению президента Джорджа Буша военную акцию против Ирака. "Я считаю, что она была абсолютно правильной", — подчеркнул Клинтон в беседе с группой журналистов в Литл-Роке. По его словам, на посту президента страны он поступил бы так же.

Хонеккер покинул родину

Эрих Хонеккер покинул Германию и отправился из Франкфурта-на-Майне на самолете бразильской авиакомпании "Вариго" в Сан-Паулу.

Оттуда он отбудет в Чили, где в настоящее время проживают его супруга и дочь.

Этот неуступчивый Саддам

Нападение многонациональных сил на иракскую территорию является "началом очередной битвы в священной войне Ирака", заявил президент Ирака Саддам Хусейн в выступлении по национальному радио и телевидению.

Иракский лидер благословил вооруженные силы Ирака на сражение против "врагов аллаха".

Генеральная Ассамблея возобновляет работу

47-я сессия Генеральной Ассамблеи ООН возобновит свою работу 19 января.

Об этом сообщил в штаб-квартире международного сообщества официальный представитель председателя 47-й сессии ГА ООН Александр Таукач. Первым пунктом в повестке дня 47-й сессии Генеральной Ассамблеи после возобновления ее работы стоит прием Чехии и Словакии в члены ООН.

Ракетный удар по Наджибулле

Несколько ракет упали на комплекс зданий представительства ООН в Кабуле, где нашел убежище бывший президент Афганистана Наджибулла, сообщает корреспондент агентства ЮПИ из Исламабада со ссылкой на передачу кабульского радио.

По меньшей мере три ракеты разорвались на территории комплекса.

Президент просит поддержки

Президент Никарагуа Виолета Барриос де Чаморро объявила о своем намерении продолжать в 1993 году политику "национального примирения", а в экономической области — направить все усилия на борьбу с нищетой. Выступая с ежегодным обращением к нации, глава государства сообщила, что правительство планирует осуществить программу мер, нацеленных на ускорение экономического роста, ликвидацию безработицы, голода и недостатков в сфере социальных услуг.

За последние два года никарагуанским властям удалось победить гиперинфляцию, достигавшую 33 тысяч процентов в год, и стабилизировать курс национальной денежной единицы — кордобы — по отношению к доллару. В минувшем году уровень инфляции в Никарагуа составил 3,8 процента. Тем не менее жесткие экономические меры, позволившие добиться этих результатов, привели к росту безработицы и нищеты, охватывающей сейчас около 70 процентов населения, а также сокращению ассигнований на медицинское обслуживание и просвещение.

Президент обратилась ко всем политическим и общественным силам республики с призывом поддержать социальную политику правительства.

Польша

Голосование "в две руки"

Оказывается, не только в нашем Верховном Совете есть "специалисты" по голосованию "за себя и за того парня". Подобная история вызвала скандал в польском Сейме.

Президиум Сейма предложил Комиссии по регламенту и посольским делам высказать мнение о возможности передачи дела генеральному прокурору. Эти действия могут быть квалифицированы по статье 246 Уголовного кодекса (превышение служебных полномочий).

Как пишет "Газета выборча", такое случалось в Сейме и раньше, но на этот раз манипуляции послов показало телевидение.

Президент Лех Валенса направил письмо маршалку Сейма Хжановскому, в котором выразил свое возмущение мошенничеством некоторых послов, потребовал привлечь их к ответственности и отметил, что "сваливать все на журналистов по меньшей мере непорядочно".

Несколько ранее Хжановский подверг критике репортаж, показанный в выпуске теленовостей. На экране были видны со спины четыре посла, голосовавшие за себя и отсутствующих коллег. Трудно сказать, о ком именно идет речь, однако в кулуарах Сейма велись оживленные дискуссии на эту тему.

Так, например, посол Бронислав Д., как следует из компьютерной распечатки, голосовал против предложений правительства по бюджету, однако его нигде найти не смогли, а в это время он как будто попал в автомобильную аварию за 300 километров от Варшавы.

Как заявил посол Яцек Тейлор из Комиссии по регламенту, должностные лица (а таковыми являются и послы), превысившие свои служебные полномочия, могут быть лишены свободы на срок от шести месяцев до пяти лет.

Иван ГЕРАСЮК.

Экипаж приступил к работе

Через шесть часов после старта космического корабля многоразового использования "Индевор" его экипаж приступил к осуществлению своей основной задачи.

Из грузового отсека "Шаттла" выведен гигантский спутник связи, который с помощью ракетного двигателя начал путешествие на заданную орбиту.

Футбол

Держись, торсида! Белорусы летят

Павел СТАРОДУБ

Что интересного можно сказать о футболе зимой? Так, всякие милые пустячки, то, что теперь принято публиковать в разделе "Светская хроника". Ну вот, например, у московских звезд Черенкова и Кирьякова угнали машины. Федору, понятно, в этом смысле тяжелее, потому что даже в "Спартаке" новые "Лады" можно приобрести лишь по бешеной или, извините, рыночной цене, а вот Сергей Кирьяков в Германии уже имеет бесплатный "Мерседес", а, кроме того, в "Карлсруэ" всегда готовы удовлетворить страсть своего ведущего игрока к новой марке, если он того пожелает. Но не всем, даже за границей, так везет. Видно, крепко попортил кровь шейхам в Эмиратах наш Валерий Васильевич Лобановский, если его попросили с должности тренера национальной сборной. Что ж, Валерий Васильевич не переносит, когда ему перечат. Но и в жилах королей "нефтедолларов" течет гордая кровь бывших бедуинов. Так что под знойным небом Аравийской пустыни коса нашла на камень. Случись подобный конфликт в иные времена в Киеве — Валерий Васильевич скоренько снял бы трубку и позвонил громовержцу товарищу Щербицкому, который мгновенно поставил бы на место зарвавшихся нахалов. Но сегодня рядом нет ни трубки, ни покровителя. Валерий Васильевич требует сатисфакции в виде 216 тысяч долларов неустойки за прерванный контракт. Но в Эмиратах трепещут только перед аллахом, и судебными тяжбами там никого не испугаешь. И все же интересно, чем закончится это сражение в песках. Неужели В.В.Лобановский потерпит первое в своей жизни поражение? И от кого?

Еще более не повезло другому выдающемуся тренеру — спартаковцу Олегу Романцеву, который как истинно русский человек обожает быструю езду. На скользкой дороге он утратил контакт со своей машиной и в итоге оказался в больнице. Но, слава Богу, все обошлось небольшими телесными повреждениями. А вот талантливый Степан Беца из киевского "Динамо" уже никогда не выйдет на зеленое поле, потому что его встреча с грузовиком на дороге в аэропорт оказалась трагической.

Впрочем, футбольная тема кроме грустных страничек имеет зимой и одну весьма привлекательную особенность. Можно мусолить тему "Юрьева дня" переходов футболистов из команды в команду. Эдуард Васильевич Малофеев продолжает изумлять болельщиков. На этот раз он отправился в Тюмень, в команду "Динамо-Газовик". Наш "Васильич" вновь блеснул неизвестными широкой общественности страницами своей биографии. Оказывается, Сибирь — его родина. А мы-то думали сначала, что Подмосковье, потом — Беларусь. Теперь стало ясно: Малофеев — сибиряк. Но, судя по всему, в родимой сторонке Малофееву придется несладко. Тюменская команда известна тем, что способна "сплавить" игру, а подобные фокусы, как известно, Малофеев не переносит. Может быть, поэтому Эдуард Васильевич пригласил к себе доверенных людей из Минска: Родненка, Широкого и Павлючука. Будем надеяться, что опора на "своих" поможет Малофееву наладить искренний футбол в Тюмени, где, увы, живучи описанные Джеком Лондоном нравы Клондайка, где все продается и покупается. Как мне кажется, эксперимент с поездкой в Сибирь Малофеев затеял отнюдь не по ностальгическим мотивам, а по причине самой элементарной — от нужды. Вот уж кто не приобрел палат каменных благодаря футболу, так это Эдуард Васильевич. Так что хочется искренне пожелать ему успеха, но есть в этой поездке и скрытая неприятность. Если он провалится в Тюмени, то это будет последним провалом несомненно крупного тренера, которому, правда, не очень везет в нашем прагматичном и жестоком футбольном мире.

Уехал в Москву Юрий Антонович. Мне трудно комментировать причины, которые подвигли ЦСКА на приглашение динамовского нападающего. Вроде бы ничем особенным Антонович не блистал, кроме разве скорости, которая зачастую опережала мысль. С другой стороны, этой зимой он оказался в завидной роли привлекательной невесты. Вот и "Спартак" из Владикавказа им интересовался тоже. Может, со стороны виднее?

Интерес в Осетии вызвал и Валерий Величко, но то ли динамовское руководство проявило несговорчивость, то ли сам Величко не очень рвется в "горячие точки"... Тем более что по Минску упорно циркулируют слухи: мол, в Англии, где Величко "показался" еще два года назад, вновь вспомнили о нем, и вот-вот в клубе могут оказаться гонцы из-за Ла-Манша.

Немало переходов в командах мастеров Беларуси. Омелюсик, например, из Бреста переехал в Могилев, а в "Беларусь" пришел Андрей Синичин из Старых Дорог. В полосу кризиса, кажется, вошел речицкий "Ведрич", который в прошлом году на диво сильно укомплектовался молодыми украинскими игроками. Сейчас они разбежались кто куда, а тренером в Речицу пригласили знаменитого Геннадия Абрамовича, кумира минских болельщиков 50-х годов. Новый тренер и у бобруйского "Фандока". Так, весьма поэтично, в честь одноименного деревообрабатывающего комбината, назван бывший "Трактор". А возглавил команду Владимир Курнев, имя которого не нуждается ни в каком конферансе и который, имея в составе таких игроков, как Градобоевы, Хрипач, Савостиков, Шустиков, Кукар, способен на многое.

Кстати, и у минского "Динамо" появился новый начальник команды — это Юрий Курбыко. Поглядим на него в новом качестве, интересно. Можно еще много чего сказать о переходах и перестановках. Но об этом в следующий раз. А пока последняя новость, касающаяся сборной Беларуси. О ее поездке в Южную Америку говорили так много, что стало казаться, будто она вообще не состоится. Тем не менее на 16 февраля куплены билеты. Команда под руководством Михаила Вергиенко и Вениамина Арзамасцева должна выступить в Перу, Эквадоре и Аргентине. Хочется протереть глаза — неужели это наяву и наши футболисты встретятся с сильнейшими командами Южной Америки? Полагаю, что вам будет интересно познакомиться с кандидатами в сборную, которая сейчас усердно тренируется в Стайках. Их 20 человек. Это Деменковец и Вехтев из Витебска, бобруйчане Шустиков и Кукар. Остальные — динамовцы из Минска: Сацункевич, Лесун, Тайков, Орловский, Герасимец, Гоцманов, Кашенцев, Зыгмантович, Журавель, Шуканов, Белькевич, Величко, Барановский, Яхимович, Хацкевич. Кандидатом в нашу сборную стал и нижегородский вратарь Шанталосов. Похоже, ни одного более-менее сильного игрока тренеры сборной не обидели. Вполне возможно, что первое турне нашей сборной окажется не только приятным, но и полезным. В свое время белорусские футболисты потрепали нервы южноамериканской торсиде. Болельщики со стажем помнят, как гремел на тамошних стадионах Михаил Мустыгин. А нынешние ребята что, похуже?

Сваімі вачыма

3. Чаму Мітэран не можа патэлефанаваць міністру інфармацыі?

Ды таму, што адпаведнае міністэрства ў Францыі скасавалі яшчэ 12 гадоў назад

Аляксандр КЛАСКОЎСКІ, фота аўтара

Працяглы вопыт паказаў: калі які-небудзь сенатар ці міністр сапсуе адносіны з "Монд", гэта куды горш для яго, чым для газеты

❑

— Як можа паўплываць на нас урад? Ды ніяк! — Пан Люкбер, імпазантны і жыццярадасны, адкінуўся на спінку крэсла і ад душы рассмяяўся. — Працяглы вопыт паказаў: калі які-небудзь сенатар ці міністр сапсуе адносіны з "Монд", гэта куды горш для яго, чым для газеты.

Манюэль Люкбер — генеральны сакратар буйнейшага французскага выдання, вядомага ва ўсім свеце. Кажучы пра газету "Монд", традыцыйна дадаюць — "рэспектабельная". І гаспадар кабінета ўсім сваім выглядам нібы ўвасабляе гэты эпітэт.

Разумею, што мае пытанні могуць здацца занадта наіўнымі, і таму трохі тлумачу, як выглядаюць узаемаадносіны паміж прэсай і ўладай на Беларусі. І хоць мой парыжскі калега, безумоўна, ведае пра стан спраў у былых савецкіх рэспубліках непараўнальна больш, чым звычайны французскі абывацель, шмат якія рэчы яму ўсё адно цяжкавата ўявіць. Каб парламент ці ўрад прэтэндавалі на кіраванне буйнейшымі агульнанацыянальнымі сродкамі масавай інфармацыі, каб дзяржаўныя мужы публічна патрабавалі крыві занадта смелага галоўнага рэдактара, каб дэпутаты, казыраючы сваімі мандатамі, усчыналі шумныя сваркі з-за таго, што не ставяцца ў бліжэйшы нумар іх артыкулы, — такое французскім журналістам і ў благім сне не прымроіцца. Масавая французская прэса, паўтаруся, ніякім чынам не падпарадкавана дзяржаве — тут гэта сапраўды чацвёртая ўлада.

І таму яна, дзякуй Богу, не піхае ў рот чытачу сухую казённую жвачку, не закормлівае да ікаўкі прытарнымі панегірыкамі ў гонар вышэйшага начальства, не падсоўвае зусім неядомыя цагліны-артыкулы запісных палітычных аракулаў з мандатамі ў кішэнях. На тое яна і чацвёртая ўлада, каб мець свой голас, а не паўтараць рэхам лозунгі першай ці другой... Для ахвотнікаў жа штудзіраваць тэксты розных законаў, дэкрэтаў, парламенцкіх прамоў акуратна выдаецца адмысловая "Журналь афісьель". Ды яшчэ выпускаюцца ўрадавымі службамі сціплыя бюлетэні з пераказам важнейшых рашэнняў, адрасаваныя перш за ўсё чыноўнаму люду. Вось, лічыце, і ўвесь афіцыйны, ці, як яго тут называюць, адміністрацыйны друк, які выконвае выключна даведачную функцыю і ні ў якім разе не прэтэндуе на нешта большае.

❑

І, што самае для нас дзіўнае, такі стан рэчаў уяўляецца французскаму дзяржаўна-палітычнаму істэблішменту зусім натуральным. Ніхто "наверсе" не рвецца заснаваць "орган", каб настаўляць шырокія масы ў пажаданым духу. Адразу бачна, што французскія кіраўнікі не канчалі ВПШ і не завучвалі ўстаноўкі ленінскай работы "Партыйная арганізацыя і партыйная літаратура". У нас жа ніводзін правадырок (нават калі ад аднаго напамінку пра Уладзіміра Ільіча яго аж трэсці пачынае) не ўяўляе сабе жыцця без уласнага "калектыўнага прапагандыста і калектыўнага агітатара" на кароткім трывалым ланцужку. Развіццё ж французскай дэмакратыі даўно пахавала такое прымітыўнае, уласцівае аўтарытарнай псіхалогіі ўяўленне аб ролі і функцыях мас-медыа.

❑

Я не вазьмуся і тры месяцы кіраваць краінай, калі прэса будзе свабоднай — прыкладна так заявіў, узяўшы ўладу, Напалеон. Гэту імператарскую фразу працытаваў мне яшчэ адзін парыжскі суразмоўца — масціты знаўца гісторыі французскага друку, дырэктар нацыянальнага Інстытута прэсы П'ер Альбер. Ён падараваў на развітанне сваю кніжку, з якой я потым дэталёва даведаўся, як на пачатку 19-га стагоддзя маленькі чалавечак у трохвуголцы ажыццяўляў сваю праграму вынішчэння вольнага слова. У рэшце рэшт баляваць сярод чумы, шчодра вешаючы імператарскую лапшу на вушы ўсім французам, засталася, лічыце, адна афіцыёзная "Манітор юніверсэль".

Якая запаветная мара, які жаданы ідэал для асобных айчынных банапарцікаў!

Адзін толькі нюанс: Напалеон дрэнна скончыў...

А прэса ўсё адно стала вольнай, акрыяла, адрадзілася.

❑

Апошнія буйныя рэформы ў сферы французскіх мас-медыа адбыліся параўнальна нядаўна, ужо ў пасляваенны час. Так, у 1957 годзе кардынальна змяніўся ў бок незалежнасці ад уладаў статус інфармацыйнага агенцтва "Франс прэс", якое раней, з'яўляючыся па сутнасці дзяржаўнай структурай, так ці інакш мусіла "падыгрываць" кіруючай большасці. Цяпер агенцтва паспяхова канкурыруе на сусветным рынку інфармацыі з магутнымі саапернікамі — брытанскім "Рэйтэр", амерыканскім "Асашыэйтэд прэс". "Ніводная газета Штатаў, напрыклад, не купляла б нашу прадукцыю, каб хоць крыху падазравала, што ўрад нам нешта дыктуе", — дружна давoдзілі мне Рэнэ Фліпо і Мішэль Нуая — прадстаўнікі адміністрацыі "Франс прэс". Дарэчы, актыўнымі пакупнікамі гэтай інфармацыі з'яўляюцца і самі дзяржаўныя органы Францыі. Так-так, усё робіцца на платнай аснове, і ўлады між тым не скапнічаюць, бо прагнуць не ялейных, лашчачых вуха справаздач, не ліслівай угодніцкай лухты (да чаго за дзесяцігоддзі так прызвычаілася "саўковая" наменклатура), а гранічна аб'ектыўнай, сумленнай інфармацыі, якая не заўсёды падымае настрой, але ў выніку дазваляе пазбегнуць горшага.

Істотныя зрухі ў тым жа накірунку — да вызвалення з-пад дырэктыўнага ўплыву ўладных структур — адбыліся ў свой час і ў сістэме французскага тэлебачання і радыё. "Калі дэ Голь яшчэ мог патэлефанаваць міністру інфармацыі і сказаць, што нейкая перадача яму не спадабалася, то Мітэран гэтага не зробіць ні ў якім разе, — запэўніў мяне адзін з французскіх калег і з усмешкай дадаў: — Прычына элементарная: ужо дванаццаць гадоў, як таго міністэрства проста няма. Узялі ды скасавалі!". Асабліва выйграў французскі глядач, калі ў 1986 годзе з дзяржаўнымі тэлеканаламі пачалі актыўна канкурыраваць прыватныя. Гэтае саперніцтва ўжо само па сабе прымушае кожны бок пазбягаць тэндэнцыйнасці, аднабокасці ў эфірнай палітыцы.

Яшчэ больш разгалінавана, мнагастайна выглядае радыёвяшчанне. І тут суіснаванне дзяржаўных і прыватных каналаў выдатна працуе на інтарэсы слухача.

Падкрэслю: дзяржаўныя тэле- і радыёканалы ў Францыі зусім не нагадваюць рупары ўлад. Акрамя законаў канкурэнцыі, плюралізм у эфіры забяспечваюць і проста законы. Бясстрасныя камп'ютэры адмыслова створанага Вышэйшага савета па аўдыёвізуальных сродках рэгулярна падбіваюць бабкі: колькі эфірнага часу аддадзена палітыкам той ці іншай плыні. І калі высветліцца, напрыклад, што апазіцыю ў мінулым квартале трохі пакрыўдзілі журналісцкай увагай, кіраўніцтва канала атрымлівае сігнал: выпраўляйце, браткі, становішча, пакуль не грымнуў палітычны скандал. Асабліва небяспечна дапусціць падобны перакос падчас выбарчай кампаніі: улады могуць нават ануляваць вынікі галасавання. Урэшце, да такіх інцыдэнтаў справа практычна не даходзіць. Французскія, ды і ўвогуле заходнія мас-медыа — сістэма пераважна самарэгулюемая.

❑

Дарэчы, гісторыя паказала, што менавіта сапраўдная свабода прэсы (якая ў многіх нашых начальнікаў адразу ж асацыіруецца з беспакараным разгулам лютых піратаў пяра) найлепш адсякае ўсялякі друкаваны экстрэмізм. Папулярныя, паважаныя французскія выданні імкнуцца да разумнага цэнтрызму, максімальнай карэктнасці ацэнак і ўзважанасці меркаванняў, бо менавіта гэта і забяспечвае газеце поспех, аўтарытэт сярод самай шырокай публікі. Істэрычная, вузкалобая, тэндэнцыйная прэса, зацыкленая на пэўнай ідэалогіі, на лозунгах нейкай адной партыі ці групоўкі, тут зусім не ў фаворы, ды яна практычна і зжыла сябе, бо прыдатная хутчэй для распальвання бунтаўніцкага духу на падпольных сходках, чымсьці для спакойнага чытання за кубачкам кавы ва ўтульным кафэ, якіх тут на кожным кроку безліч.

Паказальная ў гэтым сэнсе метамарфоза ўжо вядомай нам "Ліберасьён", якая, каб выжыць, мусіла адмовіцца ад першапачатковай лявацкай арыентацыі, што дапамагло ёй у 5—6 разоў павялічыць тыраж і ўвайсці ў пяцёрку буйнейшых парыжскіх газет.

Аб значнай эвалюцыі сваёй газеты за кошт адмаўлення ад клерыкальнага фанатызму, усё смялейшага асваення свецкай тэматыкі расказалі мне ў рэдакцыі каталіцкай "Круа". Цяпер з 24 старонак тут толькі дзве адводзяцца ўласна рэлігійнаму жыццю, у астатнім гэта звычайная грамадска-палітычная газета, да таго ж зробленая выдатнымі прафесіяналамі, што і дазваляе трымаць даволі салідны і сталы тыраж.

Разам з тым, ахвотнік можа прыдбаць у кіёску і "Юманітэ" — ледзь ці не апошні рэлікт партыйнай журналістыкі (прынамсі, трэба аддаць належнае — пры ўсёй пэўнасці сваёй пазіцыі газета французскіх камуністаў выглядае шмат прыстойней ды і проста цікавей, чым пячорныя па інтэлектуальнаму ўзроўню, злаславыя і хамаватыя лісткі нашых неабальшавікоў). Як і іншыя французскія выданні з невялікім тыражом і сціплымі даходамі ад рэкламы, "Юманітэ", акрамя льготных тарыфаў на распаўсюджванне, карыстаецца яшчэ і бюджэтнай датацыяй. Робіцца гэта не з-за любві ўлад да марксісцка-ленінскай дактрыны, а выключна ў імя плюралізму.

Больш масавыя, моцныя выданні "выплываюць" самі, хоць сярод рыфаў цяперашняга эканамічнага крызісу няўтульна нават такім гігантам, як "Монд" ці "Фігаро". Рэзка зменшыліся рэкламныя паступленні, давялося ўзняць цану экземпляра, што, вядома, не прывяло чытачоў у захапленне...

❑

І ўсё ж, як гаворыцца, нам бы іх праблемы! Для айчыннай прэсы галоўнае пакуль што — проста зрабіцца сапраўднай прэсай. А гэта значыць перш за ўсё — стаць незалежнай.

Шанцуе ж ёй, як тапельцу. Ледзьве выслабанілася з-пад жалезнай пяты "кіруючай і накіроўваючай" — як узялі за гарляк абцугамі "рыначных" цэнаў. Ці памірай, ці ідзі слугаваць новаму гаспадару... Ва ўсім свеце дзяржава дапамагае прэсе, але нідзе гэта не робіцца цаною яе свабоды, па метаду "кось-кось ды за грыву".

Зразумейце: магутная, безбаязная і грозная чацвёртая ўлада патрэбна не для таго, каб цешыць журналісцкія амбіцыі. Яна патрэбна, каб народу не дурылі мазгі, каб кожны радавы грамадзянін дакладна ўяўляў, што робіцца навокал, і свядома прымаў рашэнні. Без яе не перамагчы ў зацятым змаганні супраць чыноўнага самавольства, вяльможнай тупасці, цынізму і амаральнасці тых "слуг народа", што даўно наплявалі на яго інтарэсы і ператварыліся ў самаўпэўненых, нахабных "тлустых катоў". Вольная прэса як паветра патрэбна ўсім, каб мы нарэшце зажылі па-людску.

Праграма тэлеперадач

15 студзеня, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.15. Кінанарыс.
8.25. Баскетбол. РТІ (Мінск) — "Фартуна" (Самара).
9.00. Выяўленчае мастацтва. 4-ы клас.
9.20. "Лада ОМС" прадстаўляе: "Мачаха". Мастацкі фільм. 3-я серыя.
11.10. "Вышыня". Маст. фільм.
12.40. "Гарынскія паправдухі".
13.15. Кінанарыс.
13.30. Навіны.
13.40. "Дзень цыркавога артыста". Тэлевізійны фільм.
14.45. "Гісторыя Кая і Герды". Спектакль.
16.25. Педагагічны экран.
17.00. Навіны.
17.10. Скарбы беларускай гісторыі.
17.40. "Мацней за полымя". Тэленарыс.
18.00. Дак. фільм "Партрэт у доўг".
18.20. Тэлевізійная дошка аб'яў.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Магілёў).
19.10. Другое нараджэнне. Вытворчае аб'яднанне "Гомельдрэў".
19.35. "Пралог". 1-я і 2-я серыі.
20.30. "Маўклівая". Кінанарыс.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. Тэлебіржа.
21.40. "Вышыня". Мастацкі фільм.
23.10. НІКа.
23.25. Парад папулярных мелодый.

Канал "Астанкіна"

8.20. Мастацкі фільм "Снежная казка".
9.45. Народныя мелодыі.
10.05. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
11.20. "Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана". "Скарбы Агры".
12.35. "Гісторыя аднаго кахання". Мастацкі фільм.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Брыдж.
14.50. Бізнес-клас.
15.10. Мастацкі фільм "Снежная казка".
16.35. Спявае Л.Нікалаева.
16.45. Справа.
17.00. Навіны.
17.25. "Кубанскія дзённікі". Частка 3-я.
17.45. Чалавек і закон.
18.15. "Аўстралійскія хронікі". Перадача 2-я.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Мастацкі фільм "Дурні паміраюць па пятніцах".
22.25. Палітбюро.
23.00. Навіны.
23.20. Музагляд.
24.00. Чалавек тыдня.
0.15. Хіт-канвеер.

Канал "Расія"

9.00. Вінілавыя джунглі.
9.30. У свеце жывёл.
10.30. Джэнтльмен-шоу.
11.00. "Санта-Барбара".
11.50. Пілігрым.
12.35. Гандлёвы дом Т.Ін.Ка.
12.40. Сялянскае пытанне.
19.00. Весткі.
13.25. Кабарэ "Бязглуздзіца".
14.25. Мульці-пульці.
14.50. Тэлебіржа.
15.20. Там-там навіны.
15.35. "Гэй, Дзяды Маразы!".
16.05. "Вось гэта месца..." Частка 2-я.
16.50. Панове-таварышы.
17.05. "Зорны вандроўнік". Мастацкі фільм. 1-я серыя.
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. Ягор Гайдар у праграме "Вугал праўды".
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. Мастацкі фільм "Мелодыя белай ночы".
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.40. На сесіі ВС Расіі.
23.10. Чэмпіянат Еўропы па фігурнаму катанню.
0.10. Лясы.
0.40. "Гучанне маёй планіды". Перадача

Нам стала вядома

Запрашэнне ў Вашынгтон

У Злучаныя Штаты Амерыкі выехаў старшыня Фонду міру Беларусі Марат Ягораў. Ён прыме ўдзел у мерапрыемствах з нагоды ўступлення на пасаду новага прэзідэнта ЗША Біла Клінтана. Такое запрашэнне кіраўнік грамадскай арганізацыі атрымаў ад спецыяльнага прэзідэнцкага камітэта. У ім паведамляецца: запланавана яго прысутнасць на прыёме ў Белым доме і сенаце, што сведчыць аб аўтарытэце гэтай грамадскай арганізацыі.

Іван СЯРГЕЕЎ.

Ці чулі?

"Аблегчаны" сцяг

Ахвярай ганебнага бізнесу, звязанага з перапродажам ордэнаў і медалёў, стала, здаецца, рэдакцыя вайсковай газеты "Во славу Родины".

У дзень прыняцця прысягі на вернасць беларускаму народу выявілася, што з баявога сцяга выкрадзены ордэн Чырвонай Зоркі, якім газету ўзнагародзілі ў 1968 годзе. Святочны цырыманіял быў безнадзейна сапсаваны. Рэдакцыя "Во славу Родины", якая мае статус самастойнай вайсковай часці, захоўвае свой сцяг пад вартай у штабе брыгады сувязі і выносіць яго на людзі толькі ў выключных выпадках. Колькі дзён, тыдняў ці месяцаў прайшло з моманту крадзяжу ордэна — вядома, напэўна, толькі злодзею...

Віктар ТАМАШЭВІЧ.

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае, з праясненнямі, надвор'е, месцамі кароткачасовыя ападкі, вецер заходні, парывісты. Тэмпература паветра ў Віцебску — 0—2, Магілёве — 1—3, Мінску, Гомелі — 2—4, Брэсце — 3—5, Гродне — 4—6 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак характар надвор'я істотна не зменіцца.

Астранамічны каляндар — 15.01

Узыход і заход сонца: Мінск — 8.20, 16.17; Віцебск — 8.16, 16.01; Магілёў — 8.09, 16.07; Гомель — 7.59, 16.11; Гродна — 8.34, 16.34; Брэст — 8.27, 16.42.

Даўжыня дня ў Мінску — 7.57.

Апошняя квадра — 6.02.

Вам збіраюцца паказаць...

"Ісус"

... Высока на пагорку Табаг у Галілеі чалавек у доўгім белым адзенні трымае на вазе два маленькія кошыкі. У адным з іх — 5 хлябоў, у другім — 2 рыбіны. Нязмольны пясочны гадзіннік часу раптоўна спыняецца, і пясок сыплецца на 2000 гадоў назад...

У сучасным Ізраілі сабралася разам маленькая група мужчын і жанчын, каб расказаць самую вялікую гісторыю, якую калі-небудзь чуў свет. Акцёр Шэкспіраўскага тэатра Брайн Дзікан стаяў на пагорку Табаг і аднаўляў цуд з хлябамі і рыбай...

З той пары прайшло больш як дзесяць гадоў, і ўвесь гэты час амерыканская каляровая мастацкая кінакарціна "Ісус", шырокі паказ якой арганізаваны ў гэтыя дні ў кінатэатрах рэспублікі ў сувязі з калядными святамі, трыумфальна крочыць па краінах і кантынентах. Яе паглядзела ўжо звыш 500 мільёнаў чалавек.

Фільм уяўляе сабой экранізацыю Евангелля ад Лукі.

... Пры выбары акцёраў вяліся інтэнсіўныя пошукі мужчыны, які найбольш падобны на вобраз, створаны Біблія, — гаворыць рэжысёр карціны П.Шлемен. — Былі адабраны 45 акцёраў з пяці тысяч прэтэндэнтаў, жыхароў Сярэдняга Усходу. Больш за ўсіх на ролю Ісуса пасаваў англійскі акцёр Брайн Дзікан з Каралеўскай кампаніі імя Шэкспіра. Ён проста і з вялікай пашанай увасобіў вобраз Хрыста, перададзены Лукой.

Вялізная тэхнічная каманда, 45 прафесіянальных акцёраў, тысячныя масоўкі, 7 месяцаў здымак. Кожная сцэна старанна здымалася ў тым самым месцы, дзе адбываліся падзеі двухтысячагадовай даўніны. Больш як 5 гадоў заняла папярэдняя даследчая работа над фільмам: спецыялізаваныя майстэрні ўручную выраблялі посуд, інструменты, адзенне І стагоддзя, каб надаць карціне гістарычную праўдзівасць.

Фільм, як і вучэнне Ісуса, звернуты да сэрца кожнага чалавека.

"Спакушэнне Б"

Гэтую каляровую мастацкую кінакарціну перадаюць на суд гледачоў кінематаграфісты студыі "Латэрна". Паставіў яе рэжысёр Аркадзь Сірэнка па сцэнарыю Аркадзя і Барыса Стругацкіх.

Сюжэт фільма некалькі незвычайны. Інтэлігентны пісьменнік Фелікс Аляксандравіч Снегіроў аказваецца ў таямнічай кампаніі. У нейкай пячоры яны здабываюць прыродны эліксір бессмяротнасці. Але яго мала — хапае толькі на пяць чалавек, таму і тайну павінны ведаць толькі пяцёра. У пошуках кандыдата ў бессмяротныя выбар выпаў на Снегірова...

Выдатна праводзяць свае ролі ў фільме Лембіт Ульфсак, Алег Барысаў, Наталля Гундарава, Уладзімір Зельдзін, Станіслаў Садальскі, Аляксандр Пашуцін, Ганна Аўсянікава і іншыя папулярныя акцёры.

"22 чэрвеня, роўна ў 4 гадзіны..."

Так называецца новы каляровы мастацкі фільм, створаны на кінастудыі "Ладага" кінасацыяцыі "Ленфільм". Сцэнарый напісаў Вадзім Трунін, рэжысёр-пастаноўшчык — Барыс Галкін.

... У чэрвені 1941 года капітан Васіль Брагін прыязджае ў Ленінград да сям'і. Але радасць сустрэчы з роднымі была азмрочана сумнай весткай: за распаўсюджванне правакацыйных чутак аб непазбежнасці хуткай вайны арыштавалі таварыша Брагіна па службе Юрыя Шміта. Не ўверыўшы ў віну сябра, Брагін не стаў сядзець склаўшы рукі: ён спяшаецца на дапамогу сябру...

Галоўныя ролі выконваюць Сяргей Паршын, Ірына Разанава, Антаніна Шуранава, Сяргей Арцыбашаў, Ганна Бялова.

"Бітва трох каралёў"

... XVI стагоддзе. Атлантычнае ўзбярэжжа Марока вызвалена ад засілля партугальцаў. У правячай вярхушцы краіны разгараецца бязлітасная барацьба за ўладу. Правіцель адной з правінцый прынц Абдэльмалек разумее, што больш не можа прэтэндаваць на прастол: султан аб'явіў сваім наследнікам сына — Мулай Мухамеда. І цяпер, каб захаваць жыццё сабе і сваім блізкім, трэба ўцякаць з краіны, а шлях толькі адзін — да туркаў, ад рук якіх калісьці загінуў яго бацька...

Каляровую мастацкую кінастужку "Бітва трох каралёў" стварылі сумесна кінамайстры Узбекістана, Расіі, Марока, Іспаніі і Італіі. Яе паставіў у садружнасці з рэжысёрам Учкунам Назаравым мараканскі рэжысёр Сухейль Бен Барка па свайму сцэнарыю. Ён знаёмы айчынным гледачам па такіх фільмах, як "Тысяча і адна рука", "Нафтавай вайны не будзе", "Крывавае вяселле", "Амок!".

❑ Кадр з фільма "22 чэрвеня, роўна ў 4 гадзіны..."

Шахматы

Из творчества читателей

А.Пикулик

Белые: Kpe3, Фh2, Сс8, Cf8, п. с3 (5).

Черные: Kpd5, п. с5 (2).

Мат в 2 хода.

В.Иванов

Белые: Кра6, Лf8, Лb5, Kd4 (4).

Черные: Кра4, Ch5, п. а3 (3).

Мат в 2 хода.

Предлагаем вниманию любителей шахматной композиции две задачи миниатюры, которые прислали наши читатели Александр Пикулик из деревни Голоцк Пуховичского района и борисовчанин Вадим Иванов. Свои решения присылайте по адресу: 220010, г.Минск, Дом правительства, редакция "Народной газеты", "Шахматный клуб".

Чемпионы Минска

В республиканском Дворце шахмат и шашек финишировали чемпионаты столицы по шахматам среди мужчин и женщин. В мужском турнире с одинаковым результатом — по 9,5 из 13 завершили турнир кандидаты в мастера Игорь Люцко и Михаил Батурин. По таблице коэффициентов золотая медаль была присуждена 30-летнему тренеру Минского Дворца детей и молодежи Игорю Люцко. Всего на пол-очка от победителей отстали кандидаты в мастера Александр Булыгин и Дмитрий Филимонов. И здесь решил коэффициент, третье место было присуждено А. Булыгину.

Не менее острой была борьба в женском чемпионате. В итоге впервые звание чемпионки Минска завоевала 19-летняя студентка Белорусской политехнической академии кандидат в мастера Анна Янукович.

В 11 встречах чемпионка набрала 8,5 очка. Всего на пол-очка меньше в активе школьниц кандидатов в мастера Татьяны Бондарь и Светланы Судниковой.

По итогам турниров победители и призеры чемпионатов завоевали путевки в чемпионаты Беларуси 1993 года.

Народная газета

Рэкламнае бюро — 29-34-05, 27-33-96; факс — (0172) 27-37-63.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Рэдакцыя "Народнай газеты" прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы.

Рэдакцыйныя тэлефоны: грамадская прыёмная — 29-60-86; прыёмная галоўнага рэдактара — 29-60-08; намеснікі галоўнага рэдактара — 29-69-04, 29-64-21, 27-22-16; юрыдычнае бюро — 29-69-68; карэктура — 29-62-12; стыльрэдактара — 29-64-04; мастака — 20-62-43; бухгалтэрыя — 29-60-21, 29-67-23; бізнес-бюро — 29-65-50.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі, грамадска-палітычных арганізацый і рухаў — 29-66-04; урада рэспублікі — 29-68-12; мясцовых Саветаў — 29-61-56; дзяржаўных органаў — 29-64-78; аграрнай палітыкі — 29-60-42; экалогіі, ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай трагедыі і НТП — 20-41-82; сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі — 20-52-65;сацыяльнай пераарыентацыі сферы абслугоўвання — 29-69-68; сацыяльнага вывучэння грамадскай думкі і аналізу пошты — 29-68-03; культуры і нацыянальнага адраджэння — 29-61-56; маралі і права — 29-69-87, 29-61-76; сацыяльнай абароны асобы — 29-69-87; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 20-83-97; палітычны каментатар — 29-65-01.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце —42-49-35; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Гродне — 45-35-61; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44.

Адрас рэдакцыі: 220010, Мінск, Дом урада.

Індэкс 63868

Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.

Тыраж 594.665 экз.

Падпісана ў друк у 19.10.

Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва"Беларускі Дом друку".

Спосаб друку — афсетны, фармат А-2

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ